

ΑΣΤΗΡ της ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Πάντα δοκιμάζετε, το Καλόν κατέχετε

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ - Εκδόθηκε από το 1858

www.gec.gr/astir

ISSN 1106-4250

Στο τεύχος αυτό

Τα αδύνατα παρά τω Θεώ είναι δυνατά παρά τοις ανθρώποις	195
Ο Θεός που δεν εγκαταλείπει	198
Η Λατρεία και το Πολιτισμικό Πλαίσιο	202
Ο Θεός που παρηγορεί	204
Ψυχανάλυση	207
Ο ρόλος του συγγραφέως	209
Η παρουσία της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας μέσα στην Ελληνική Κοινωνία	211
Είκοσι Συμβουλές στο Ποίμνιό μου	214
Στη χώρα των Γαδαρηγών	218

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ

Τον Ιούνιο μία ομάδα νέων των εκκλησιών πήγαινε με το αυτοκίνητο σε κάποιο συνέδριο στην κατασκευή της Λεπτοκαρυάς Πιερίας. Στην διασάθρωση της Λαμίας έγινε ένα φοβερό ατύχημα από το οποίο όλοι οι επιβαίνοντες γλίτωσαν με μικρά τραύματα, εκτός από τον Γιάννη Χαραλαμπίδη, δεκαεννέα ετών, που έπαθε βαριές κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις. Από τότε νοσηλεύεται στην κλινική Άγιος Λουκάς της Θεσσαλονίκης σε καταστολή. Η κατάσταση του πάντα περιγράφεται σαν κρίσιμη. Από την φοβερή αυτή ιστορία σημειώνουμε μερικά σημεία.

Από την πρώτη στιγμή του δυστυχήματος πολλές κόσμος ενημερώθηκε για την κατάσταση του Γιάννη. Ο Πρόεδρος της Γενικής Συνόδου της ΕΕΕ έστειλε εγκύκλιο επιστολή στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρονται:

«[...]Δεν γνωρίζουμε γιατί ο Κύριος επέτρεψε αυτό το συγκλονιστικό και δυσάρεστο γεγονός να συμβεί και να τραυματιστεί πολύ σοβαρά στο κεφάλι ο Γιάννης Χαραλαμπίδης. Δεν γνωρίζω εάν ποτέ υπάρχει κατάλληλη ώρα για τέτοιες ερωτήσεις και φιλολογία για τα αίτια του ατυχήματος, αλλά σίγουρα δεν είναι τούτη η ώρα. Αυτήν την ώρα ένας νέος παλεύει με τον θάνατο στο νοσοκομείο της Λαμίας [όπου είχε μεταφερθεί αρχικά], δύο γονείς αγωνιούν και πονούν για το παιδί τους κι ένας αδελφός υποφέρει κάτω από το βάρος της ευθύνης. Τούτη την ώρα, που ο Κυρίαρχος Θεός επέτρεψε να βυθιστούν αγαπητές οικογένειες αδελφών, αλλά και ολόκληρη η κοινότητά μας, στον πόνο, τούτη η ώρα δεν προσφέρεται για συζητήσεις. Είναι ώρα για σιωπή και προσευχή, ώρα για ικεσία προς τον Θεό, ώρα για δάκρυα και νηστεία.

Θα σας παρακαλούσα θερμά να ενώσουμε αυτές τις ημέρες το πνεύμα μας, τα δάκρυά μας, την προσευχή μας και να παρακαλέσουμε ενθέρμως τον Πατέρα "πάσης παρηγορίας" να παρηγορήσει [τους γονείς] χαρίζοντας στη ζωή τον Γιάννη και μάλιστα αρτιμελή και υγιή. Θα σας προσκαλούσα επίσης σε νηστεία μέσα σ' αυτό το κρίσιμο για τη ζωή του Γιάννη τετραήμερο που ξεκίνησε εχθές την Παρασκευή 20/6/2008. [...]Ας πάμε μπροστά στο θρόνο της Χάριτος και του Ελέους, όπου κάθεται Εκείνος και να Τον ικετεύσουμε για τον Γιάννη μας. Δίotti ο Γιάννης θα μπορούσε να είναι το δικό μας παιδί κι εμείς να είμαστε στην θέση του Αλέκου και της Ναυσικάς. Ο Γιάννης είναι το δικό μας παιδί! [...]

Εκ μέρους της Εκτελεστικής Επιτροπής της Γενικής Συνόδου
Μελέτης Β. Μελετιάδης»

Ταυτόχρονα ειδοποιήθηκαν με διάφορους τρόπους εκκλησίες όλων των ομολογιών στην Ελλάδα, επίσης στην Ευρώπη, στην Βόρεια και στη Νότια Αμερική και όλοι προσεύχονται για να γίνει καλά το παιδί και να ξεφύγει τον κίνδυνο. Ένα πρώτο συμπέρασμα είναι ότι αυτό το φοβερό συμβάν έγινε αιτία για να πέσουν στα γόνατα τόσσοι πολλοί άνθρωποι από τόσο διαφορετικές ομάδες. Αυτό είναι ευλογία.

Υπάρχει όμως ανάγκη για επαγρύπνηση στην προσευχή. Έχουμε συνηθίσει από τα γεγονότα της τηλεοράσεως ακόμα και τα πιο εντυπωσιακά, να μας απασχολούν για πολύ λίγο καιρό και μετά να τα ξεχνάμε. Υπάρχει τέτοιος κίνδυνος να κουραστούμε να προσευχόμαστε. Ας αντιστρέψουμε τέτοιου είδους πρακτικές, που δεν έχουν σχέση με τον Λόγο του Θεού και ας έχουμε τον Γιάννη συνεχώς στην προσευχή μας για την πλήρη αποκατάσταση της υγείας του.

Δεν νομίζω ότι υπάρχει τίποτα πιο στενάχωρο σε αυτή τη ζωή και σε αυτή τη γη από το να βλέπει ο γονιός το παιδί του να υποφέρει. Στην περίπτωση αυτή έχουμε πιστούς και καλούς γονείς και αδέρφια. Η αντίδρασή τους σε όλο το δράμα, είναι αυτή της αναγνωρίσεως της αγάπης και της κυριαρχίας του Θεού, της τέλει εμπιστοσύνης, της εναποθέσεως της ελπίδας τους στα χέρια του Θεού. Αποτελούν φωτεινό παράδειγμα και οδηγό σε μία εποχή που ακόμα και οι θλίψεις δεν εργάζονται υπομονή αλλά διαφυγή σε άλλες λύσεις, που μερικοί πιστεύουν ότι θα βοηθήσουν να ξεπεραστούν οι κρίσεις. Ας έχουμε συνεχώς τους γονείς στην προσευχή μας να αντέξουν το μεγάλο βάρος αυτής της καταστάσεως όπως επίσης και τα αδέρφια του Γιάννη, που βρίσκονταν στο όχημα και έζησαν τις στιγμές αυτές. Όπως επίσης όλους τους επιβαίνοντες στο όχημα, που έζησαν τον εφιάλη ενός σοβαρού αυτοκινητιστικού δυστυχήματος.

Ποιες είναι οι βουλές του Θεού; Γιατί καλοί, πιστοί άνθρωποι υποφέρουν; Δεν υπάρχει απάντηση σε αυτό το ερώτημα, όπως δεν δόθηκε τελικά απάντηση στον πατριάρχη Ιώνη για τα παθήματα που είχε στη ζωή του. Ας ξέρουμε όμως ότι ο Θεός αγαπά τον Γιάννη περισσότερο απ' όσο τον αγαπούν όλοι οι άνθρωποι της γης μαζί και ας ξεπεράσουμε την αγωνία μας με αυτήν την σκέψη.

ΑΣΤΗΡ
της
ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Εκδίδεται από το 1858

"Πάντα δοκιμάζετε
το καλόν κατέχετε"

Α' Θεσσ. 5: 21

www.gec.gr/astir

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα
Τηλ.: 210 3231079 - Fax: 210 3316 577
email: astir@gec.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Ιωάννης Τσεβάς

ΙΔΡΥΤΗΣ:
Μιχ.Δ.Καλοποθάκης (1858-1911)

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΚΔΟΤΕΣ:
Δημ. Μ. Καλοποθάκης (1911-1946)
Μιχ. Β. Κυριακάκης (1946-1989)
Γ. Τασσόγλου (1989-1990)
Φ. Β. Κομποπούλου (1991-2002)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:
Γ. Αδάμ, Τιμ. Αναστασιάδης,
Ε. Αντωνιάδου, Παν. Κανταριτζής,
Αντ. Κουλούρης, Μελ. Μελετιάδης,
Ευαγ. Μήτσος, Παρ. Παπαγεωργίου,
Ιω. Σακινίδου, Ιωάν. Τσεβάς

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ:
Σειράς «Λόγος»: Λ. Κολλάρος
Σειράς «Παλαιά Διαθήκη»: Γ. Αδάμ
Σειράς «Καινή Διαθήκη»: Στ. Δεληγιάννης
Ειδικών αφιερωμάτων: Μελ. Μελετιάδης
Ποίηση, Προσευχές: Λιλ. Βαλαή

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Στέλιος Παπαβασιλείου
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Έρση Αντωνιάδου
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ: Παναγιώτης Τας
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μυρτιά Σακινίδου
ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ: Γιώργος Σώκος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: Μαίρη Αλάγιαλη
Λεωφ. Αμαλίας 50 - 105 58 Αθήνα
ΑΡΙΘΜ. ΛΟΓ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ALPHA:
149-00-2786-004611 (Ι. Εμμανουήλ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟ:
Βοστώνης: Τάκης Τσανικλίδης
Θεσ/νίκης: Δημήτρης Σοφός
Κατερίνης: Πάρις Παπαγεωργίου
Κέρκυρας: Βέτα Παντελιού
Κύπρου: Δέσποινα Μελετιάδου
Χαλκίδας: Νίκος Παντελής

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Εσωτερικό & Κύπρος € 10
Ευρώπη: € 26 - ΗΠΑ USD 30
Καναδάς, Αυστραλία κ.λπ. Δολ. 40

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: € 1,00

ISSN 1106-4250

Το ενυπόγραφο άρθρο απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων. Η σύνταξη του περιοδικού διατηρεί το δικαίωμα να κάνει συντομώσεις ή διορθώσεις στα προς δημοσίευση κείμενα. Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Τα αδύνατα παρά τω Θεώ είναι δυνατά παρά τοις ανθρώποις

του Λεωνίδα Κολλάρου

«Ο Θεός έκαμε τον άνθρωπον ευθύν,
αλλ' αυτοί επεζήτησαν λογισμούς πολλούς»

Εκκλ. ζ' 29

Είναι ποτέ δυνατόν να υπάρχουν πράγματα που για τον Θεό να είναι αδύνατα ενώ για τους ανθρώπους να είναι δυνατά; Δυστυχώς για τον άνθρωπο, ναι. Πρέπει φυσικά αμέσως να διευκρινίσουμε ότι εδώ δεν μιλάμε για το τι μπορεί να κάνει ο θεϊκός βραχίονας και τι μπορεί να κάνει ο ανθρώπινος. Δεν είναι δυνατόν δηλαδή να μετράμε την δύναμη του Θεού διότι αυτή είναι άπειρη, ούτε είναι δυνατόν να μετρήσουμε τη δύναμη του ανθρώπου καθώς αυτή είναι ανάξια λόγου και είναι όλη δανεισμένη σ' αυτόν από την πηγή της δύναμης που είναι ο ίδιος ο Θεός. Ο Παντοδύναμος δεν μπορεί να μετρηθεί ούτε να συγκριθεί με ο,τιδήποτε άλλο. Η δική Του δύναμη υπερβαίνει την ανθρώπινη τόσο όσο το άπειρο υπερβαίνει το μηδέν. Ακόμη η δύναμη του ανθρώπου είναι σκέτη αδυναμία και τόσο εύθραυστη και έτοιμη να θρυμματισθεί σε χίλια κομματάκια όσο ένα ξερό όστρακο την στιγμή που επάνω του πέφτει ένας βράχος. Η δύναμη του ανθρώπου είναι ανάξια λόγου όπως ανάξιος λόγου είναι και ο ίδιος ο άνθρωπος. Είτε μιλάς για την μυϊκή του δύναμη, αυτή ανθεί όσο είναι νέος και για λίγο διάστημα ενώ σύντομα το σκεκούρι του χρόνου έχει καταφέρει τόσα κτυπήματα που το δέντρο είναι καταδικασμένο να πέσει και ο άνθρωπος, που η δύναμή του μπορούσε να συγκριθεί μόνο με τον Ηρακλή της μυθολογίας, τελικά μένει κατάκοιτος περιμένοντας αβοήθητος μόνο τον θάνατο· είτε μιλάς για διανοητική δύναμη, αυτός που μπορούσε να αποστηθίσει εκατοντάδες τόμους γνώσης έρχεται καιρός που ξεχνάει ακόμα και το όνομά του τότε που τα γηρατεία έχουν φθείρει τα εγκεφαλικά του κύτταρα· είτε μιλάς για ηθική και πνευματική δύναμη, μιλάς για μια αλληλουχία πτώσεων που προτού ακόμα τελειώσει μια αμαρτία αρχίζει κάποια άλλη και η μια παράβαση διαδέχεται την άλλη σε ρυθμό και με ταχύτητα που είναι αδύνατο να κρατήσεις τον αριθμό τους· είτε μιλάς για την δύναμη του ανθρώπου να αποφασίσει να ακολουθήσει τον Θεό, η θλιβερή αλήθεια είναι ότι ο άνθρωπος όταν ακούει την φωνή του Θεού που τον καλεί σε μετάνοια και σωτηρία δεν έχει την δύναμη να αντισταθεί στον διάβολο που αντιμάχεται οποιαδήποτε κίνηση στροφής προς τον Θεό· είτε μιλάς για οποιοδήποτε άλλο πνευματικό καλό που απαιτεί κάποια δύναμη, η τραγωδία του ανθρώπου είναι ότι η άπορη ψυχή του στερείται παντελώς ενός τέτοιου προσόντος. Για πολλοστή φορά καλούμαστε

να θρηνησουμε την ολική ανικανότητα του ανθρώπου, που για ό,τι αφορά στις υποθέσεις της ζωής αυτής και του κόσμου αυτού είναι ικανός για όλα για κάποιο χρονικό διάστημα, αλλά για ό,τι αφορά στα πνευματικά είναι ακριβώς το αντίθετο προτού τον επισκεφθεί η χάρις του πανάγαθου Θεού. Ο Κύριος μόνος πρέπει να υψωθεί και στο δικό Του το μέτωπο να τοποθετηθεί το βασιλικό στέμμα της αιώνιας δόξας καθώς Αυτός είναι η πηγή κάθε πνευματικού αγαθού, πάσης δόσης αγαθής και παντός δωρήματος τέλειου. Αυτός έπλασε τον άνθρωπο ευθύν, σύμφωνα με το χωρίο της επικεφαλίδας μας. Δεν θα ήταν δυνατόν ο Θεός να φέρει στην ύπαρξη τίποτε το αμαρτωλό ή ατελές. Ο Θεός ποτέ δεν μπορεί να είναι υπεύθυνος για την αμαρτία, ούτε η πηγή της αμαρτίας. Είναι ο άνθρωπος που σηκώνει στους ώμους του πλήρη την ευθύνη για την αμαρτία του επειδή ο ίδιος «επεζήτησεν» σκέψεις και αγκάλιασε ιδέες που ήταν διαφορετικές από την εντολή του Θεού. Για τον Θεό ήταν αδύνατο να ωθήσει τον άνθρωπο με οποιοδήποτε τρόπο να αμαρτήσει. Αυτό όμως που ήταν αδύνατο για τον Θεό ήταν δυνατό για τον άνθρωπο όπως αποδείχθηκε στην πράξη.

ΤΑ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Πράγματι υπάρχουν εκείνα που για τον Θεό είναι αδύνατον να εκτελέσει, ενώ οι άνθρωποι είναι ικανοί να πραγματοποιήσουν. Παράδοξο δεν είναι να αποδίδεται αδυναμία εις τον Θεό και δύναμη εις τους ανθρώπους; Δυστυχώς αυτή είναι η πραγματικότητα. Ας δούμε μερικά από αυτά.

Θυμάμαι από τα γυμνασιακά μου χρόνια την σοφιστεία ενός συμμαθητή μου που έλεγε, «Μπορεί ο Θεός να δημιουργήσει μια πέτρα που να μη μπορεί να την σηκώσει; Εάν όχι, άρα δεν είναι παντοδύναμος. Εάν ναι, πάλι αποδεικνύεται ότι δεν είναι παντοδύναμος αφού θα υπάρχει μια πέτρα που δεν μπορεί να την σηκώσει.» Αλλά ας προσθέσουμε κι εμείς μερικά ακόμη παραδείγματα «αδυναμίας» του Θεού.

Για τον Θεό είναι αδύνατον να αμαρτήσει. Ευλογημένη αδυναμία αυτή. Πώς θα ήταν δυνατόν να αμαρτήσει Αυτός που είναι όχι απλά Άγιος αλλά αυτή η ίδια η αγιότητα! Θα ήταν πιο εύκολο ο Θεός να σταματήσει να υπάρχει παρά να αμαρτήσει. Η

αγιότητα Του είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη και την ουσία Του που δεν μπορεί να νοηθεί το ένα χωρίς το άλλο. Θα μπορούσε ο Θεός να στραφεί εναντίον του εαυτού Του κάνοντας κάτι που να είναι αντίθετο με την αγιότητά της φύσης και ουσίας Του; Μπορούν τα θεμέλια της θεότητάς Του να διαβρωθούν; Μπορεί το ένδυμα της αγιότητάς Του να σκιστεί ή το αιώνιο φως να μετατραπεί σε σκότος; Ο λευκός θρόνος της αγιότητας του Θεού δεν μπορεί να αμαυρωθεί από το μίasma της αμαρτίας και το φως της θεϊκής αγιότητας δεν μπορεί να σκοτεινιάσει. Η αγιότητά Του δεν μπορεί να συρθεί στο έδαφος. Ο Θεός δεν μπορεί να αρνηθεί τον εαυτόν Του. Η άπειρη αγιότητα τού Θεού σημαίνει ότι εις τον Θεόν είναι άπειρα αδύνατον να αμαρτήσει. Αυτή είναι η δόξα της δόξας Του και το πιο φανταχτερό διαμάντι στο στέμμα Του. Αν για μας τους διανοητικά νωθρούς ανθρώπους είναι δύσκολο να εννοήσουμε την απειροσύνη αυτής της αλήθειας τουλάχιστον ας αναγνωρίσουμε τι ισχύει μεταξύ των αγγέλων του Θεού. Αυτό εκφράζεται από έναν ύμνο που λέει,

Άγιος, άγιος, άγιος! Αρχαγγέλων πλήθη
Με αλαλαγμούς χαράς δοξάζουν και υμνούν.
Χερουβείμ και σεραφείμ νύκτα και ημέρα
Σε τον αιώνιο και άγιο αιούν.

Ενώ όμως για τον Θεό είναι αδύνατον να αμαρτήσει αυτό είναι δυνατόν για τον άνθρωπο. Όχι μόνο είναι δυνατόν αλλά αυτό γίνεται στην πράξη. Αυτός καταφέρει να κάνει αυτό που ο Θεός δεν κάνει. Μάλιστα αυτό που είναι αδύνατον για τον Θεό είναι πολύ εύκολο για τον άνθρωπο. Δεν χρειάζεται παντοδυναμία για να αμαρτήσει· απλά χρειάζεται διεφθαρμένη φύση και από αυτήν έχει άφθονα αποθέματα που είναι αρκετά για όλους τους ανθρώπους όλων των εποχών και μέχρι την ημέρα της μεγάλης κρίσης. Η αμαρτία για τον άνθρωπο είναι εύκολη υπόθεση. Είναι γι αυτόν πιο εύκολο να ξεστρατίσει από τον ίσιο δρόμο του θεϊκού νόμου από ό,τι είναι να κρατήσει το βήμα του επάνω στην ευθεία γραμμή. Μάλιστα η αμαρτία του είναι ευχάριστη και ένα από τα κύρια συστατικά της ευτυχίας που αναζητά στη ζωή. Δεν χρειάζεται πειθώ για να αμαρτήσει αλλά χρειάζεται μεγάλη πειθώ για να μισήσει την αμαρτία. Δυστυχώς ναι· αυτά που είναι αδύνατα παρά τω Θεώ είναι δυνατά παρά τοις ανθρώποις.

Σε συνάφεια με τα ανωτέρω αλλά πιο εξειδικευμένα, μπορούμε να προσθέσουμε ότι για τον Θεό είναι αδύνατον να πει ψέματα. Μπορούμε άραγε να πούμε το ίδιο και για τον άνθρωπο; «**Εστω ο Θεός αληθής· πας δε άνθρωπος ψεύστης**» λέγει ο αψευδής λόγος του Θεού. Να κάτι ακόμα που ο Θεός δεν μπορεί, δεν έχει την «δύναμη» να κάνει. Ευλογημένη και αυτή η αδυναμία του Θεού. Αλλά ο άνθρωπος αποδεικνύεται για άλλη μια φορά παντοδύναμος για το κακό. Δεν υπάρχει ψέμα που ο άνθρωπος να κοκκινίζει να το

υποστηρίξει. Κι αν αυτό συμβαίνει σε σπάνιες περιπτώσεις ο άνθρωπος είναι τόσο παντοδύναμος που μπορεί να καυτηριάσει τη συνείδησή του όταν αυτή γίνεται πολύ ενοχλητική, αδιάκριτη και δηκτική. Ο Θεός όμως ευτυχώς δεν είναι άνθρωπος. Στο γεγονός ότι τα λεγόμενα του Θεού είναι **ναι** και **αμήν** στηρίζεται το οικοδόμημα της σωτηρίας μας. Ο Αληθινός λέει την αλήθεια όσον αφορά στο ποιος είναι ο δρόμος της σωτηρίας, την τιμή που καταβλήθηκε ως λύτρο για την εξαγορά μας, το νόημα της ζωής και την προοπτική της αιώνιας ζωής, την κόλαση και τον παράδεισο, τον ίδιο τον Θεό και τον άνθρωπο. Δεν θα υπήρχε δυνατότητα ο άνθρωπος να γνωρίσει την αλήθεια του Θεού εάν ο Θεός έμοιαζε στο ψέμα τον άνθρωπο.

Μία άλλη υπόθεση στην οποία κάτι είναι αδύνατον παρά τω Θεώ είναι να αλλάξει τα σχέδιά Του. Ούτε τα βουνά δεν είναι τόσο αιώνια και αμετακίνητα όσο οι προαιώνιες βουλές του Θεού. Οι ίδιοι οι ουρανοί και η γη μπορεί να αλλαχθούν σαν ένα παλιό ρούχο αλλά τα σχέδια του Θεού παραμένουν και θα παραμένουν καθισμένα στον αιώνιο θρόνο Εκείνου που τα επινόησε και τα έθεσε σε εφαρμογή. Ο Θεός αποφάσισε τα πάντα προαιώνια και όλα εξελίσσονται σύμφωνα με αυτές τις αποφάσεις χωρίς να είναι ποτέ ανάγκη για τον Θεό λόγω ίσως δυσκολιών να αναθεωρήσει ή τροποποιήσει τα σχέδιά Του ούτε εις το ελάχιστο αφού

και οι δυσκολίες προσδιορίστηκαν εκ των προτέρων από τον Θεό. Όλα όσα συμβαίνουν στον κόσμο αυτό γίνονται κατά την βουλή του θελήματος του Θεού (Δαν. δ'35). Αφού τίποτε δεν μπορεί να αιφνιδιάσει τον Θεό, τίποτε δεν μπορεί να συμβεί που να μη το έχει ορίσει ο ίδιος να συμβεί, ποτέ δεν μπορεί να κάνει λάθος στην κατάστρωση των σχεδίων Του, δεν είναι δυνατόν να αναγκαστεί να αλλάξει πορεία και να γυρίσει το πηδάλιο προς

**Αυτός είναι ο Θεός σου Χριστιανέ,
που είναι και ο Αρχηγός της
σωτηρίας σου. Από πίσω Του
είσαι απόλυτα ασφαλής.
Θα ισοπεδώσει κάθε εμπόδιο
στο δρόμο σου προς την άνω
πατρίδα σου. Ξέρει καλά τον
δρόμο και πώς πρέπει
να σε οδηγήσει**

μία διαφορετική πορεία ούτε κατά ένα χιλιοστό της μοίρας. Ο Θεός κατέστρωσε τα σχέδιά Του στα οποία συμπεριέλαβε όλα όσα συνέβησαν από την Γένεση και μέσα σε όλη την εξέλιξη της ιστορίας του λαού Ισραήλ, τον ερχομό του Υιού Του, κάθε λεπτομέρεια της ζωής και του έργου Του, την εξιλεωτική θυσία Του, την ανάστασή Του, την σταδιακή επέκταση της βασιλείας Του στον κόσμο αυτό, την οικοδόμηση της Εκκλησίας Του με όλες τις προσωπικές λεπτομέρειες της ζωής του κάθε ενός από τα πρόβατά Του, τον τελικό δοξασμό των πιστών με τον Χριστό στην ένδοξη βασιλεία Του με τον Χριστό τον Σπύηρα τους (Εφ. α'11). Σε όλα αυτά ο Θεός δεν μπορεί να κάνει μεταβολή. Είναι αλήθεια αυτό που λέει η Γραφή ότι, «**Απ' αιώνος είναι γνωστά εις τον Θεό πάντα τα έργα Αυτού**». Ο Θεός κατέστρωσε τα δικά Του σχέδια πριν ακόμα στρώσει την επιφάνεια του κάθε πλανήτη. Αυτά που Αυτός σχεδίασε στις αιώνιες περγαμηνές Του μένουν όπως φαίνονταν αρχικά χωρίς να αναγκάζεται να σβήνει λίγα από όσα έγραψε και ξαναγράφοντας τα διαφορετικά κάνοντας έτσι μουτζούρες στα βιβλία

του ουρανού. Όλα αυτά φυσικά είναι αλήθειες που σκοπό έχουν να ενισχύσουν την παρηγοριά εκείνων που κατέφυγαν στο να κρατήσουν την προκειμένη ελπίδα (Εβρ.σ'18). Τα πρόβατα του Χριστού πρέπει να γνωρίζουν ότι δεν θα διαψευστούν στις τελικές προσδοκίες και ελπίδες τους διότι αυτές στηρίζονται σε δύο πράγματα που είναι αμετάθετα: στις βουλές του Θεού και στον όρκο Του με τον οποίο δέσμευσε τον Εαυτόν Του απέναντι στους οσίους Του, απέναντι στον λαό Του. Τι τραγική αντίθεση όμως που εμφανίζει ο άνθρωπος για τον οποίο είναι δυνατόν να αλλάξει γνώμες και αποφάσεις όπως αλλάζει τα ρούχα του. Αυτός είναι πιο άστατος κι από τον άνεμο που φυσάει πότε προς τα 'δω και πότε προς τα 'κει, γυρίζει και στροβιλίζεται χωρίς κι ο ίδιος να ξέρει που πηγαίνει. Έτσι και ο άνθρωπος την μία μέρα σκέφτεται ότι θα ήταν καλή ιδέα να ακολουθήσει το ευαγγέλιο και την άλλη αλλάζει γνώμη, την μία ώρα θαυμάζει την αλήθεια και δείχνει πως κάτι από αυτήν τον άγγιξε και την επόμενη ώρα το ενδιαφέρον του έχει πετάξει, την μία στιγμή εξετάζει το ενδεχόμενο να πλησιάσει τον Θεό και την άλλη στιγμή γυρίζει πάλι την πλάτη του σ' Αυτόν. Όχι μόνο για μία μέρα, όχι μόνο για μία ώρα αλλά ούτε για μία στιγμή δεν μπορείς να είσαι σίγουρος για την σταθερότητα του ανθρώπου. Ο Θεός δεν μπορεί να αλλάξει αυτά που αποφάσισε διότι είναι τέλεια και διότι είναι πιστός στις υποσχέσεις Του ενώ ο άνθρωπος μπορεί να αλλάξει αυτά που αποφάσισε σχετικά με την υποχρέωσή του να επιστρέψει στον Θεό. Τελικά όλες οι υποτιθέμενες αγαθές προθέσεις και σκέψεις του ανθρώπου που στερείται αναγέννησης πεθαίνουν πριν ακόμα γεννηθούν. Ως προς το πνευματικό καλό ο άνθρωπος, προτού τον επισκεφθεί η σώζουσα χάρις του Θεού, δεν δεσμεύει και δεν θέλει να δεσμεύσει τον εαυτόν του στο να προχωρήσει χωρίς να κάνει πίσω. Και στο θέμα λοιπόν της σταθερότητας και προσήλωσης σε άγια σχέδια, σε βουλές και σε προθέσεις τα αδύνατα παρά τω Θεώ είναι δυνατά παρά τοις ανθρώποις αφού ο Θεός δεν μπορεί να είναι διχόγνωμος ενώ ο άνθρωπος μπορεί..

ΤΟ ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΕΞΙΣΟΥ ΣΩΣΤΟ

Υπάρχουν και εκείνα που είναι δυνατά παρά τω Θεώ και αδύνατα παρά τοις ανθρώποις. Σαν παράδειγμα εκείνα που ο Θεός όρισε ο άνθρωπος δεν μπορεί να τα ανατρέψει. Ο Αρχηγός της σωτηρίας μας οικοδόμησε την Εκκλησία Του την οποία ούτε οι πύλες του Άδη δεν θα μπορούσαν να συνθλίψουν. Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία πέρασε την νεαρά Εκκλησία δια πυρός και σιδήρου αγρίων διωγμών. Τελικά οι φλόγες της θανατικής καταδίκης δεν έκαψαν την Εκκλησία αλλά απεναντίας έκαναν στάχτη την ίδια με όλα της τα είδωλα. Ο σιδήρος βασιλέων και ηγεμόνων

που θα συνέτριβε την Εκκλησία και θα την κοινοτοποιούσε στράφηκε εναντίον αυτών των βασιλέων και ηγεμόνων και τους ξέσχισε τόσο που τους απέμεινε μόνο η ανάμνηση της βαριάς τους ήττας. Όσοι μίσησαν τον Ιησού και την Εκκλησία Του και προσπάθησαν να κτυπήσουν αυτόν τον βράχο τελικά ο βράχος έγινε μολόπετρα και τους άλεσε σε σκόνη που την πήρε ο άνεμος και την έριξε στην λίμνη του πυρός και του θείου. Αδύνατον για τους ανθρώπους να ανατρέψουν τις βουλές του Θεού ή να αντισταθούν στο θέλημά Του (Ψαλ.ριε'3). Όπως το λέει ο ύμνος,

Ω Τρισάγιε Θεέ,
ισχυρέ και κραταιέ,
στα ουράνια κατοικείς
και το σύμπαν διοικείς.

Ακόμη είναι αδύνατον για τους ανθρώπους να κερδίσουν την βασιλεία του Θεού για τον εαυτόν τους, με τις δικές τους προσπάθειες. Αυτή τη βιβλική αλήθεια μας θυμίζει ένας άλλος ύμνος που λέει,

Δι' έργων μου αδυνατώ,
ουδέ ελπίζω να σωθώ
θαρρώ δε μόνον επί Σε,
ω πολυέλεε Χριστέ.

Αδύνατον είναι για τους ανθρώπους να κάνουν εξιλέωση για τις αμαρτίες τους, να εξευμενίσουν τον Θεό που είναι δίκαια οργισμένος για την αμαρτία τους, να δικαιωθούν από μόνι τους ενώπιόν Του, να νικήσουν την διαφθορά τους. Για τον Θεό όμως όλα αυτά και πολλά περισσότερα ήταν δυνατά και πράγματι τα πραγματοποίησε

Αδύνατον είναι για τους ανθρώπους να κάνουν εξιλέωση για τις αμαρτίες τους, να εξευμενίσουν τον Θεό που είναι δίκαια οργισμένος για την αμαρτία τους, να δικαιωθούν από μόνι τους ενώπιόν Του, να νικήσουν την διαφθορά τους. Για τον Θεό όμως όλα αυτά και πολλά περισσότερα ήταν δυνατά και πράγματι τα πραγματοποίησε. Προμήθευσε ο ίδιος την θυσία της εξιλέωσης, συμφιλώσε ο ίδιος τον εαυτόν Του απέναντί μας, μας δικαίωσε δια της πίστεως στον Χριστό και μόνο, κατά-

φερε τέτοιο συντριπτικό πλήγμα επάνω στο κεφάλι της φυσικής διαφθοράς μας με την αναγέννηση που ο τελικός της θάνατος είναι βέβαιος και την άφησε μόνο για λίγο να σπαρταράει. Αυτός είναι ο Θεός σου Χριστιανέ, που είναι και ο Αρχηγός της σωτηρίας σου. Από πίσω Του είσαι απόλυτα ασφαλής. Θα ισοπεδώσει κάθε εμπόδιο στο δρόμο σου προς την άνω πατρίδα σου. Ξέρει καλά τον δρόμο και πώς πρέπει να σε οδηγήσει. Αν περάσεις μέσα από ποτάμια που δεν μπορείς να κολυμπήσεις, αν μέσα από φλόγες που φοβάσαι ότι θα καείς, αν ο εχθρός σου φράξει τον δρόμο, αν ακούσεις τους βρυχηθμούς του διαβόλου, αν όλα τα σκυλιά της κόλασης γαβγίζουν από πίσω σου, μη φοβηθείς διότι τα αδύνατα παρά τοις ανθρώποις είναι δυνατά παρά τω Θεώ.

Ο κ. Α. Κολλάρος είναι κήρυκας του Ευαγγελίου στην Ε.Ε.Ε. Ιωαννίνων.

Ο Θεός που δεν εγκαταλείπει

του αιδ. Γιώργου Αδάμ

Ιωνάς 1:4-16

Ο Κύριος που πήρε την πρωτοβουλία να ζητήσει από τον Ιωνά να πάει στην Νινευή, ξαναπαίρνει την πρωτοβουλία, να τον εμποδίσουν να είναι ανυπάκουος! Ως Κύριος του ανέμου και της θάλασσας, ο ίδιος Θεός που έχει την εξουσία να σταματήσει τη θάλασσα και τον άνεμο, όπως ο Χριστός έκανε στην Καινή Διαθήκη, έχει επίσης την εξουσία να προκαλέσει τώρα μια θύελλα. **Ο Κύριος, όμως, σήκωσε δυνατόν άνεμο** επάνω στη θάλασσα, και έγινε μεγάλη φουρτούνα και το πλοίο κινδύνευε να συντριφτεί (1:4).

Ο σκοπός της θύελλας είναι να σταματήσει τον Ιωνά. Η λέξη «σήκωσε» δείχνει ζήλο και δύναμη. Είναι η ίδια λέξη που περιγράφει τον τρόπο που πέταξε ο Σαούλ το δόρυ στο Δαβίδ για να τον σκοτώσει (Α' Σαμ. 18:11). Τόσο μεγάλη είναι η ένταση που έμπειρα ναύτες τα έχασαν. Αυτός ο άμεσος κίνδυνος τους δείχνει πόσο ευάλωτοι είναι. Μπροστά στην καταστροφή η σκέψη τους πηγαίνει στο υπερφυσικό. Και οι ναύτες φοβήθηκαν, και αναβόησαν κάθε ένας στον θεό του (1:5). Φαίνεται πως ο καθένας πιστεύει σε διαφορετικό θεό, αλλά το σημαντικό είναι πως αφού προσευχήθηκαν, τότε αρχίζουν να προσπαθούν να γλιτώσουν το ναυάγιο. Είναι πιθανόν, μάλιστα, λένε κάποιοι σχολιαστές, το ότι πέταξαν τα πράγματα στη θάλασσα να είναι κάτι παραπάνω από μια προσπάθεια να ξελαφρώσουν το πλοίο. Ίσως ήταν μια θυσία στους θεούς στους οποίους προσευχήθηκαν. Όμως, η φουρτούνα που είχε σκοπό να κάνει τον Ιωνά να συνέλθει, ενώ προκάλεσε ανησυχία στο πλήρωμα, στον Ιωνά δεν έφερε καμιά αλλαγή. Ο Ιωνάς πάει και κοιμάται στο αμπάρι. Ούτε προσεύχεται, ούτε και προσφέρει έστω κάποια πρακτική βοήθεια. Απολαμβάνει το ότι είναι επιβάτης. Παρόλο που αυτός είναι η αιτία της τρικυμίας, δεν κάνει τίποτα για να αντιστρέψει την κατάσταση. Αν βυθίζονταν τα πράγματα θα ήταν ακόμη χειρότερα για εκείνον. Κι όμως, δεν έχει διάθεση να ακούσει το Θεό να του μιλάει! Πηγαίνει λοιπόν, ο καπετάνιος και του ζητάει να προσευχηθεί: Και ο πλοίαρχος πλησίασε σ' αυτόν, και του είπε: Τι κοιμάσαι, εσύ; Σήκω, επικαλέσου τον Θεό σου, ίσως μας θυμηθεί ο Θεός, και δεν χαθούμε (1:6). Μέσα στον πανικό του ο καπετάνιος σκέφτεται όπως έχει μάθει, ειδωλολατρικά. Εσύ Θεό δεν έχεις, κάποιο θεό έχεις. Παρακάλεσέ τον. Ίσως αυτός ο Θεός μας ακούσει και σωθούμε. Βλέπετε στον ειδωλολατρικό κόσμο υπάρχει πολυθεϊσμός και συγκρητισμός. Πολλοί θεοί και θεές. Υπήρχαν οι προσωπικοί, οι οικογενειακοί και οι εθνικοί θεοί. Σκοπός των λατρευτών είναι να κερδίσουν την προσοχή τους και να τους κάνουν να τους ακούσουν. Αυτοί οι θεοί δεν ακούν πάντα προσευχές ούτε είναι πάντα διαθέσιμοι. Ο αληθινός Θεός όμως, είναι! Η ειρωνεία είναι πως ένας μη πιστός τον

σπρώχνει να προσευχηθεί. Είναι τόσο υπνωτισμένος ο προφήτης που δεν νοιάζεται αν θα χαθούν όλοι. Φτάνει ο ίδιος να μην πάει στη Νινευή. Οι ειδωλολάτρες προσευχήθηκαν σε θεούς που δεν υπήρχαν, ενώ ο προφήτης του αληθινού Θεού ζει «στον κόσμο του». Ίσως ακόμη έχει πέσει σε κατάθλιψη και λήθαργο που τα προκαλεί η ανυπακοή. Η συνειδητή απομάκρυνση από το Θεό κάνει τα πράγματα χειρότερα, κυρίως μέσα μας. Στέλνει ο Θεός μια τρικυμία στη ζωή του, για να τον φέρει πίσω, στέλνει ανθρώπους ξένους και μη πιστούς να τον ξυπνήσουν κι ο Ιωνάς δε θέλει να επιστρέψει. Απίθανοι δεν είμαστε; Πόσες φορές με μια τρικυμία δεν έχει προσπαθήσει ο Θεός να μας συνεφέρει κι εμείς την ερμηνεύουμε με το δικό μας τρόπο, ή δεν την ερμηνεύουμε καθόλου.

Ο Θεός όμως, δεν τα παρατάει. Μπορεί αυτό που χρειάζεται ο Ιωνάς να είναι τιμωρία και αυτό να είναι δίκαιο. Το να πάθει αυτό που του αξίζει δε φτάνει σε αυτή την περίπτωση. Η αγάπη του Θεού θα τον κινήσει, πέρα από την απλή απόδοση δικαιοσύνης.

Προσέξτε τι γίνεται. Επειδή είναι ανυπάκουος δεν προσεύχεται, δεν έχει επιθυμία να προσευχηθεί. Οι ναύτες όμως, υποθέτουν πως μια τρικυμία τόσο μεγάλη προκλήθηκε από κάτι κακό. Προσπαθούν να βρουν ποιος μπορεί να φταίει. Ρίχνουν λοιπόν, κλήρους: Και είπαν κάθε ένας στον διπλανό του: Ελάτε να ρίξουμε κλήρους, για να γνωρίσουμε εξαιτίας τίνος ήρθε αυτό το κακό επάνω μας. Και έριξαν κλήρους, και ο κλήρος έπεσε στον Ιωνά (1:7). Αυτό ήταν ένα σύστημα που το χρησιμοποιούσε όλος ο κόσμος. Με τέτοιο τρόπο ανακάλυψαν τον Αχάν στον Ιησού του Ναυή (7:16-21). Με κλήρο βρήκαν πως ο Ιωνάθαν είχε φάει το μέλι, παρά την απαγόρευση του πατέρα του, του Σαούλ (Α' Σαμουήλ 14:40-42).

Κατά πάσα πιθανότητα πρόκειται για μια δίχρωμη πέτρα που ανάλογα με το πώς είχαν οριστεί τα χρώματα έλεγε «ναι» ή «όχι» σε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Βρίσκουν λοιπόν, με αυτό το σύστημα τον Ιωνά. Γράφει στις Παροιμίες: Ο κλήρος ρίχνεται στην κάλπη· όλη η κρίση του, όμως, είναι από τον Κύριο (Παροιμίες 16:33). Με αυτή την έννοια χρησιμοποιήσαν τον κλήρο ακόμη και οι απόστολοι στην Καινή Διαθήκη επέλεξαν τον 12ο μαθητή (Πράξεις 1:24-26).

Όπως ήταν αναμενόμενο και δίκαιο, αρχίζουν οι ερωτήσεις: Τότε, του είπαν: Πες μας, τώρα, εξαιτίας τίνος πράγματος ήρθε αυτό το κακό επάνω μας; Τι είναι το έργο σου; Από πού έρχεσαι; Ποιος είναι ο τόπος σου; Και από ποιον λαό είσαι; (Ιωνάς 1:8). Έχει την ευκαιρία στο σημείο αυτό να πει ψέματα. Να αρνηθεί την κατηγορία του κλήρου. Για να υπάρξει βεβαίωση πως είχε γίνει σωστή επιλογή έπρεπε να ομολογήσει ο ένοχος. Ο Αχάν στον Ιησού του Ναυή ομολόγησε, ο Ιωνάθαν το παραδέχτηκε.

Μέχρι αυτό το σημείο, ο Ιωνάς δεν έχει πει τίποτα

στην αφήγηση. Δεν απαντά σε όλες αυτές τις ερωτήσεις. Ανοίγει το στόμα του μόνο να πει το εξής: Εγώ είμαι Εβραίος· και σέβομαι τον Κύριο τον Θεό τού ουρανού, που δημιούργησε τη θάλασσα και την ξηρά. (1:9). Σέβεται το Θεό μεν, αλλά στα λόγια μόνο, γιατί οι πράξεις του δε συνάδουν με αυτά που λέει. Η στάση του, η ανυπακοή του έχει βάλει όλους σε κίνδυνο. Ο Θεός όμως, παραμένει αληθινός και πιστός ακόμη κι όταν εμείς αποτυγχάνουμε. Ο τρόπος με τον οποίο περιγράφει το Θεό που πιστεύει ήταν ο συνηθισμένος τρόπος με τον οποίο οι Ισραηλίτες παρουσίαζαν το Θεό στους πολυθειστές γείτονες τους. Ο δικός μας Θεός είναι «ο δημιουργός», δεν είναι απλά ο δικός μας εθνικός Θεός. Έχει εξουσία σε όλη τη δημιουργία. Αυτός έπλασε όλο τον κόσμο. Στα αυτιά των ειδωλολατρών είναι σαν άκουγαν πως λατρεύει τον ανώτερο Θεό, αυτόν που είναι πάνω από όλους τους άλλους. Πιστεύω στο Θεό, τους λέει, που είναι κυρίαρχος πάνω σε όλη την οικουμένη.

Οι ναύτες τρομοκρατούνται: Τότε, οι άνθρωποι φοβήθηκαν με μεγάλο φόβο, και του είπαν: Τι είναι αυτό που έκανες; Επειδή, οι άνθρωποι γνώρισαν, ότι έφευγε από το πρόσωπο του Κυρίου, επειδή τους το είχε αναγγείλει (1:10). Τρομοκρατούνται καθώς ακούν όλη την ιστορία, από την αυθάδεια του ανθρώπου που λέει ότι γνωρίζει το Θεό κι όμως ορθώνει το ανάστημά του και δεν τον υπακούει. Τρομοκρατούνται που ένας άνθρωπος έχει το θράσος να αντιστέκεται στο Θεό που δημιούργησε τη θάλασσα και την ξηρά, στο Θεό που έχει την εξουσία να σηκώσει τέτοια μεγάλη θύελλα. Η ερώτησή τους έχει λογική: «τι είναι αυτό που έκανες;» Κατάλαβες τι έκανες; Έχεις συναίσθηση των πράξεων σου;

Δεν είναι απίθανο, θα το πω μια φορά ακόμη πως άνθρωποι από τον κόσμο, άνθρωποι που δεν λένε τουλάχιστον όπως εμείς, πως ακολουθούν το Χριστό, έχουν μια πιο σωστή εικόνα για το τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει κάποιος που έχει σχέση με το Θεό.

Είμαστε υπερβολικά εξοικειωμένοι με το Θεό. Και η υπερβολική εξοικείωση φέρνει απαξίωση. Και αυτό είναι επικίνδυνο. **Νομίζουμε πως επειδή ο Θεός είναι Πατέρας μας και μας αγαπάει, αυτό μας δίνει ασυλία να κάνουμε ό,τι θέλουμε χωρίς συνέπειες.**

Έχουμε παρεξηγήσει τη χάρη Του, έχουμε ξεχάσει το φόβο Του. Λατρεύουμε χωρίς να φοβόμαστε το Θεό. Πιστεύουμε χωρίς να μετανοούμε. Και αυτό φαίνεται από τη ζωή μας. Ο λαός δικαίως λέει, «από τότε που βγήκε το συννώμη χάθηκε το φιλότιμο». Εμείς οι ονομαζόμενοι αναγεννημένοι, το πάμε ακόμη παραπέρα. Παίζουμε μαζί Του. Και πρέπει να έρθει ένας άνθρωπος απ' έξω να μας πει: Τι είναι αυτό που έκανες; Τολμάς και πηγαίνεις κόντρα στο Θεό; Σου λέει ο Θεός κάτι και συ κάνεις το αντίθετο; Είναι παράδοξο οι άνθρωποι χωρίς το Θεό να φοβούνται το Θεό και οι δικοί του να μην Τον φοβούνται. Είναι τουλάχιστον οξύμωρο.

Τρίτη φορά στη διήγηση συναντάμε τη φράση, πως ο Ιωνάς «έφευγε από το πρόσωπο του Κυρίου». Πιστεύω δεν είναι τυχαίο. Η επανάληψη έχει σκοπό να μας κάνει να σκεφτούμε μήπως η στάση του Ιωνά γίνεται και δική μας ανυπακοή.

Κι ερχόμαστε στο τελευταίο μέρος αυτού του κομματιού. Αφού ο Ιωνάς έχει αμαρτήσει, ο Ιωνάς πρέπει να ξέρει και τι πρέπει να γίνει τώρα: Και του είπαν: Τι να σε κάνουμε, ώστε να ησυχάσει η θάλασσα μαζί

μας; Επειδή, η θάλασσα κλυδωνιζόταν όλο και περισσότερο (1:11).

Ο Ιωνάς χωρίς να διστάσει είναι έτοιμος να υποστεί τις συνέπειες. Για μετάνοια, ούτε λόγος ακόμη. Έχει πάρει την απόφασή του, έχει ταχθεί ενάντια στο Θεό και δίπλα στο κακό. Ο Θεός στο Δευτερονόμιο έχει πει το εξής στο λαό Του: Να, εγώ έβαλα σήμερα μπροστά σου τη ζωή και το αγαθό, και τον θάνατο και το κακό... Επικαλούμαι σήμερα σε σας μάρτυρες τον ουρανό και τη γη, ότι έβαλα μπροστά σας τη ζωή και τον θάνατο, την ευλογία και την κατάρα· γι' αυτό, διαλέξτε τη ζωή, για να ζείτε, εσύ και το σπέρμα σου (Δευτερονόμιο 30:15, 19). Ο Ιωνάς έχει διαλέξει το κακό, το θάνατο και αυτό σημαίνει πως θα τιμωρηθεί.

Τους λέει, λοιπόν, να τον ρίξουν στη θάλασσα. Σηκώστε με, και ρίξτε με μέσα στη θάλασσα, και η θάλασσα θα ησυχάσει μαζί σας· επειδή, εγώ γνωρίζω ότι εξαιτίας μου έγινε αυτή η μεγάλη φουρτούνα επάνω σας (1:12). Η απάντηση είναι τολημηρή και σοκαριστική. Για τους ανθρώπους αυτούς η λύση αυτή φαίνεται, ακούγεται υπερβολική, υπέρμετρα δραστική. Δίνουν αξία στην ανθρώπινη ζωή για αυτό και κάνουν το εξής. Προσπαθούν να κωπηλατήσουν ως τη στεριά, ώστε να αφήσουν τον Ιωνά εκεί να πάει εκεί που πρέπει κι αυτοί να συνεχίσουν το ταξίδι τους. Οι άνθρωποι, όμως, κωπηλατούσαν δυνατά για να επιστρέψουν στην ξηρά, αλλά δεν μπορούσαν· επειδή, η θάλασσα κλυδωνιζόταν όλο και περισσότερο εναντίον τους (1:13). Δεν τα κατάφεραν όμως. Η θάλασσα χειροτέρευε. Μπορεί και να είχαν το φόβο μήπως ρίχνοντας τον Ιωνά στη θάλασσα προκαλούσαν ακόμη περισσότερο την οργή του Θεού.

Τι έκαναν λοιπόν; Μέσα στο πρόβλημά τους, προσευχήθηκαν στο Θεό του Ιωνά. Στο Θεό που είχε την εξουσία να προκαλέσει όλη τη θαλασσοταραχή. Γι' αυτό, αναβόησαν στον Κύριο, και είπαν: Παρακαλούμε, Κύριε, παρακαλούμε, και μη χαθούμε για τη ζωή αυτού του ανθρώπου, και μη επιβάλλεις επάνω μας αθώο αίμα· επειδή, εσύ, Κύριε, έκανες όπως ήθελες (1:14). Προσέξτε πως μέσα στην πλάνη τους δεν είναι παράλογοι. Θεωρούν πως ο Θεός δε θα τιμωρήσει αυτούς που δε φταίνε. Και αναγνωρίζουν πως ο Θεός όταν προκάλεσε την τρικυμία έκανε αυτό που ήθελε. Πως καθώς δυναμώνει η τρικυμία και καταλήγουν πως δεν υπάρχει άλλη λύση παρά να τον ρίξουν στη θάλασσα, κι αυτό είναι θέλημα Θεού.

Κι ο Ιωνάς τι κάνει; Ο Ιωνάς ακόμη δε λέει τίποτα. Δεν μας λέει το κείμενο πως κάνει κάτι ή πως λέει κάτι. Θα χρειαζόταν ίσως κάποιος σατιρικό συγγραφέα για να αντιστραφούν οι ρόλοι, έτσι δεν είναι; Οι μη-Ισραηλίτες προσεύχονται και αυτός που ανήκει στο λαό του Θεού κάθεται. Αυτοί που δεν περιμένεις να πουν κάτι, λένε, ενώ ο προφήτης του Θεού είναι αμέτοχος.

Μη έχοντας κάτι άλλο να κάνουν, μετά την προσευχή, τον πετάνε στη θάλασσα. Και σήκωσαν τον Ιωνά, και τον έριξαν μέσα στη θάλασσα· και η θάλασσα στάθηκε από τον θυμό της (1:15). Η μεγάλη θαλασσοταραχή σταμάτησε. Προφανώς θα ήταν σίγουροι πως ο Ιωνάς βρήκε τραγικό θάνατο.

Ποιο ήταν όμως, το αποτέλεσμα στους ναύτες; Τότε, οι άνθρωποι φοβήθηκαν με μεγάλο φόβο, και προσέφεραν θυσία στον Κύριο, και έκαναν ευχές (1:16). Βλέποντας την εξουσία του Θεού να σταματά την τρικυμία φοβήθηκαν. Μην το παίρνουμε ότι σημαίνει πως μεταστράφηκαν σε μονοθεϊστές. Σημαίνει

όμως πως ο Θεός του Ιωνά εισέβαλε στη ζωή τους και τους έκανε να σκεφτούν πολύ καλά τι Θεός είναι. Ένας Θεός που όταν αρχίζεις και τον γνωρίζεις δεν μπορείς να τον αγνοήσεις, και σίγουρα δεν μπορείς να Τον χειραγωγήσεις, δεν μπορείς να Τον ελέγξεις, σε εξουσιάζει Εκείνος.

Για αυτό τίμησαν το Θεό με θυσίες. Προσφέρουν ό, τι μπορούν εκείνη την ώρα. Κάνουν όμως κι ένα τρίτο: υπόσχονται κι άλλα πράγματα αργότερα. Αυτό σημαίνει ότι έκαναν ευχές.

Τι μπορούμε να κρατήσουμε μέσα από την ιστορία αυτή, ως το σημείο που έχουμε έρθει; Ή πιο σωστά τι να πρωτοκρατήσουμε κανέναν;

Το πρώτο είναι πως **ο ήρωας της ιστορίας είναι ο Θεός**. Αυτός είναι ο βασικός πρωταγωνιστής. Σαφώς ο Ιωνάς παίρνει το πλοίο, σαφώς το πλήρωμα μιλάει και κάνει πράγματα, ο Θεός όμως είναι Αυτός που ελέγχει όλα όσα γίνονται. Με του Θεού την εντολή ο Ιωνάς σηκώνεται και φεύγει. Ο Θεός πρόσταξε να σηκωθεί τρικυμία και να κινδυνεύουν όλοι. Ο Θεός κατεύθυνε τους κλήρους για να βρεθεί πως ο Ιωνάς έφταιγε για την τρικυμία. Ο Θεός τέλος ηρέμησε τη φουρτούνα αμέσως αφού ρίξαν τον Ιωνά στη θάλασσα. Τέλος, το Θεό φοβήθηκαν οι ναύτες και σε Αυτόν έδωσαν ευχαριστία.

Σκεφτείτε, φανταστείτε να είστε ένας από τους ναύτες που γύρισαν με το άδειο πλοίο πίσω στην Ιόπη. Όταν οι υπόλοιποι θα έλεγαν, να πάμε να βρούμε ένα θυσιαστήριο για τον Θεό αυτό, εσύ άραγε θα έλεγες, «ίσως όχι εγώ, κάποια άλλη στιγμή μπορεί, όταν θα προλαβαίνω ίσως». Αυτό που συνέβη στους ναύτες ήταν πιθανώς η πιο φοβερή και σοκαριστική εμπειρία της ζωής τους. Μπορούσαν να ξεχάσουν τι είδαν τον Γιαχβέ, το Θεό του Ιωνά να κάνει;

Και για τον Ιωνά τα πράγματα ήταν εξίσου σοβαρά.

Ο Ιωνάς μαθαίνει με οδυνηρό τρόπο, πως **από το Θεό δεν μπορείς να ξεφύγεις!** Δεν γνωρίζουμε σίγουρα για την πνευματική σχέση που είχε με το Θεό. Μπορεί αυτή η ιστορία να είναι η πρώτη του αποστολή μπορεί και όχι. Ό, τι και να συμβαίνει ο Ιωνάς μαθαίνει αυτό που είχε πει ο Αμώς: Το λιοντάρι βρυχήθηκε· ποιος δεν θα φοβηθεί; Ο Κύριος ο Θεός μίλησε· ποιος δεν θα προφητεύσει; (Αμώς 3:8).

Το να είναι κάποιος προφήτης δεν εγγυάται πως θα είναι έτοιμος να υπακούσει. Μπορεί ακόμη και να μην έχει σωστή θεολογία. Δηλαδή, πραγματικά να πιστεύει πως μπορεί να ξεφύγει από το Θεό. Μπορεί ακόμη να ήξερε πως δεν θα μπορούσε να ξεφύγει αλλά το προσπάθησε. Ό,τι και να έγινε το γεγονός δεν αλλάζει. Ο Ιωνάς διάλεξε να μην υπακούσει, όταν έπρεπε, γιατί η ανυπακοή του φάνηκε καλύτερη.

Αυτό, όμως, δεν τον οδηγεί πουθενά. Η ανυπακοή δεν μας οδηγεί πουθενά. Η απειθεια δεν μας οδηγεί πουθενά. **Με το Θεό δεν πρέπει να παίζουμε.** Ο Θεός κι εμείς δεν είμαστε το ίδιο. Έχουμε εξοικειωθεί υπερβολικά. Και η εξοικείωση φέρνει απαξίωση. Σταματήσαμε να θυμόμαστε πως ο Θεός εκτός από Πατέρας είναι και φωτιά που κατακαίει. Το έχουμε ξαναπεί, να ο Θεός είναι φίλος μας, με την έννοια ότι μας αγαπάει. Δεν είναι φιλαράκος μας.

Με το Θεό εκτός του ότι **δεν** είμαστε το ίδιο και για αυτό **δεν** πρέπει να παίζουμε, ούτε και **μπορούμε να παίζουμε**. Γιατί είναι δίκαιος. Είναι σοφός.

Θα κάνει στη ζωή μας ό,τι είναι αρκετό προκειμένου να εκτελέσει τα σχέδιά Του και να μας κάνει σαν τον Χριστό.

Ακόμη κι αν φέρει τρικυμία στη ζωή μας. Αν αυτό χρειάζεται θα το κάνει. Η παιδεία του Θεού είναι δώρο στη ζωή μας. Αν και δεν είναι ευχάριστη. Αν και μας κοστίζει. Η αλήθεια είναι πως επειδή είναι Πατέρας, επειδή μας αγαπάει για αυτό και δεν πρόκειται να σταματήσει μπροστά σε τίποτα αν δεν μας φέρει εκεί που Εκείνος θέλει.

Με το Θεό δεν παίζουμε, δεν πρέπει να παίζουμε, κυρίως όμως, **δεν υπάρχει λόγος να παίζουμε**. Κάποια στιγμή πρέπει να βάλουμε τα πράγματα κάτω και να πάρουμε μια απόφαση. Ξέρει ο Θεός ή εμείς τι είναι το καλύτερο; Ξέρει Εκείνος ή εμείς τι θα συμβεί στο μέλλον; Μας αγαπάει ο Θεός καλύτερα ή εμείς αγαπάμε τον εαυτό μας; Αν σε αυτά απαντάμε ο Θεός, τότε κάποια στιγμή πρέπει να σταματήσουμε να παίζουμε τη γάτα με το ποντίκι. Ή θα Τον εμπιστευθούμε ή όχι. Ακόμη κι όταν μας ζητά πράγματα που στο δικό μας μυαλό δε χωράνε, ή που μας φαίνονται απαράδεκτα.

Και ο Θεός ζητά απαράδεκτα πράγματα. Ζήτησε από τον Ιωνά να κηρύξει στους εχθρούς του. Ζητάει κι από εμάς, να τους αγαπήσουμε, να τους ευλογήσουμε, να προσευχηθούμε για αυτούς. Ζητάει μια ζωή που μόνο με τα μάτια της πίστης έχει λογική.

Όλα καταλήγουν στο εξής. Σε τι Θεό πιστεύω; Σε ένα Θεό που μου λέει να ζήσω όπως εμένα μου φαίνεται λογικό ή όπως Εκείνος ζητάει; Αν είμαστε αναγεννημένοι άνθρωποι, αν έχουμε πει στο Θεό «έλα και πάρε τη ζωή μου στα χέρια σου», ο Θεός δεν πρόκειται να τα παρατήσει στη ζωή μας. Θα συνεχίσει μέχρι να μας κάνει να ζήσουμε αυτό για το οποίο μας έχει προορίσει. Εύκολα ή δύσκολα, θα το κάνει.

Δεν μπορείς να κοιμάσαι για πάντα μέσα σε ένα αμπάρι, μέσα στη στεναχώρια σου, επειδή οι επιλογές σου δεν τιμούν το Θεό. Σήκω!

Γιατί να χάνουμε την ευλογία, την ομορφιά της παρουσίας Του, της κοινωνίας μαζί Του, την ευλογία του να μην προσπαθείς να ελέγξεις τη ζωή σου ενσυνείδητα (ούτως ή άλλως δεν την ελέγχεις), αλλά να είναι ωραία.

Σκεφτείτε, μέσα από την ανυπακοή του Ιωνά, το πλήρωμα του караβιού αρχίζει να βρίσκει το Θεό, αρχίζει να αναγνωρίζει ποιος είναι. Κάπως μπαίνουν στο σωστό μονοπάτι. Αν αυτό είναι το αποτέλεσμα της ανυπακοής του Ιωνά, τι μπορεί να κάνει ο Θεός με την υπακοή του; Φαντάζεστε τι μπορεί να φέρει στις ζωές άλλων με τη δική μας υπακοή; Στα παιδιά μας, στις οικογένειες μας; Στους γύρω μας;

Μπορεί άραγε η καρδιά του χριστιανού να γίνει τόσο σκληρή που να προτιμά να πεθάνει παρά να κάνει αυτό που ο Θεός θέλει; Η απάντηση θα θέλαμε να είναι «όχι», δυστυχώς όμως είναι «ναι». Για αυτό και περνάμε τα χρόνια και προτιμάμε να ζούμε το θάνατό μας καθημερινά παρά να κάνουμε αυτό που ξέρουμε ότι ο Θεός θέλει. Παίζουμε με το Θεό. Μην μπαίνεις σε αυτή τη διαδικασία. Γύρνα πίσω.

Μην αντιστέκεσαι στο θέλημα του Θεού. Δεν μπορείς, και δεν υπάρχει λόγος. Εμπιστέψου Τον.

Ο αιδ. Γ. Αδάμ είναι ποιμένας της Β' Ε.Ε.Ε. Αθηνών.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ

Πριν από αρκετό καιρό, με μία σύντομη ανακοίνωση, είχαμε προβεί στην παρουσίαση μίας καινούριας προσπάθειας του Αστέρος της Ανατολής, δηλαδή της δημιουργίας ενός «Ευαγγελικού Αρχείου». Αυτό το αρχείο θα περιλαμβάνει ό,τι υπάρχει σχετικό με την ιστορία του Ευαγγελικού κινήματος στην Ελλάδα, είτε κάτι που αφορά εκκλησίες είτε πρόσωπα, είτε οργανώσεις, είτε έντυπα. Η διάσωση και μελέτη όλων αυτών των στοιχείων θα αποτελέσει την βάση για την τεκμηρίωση του ευαγγελικού κινήματος.

Χρήσιμα στοιχεία για ένα τέτοιο αρχείο είναι **έγγραφα, επιστολές και αρχεία εκκλησιών οργανισμών ή προσώπων**, που έδρασαν στην Ευαγγελική κοινότητα, **φωτογραφίες** από την ζωή της κοινότητας, **φυλλάδια, έντυπα, βιβλία σχετικά με ή εκδοθέντα από την Ευαγγελική Κοινότητα, προσωπικά αντικείμενα**, ιστορικές εκδόσεις των **Αγίων Γραφών (ή αντίτυπα που έχουν κάποια ενδιαφέρουσα ιστορία), υμνολόγια, παρτιτούρες και μουσικά όργανα, περιοδικά, δικογραφίες και λίβελοι εναντίον** της κοινότητας, ακόμα και **οπτικοακουστικό υλικό κασέτες ή βίντεο ή και τα νεότερα μέσα** που περιγράφουν στιγμές της ζωής της Ευαγγελικής Εκκλησίας, ανεξαρτήτως ομολογίας, στην Ελλάδα ή ομογενοειακών εκκλησιών στο εξωτερικό.

Τα στοιχεία συγκεντρώνονται από δωρεές, χωρίς να αποκλείεται και η αγορά από πλευράς Αρχείου.

Τα είδη θα καταλογογραφούνται και θα φυλάσσονται προσωρινώς στα γραφεία του Αστέρος μέχρις ότου βρεθεί άλλος πιο κατάλληλος και πιο ευρύχωρος χώρος. Οι φωτογραφίες θα φυλάσσονται αφού πρώτα αποτυπωθούν στον υπολογιστή με την μέθοδο της σαρώσεως (σκάνερ). Σε περίπτωση που κάποιος θέλει να κρατήσει κάποια ιστορική φωτογραφία, μπορούμε να την αντιγράψουμε και να την επιστρέψουμε στον κάτοχό της.

Οι δωρητές θα λαμβάνουν ευχαριστήρια επιστολή-απόδειξη της δωρεάς τους. Η δωρεά τους θα δημοσιεύεται στο περιοδικό «Αστήρ της Ανατολής» σε οικεία στήλη. Επίσης θα ενημερώνονται για την εξέλιξη του αρχείου με εγκύκλιο επιστολή. Υπάρχει η σκέψη, όταν συγκεντρωθούν αρκετά στοιχεία να αρχίσει να εκδίδεται μία φορά το χρόνο ένα περιοδικό (Δελτίο Ευαγγελικού Αρχείου) που θα περιέχει άρθρα γραμμένα από ερευνητές του αρχείου.

Ήδη έχει γίνει η παρακάτω δωρεά:

- Η πρώτη δωρεά που έγινε στο Ε.Α. είναι το αρχείο του παιδικού περιοδικού «Ουράνιο Τόξο» που εκδιδόταν από το 1981 μέχρι το 1993. Την δωρεά έκανε η πρώτη εκδότρια του περιοδικού κυρία Ιωάννα Σαχινίδου. Το αρχείο έχει τακτοποιηθεί ήδη σε 13 χοντρούς φακέλους και 2 κιβώτια και περιλαμβάνει υλικό που χρησιμοποιήθηκε για το περιοδικό, συνεργασίες, καταλόγους συνδρομητών, αλληλογραφία. Η τελική αρχειοθέτηση θα πάρει λίγο ακόμα χρόνο.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΘΕΡΜΑ ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΝΑ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ EMAIL, ΤΗΛΕΦΩΝΟ Ή ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

Η Λατρεία και το Πολιτισμικό Πλαίσιο

του αιδ. Σταύρου Α. Δελγιάννη

Συνέχεια από το προηγούμενο

V. Συμπεράσματα – Προτάσεις

1. «Συμμετοχική Λατρεία»: Μία από τις σοβαρότερες παθογένειες που γέννησε η ‘εισβολή’ της κουλτούρας στη Λατρευτική ζωή της Εκκλησίας ήταν η *αποξένωση* των λατρευτών από τη Λατρεία, τη διαδικασία και την πράξη της, γεγονός που την περιόρισε και την κατέστησε μία πράξη των ‘λίγων.’ Αξιοσημείωτη είναι η επισήμανση που κάνει ο Ευαγγελικός Θεολόγος Robert Webber:

«Το λάθος της μεσαιωνικής περιόδου ήταν ότι η σύναξη παρακολουθούσε τη λατρεία. Στις σύγχρονες Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες το λάθος είναι ότι σύναξη τείνει να ακούει τη λατρεία. Υπάρχει τεράστια ανάγκη για επιστροφή στη Λατρεία που αποτελεί έργο και πράξη της σύναξης, και σε μία χρήση του χώρου, που επιτρέπει και ενθαρρύνει το λαό να βιώσει/ να προβεί στην πράξη της λατρείας».¹

2. «Ενσαρκωμένη» Λατρεία ώστε να είναι και μία «παιδεύουσα» Λατρεία

«... Σε μία Χριστιανική Πίστη που θεμελιώθηκε πάνω στη θεολογική έννοια κλειδί της Ενσάρκωσης, καμιά φυσική έκφραση της ενσαρκωμένης και λυτρωμένης πραγματικότητας (*των φυσικών συμβόλων*) δεν μπορεί να απορριφθεί ως ασήμαντη» [έμφαση γράφοντος].²

Μία προσωπική κατάθεση θα ήθελα να κάνω στο σημείο αυτό. Θυμάμαι, όταν βρισκόμουν για τις θεολογικές μου στη Βοστώνη των Η.Π.Α., ο τότε ποιμένας της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Βοστώνης Αιδ. Γιώργος Αδάμ, μου ανέφερε το εξής περιστατικό. Δύο γυναίκες ήρθαν κάποια μέρα στην εκκλησία, επειδή είχαν ακούσει από τοπικό ελληνικό ραδιοσταθμό το 15λεπτο βιβλικό μήνυμα που εκφωνούταν κάθε εβδομάδα από τον ίδιο. Όταν ήρθαν στην εκκλησία και περπάτησαν στο εσωτερικό της, θαυμάζοντας τα υπέροχα με βιβλικά θέματα βιτρώ της εκκλησίας, στράφηκε η μία προς την άλλη και είπε με ιδιαίτερο ύφος: «*Ποιος είπε ότι οι Ευαγγελικοί δεν έχουν εικόνες;*».

Ας μην επιτρέπουμε διλήμματα Γνωστικιστικής και Νεοπλατωνικής προέλευσης, τα οποία απορρίπτουν ολωσδιόλου τη φύση ως κακή και επιζήμια και δέχονται μόνο το πνεύμα και τις ιδέες ως ανώτερες, καλές και ωφέλιμες για τον άνθρωπο, να μας αφαιρούν την ευλογία του Θεού να εκτιμούμε ιδιαίτερα και κατανοούμε περισσότερο το μοναδικό λυτρωτικό γεγονός της ενσάρκωσης του Χριστού (τόσο μονα-

δικό όσο και η σταύρωση και η ανάσταση). Άλλωστε, ο Θεός μας χάρισε μεταξύ των αισθησέων μας και αυτήν της *όρασης*, της *αφής* και της *όσφρησης*, με σκοπό να *βεβαιώνουμε* καθημερινά μέσα από τη ζωντανή πίστη και λατρεία μας στο Θεό τα μοναδικά λυτρωτικά γεγονότα της *σταύρωσης* και της *ανάστασης* του Χριστού (πρβλ. Λουκ.24:39, Ιωαν.20:25, 27, δεξ και Μαρκ. 14:3-9: η γυναίκα που άλειψε με μύρο τον Ιησού).

Ενώ η Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία έχει ίσως δώσει μία υπέρμετρη σημασία στο κοσμοϊστορικό γεγονός της ενσάρκωσης του Θεού Λόγου σε βάρος της σταύρωσης και της ανάστασής Του, κάτι που επηρεάζει άμεσα τη Θεολογία και τη Λατρευτική της, η Διαμαρτύρηση αντίθετα, φρονώ πως έδωσε υπέρμετρη σημασία στη σταύρωση και την ανάσταση σε βάρος της ενσάρκωσης, με ανάλογα αποτελέσματα στη δική της Θεολογία και τη λατρευτική ζωή. Η αλήθεια πάντα βρίσκεται κάπου στη μέση.

«Η βιβλική προσέγγιση στη χρήση της τέχνης, δηλ. κάθε τι του *ορατού*, στη Λατρεία, εδράζεται στη βασική σειρά της βιβλικής ιστορίας της λύτρωσης: δημιουργία, πτώση, ενσάρκωση, λύτρωση και ολοκλήρωση [...] Ενώ η χρήση της τέχνης βασίζεται στο γεγονός της δημιουργίας, όπου ο Θεός δημιούργησε και όρισε όλες τις μορφές, τα πρότυπα, τα χρώματα και τις διαμορφώσεις, η Θεολογία της πτώσης, που επηρεάζει την ανθρώπινη δημιουργικότητα αρνητικά αντιστρέφεται με τη Θεολογία της ενσάρκωσης [...] Η Ανάσταση αποτελεί μία δεύτερη πράξη δημιουργίας, μία νέα αρχή που δείχνει στην ολοκλήρωση όλων των πραγμάτων στους νέους ουρανούς και τη νέα γη [...] Έτσι, ο καλλιτέχνης που υπηρετεί το Δημιουργό Θεό παρουσιάζει έργα λύτρωσης μέσω της δημιουργικότητάς του και απελευθερώνει τη φύση να λατρεύσει το Θεό [...] Συνεπώς, κάθε είδους τέχνη είναι πράξη λατρείας που υπηρετεί το σκοπό, κάθε κομμάτι και μέρος αυτής της δημιουργίας αυτής να στραφεί στη δοξολογία του Θεού».³

Κατά συνέπεια, όταν η Λατρεία γίνει μία πράξη ‘*ενσαρκωμένη*,’ που θα είναι *βιβλικά βασισμένη* και *πολιτισμικά ενταγμένη*, τότε θα μπορεί να γίνει και να είναι μία Λατρεία που *εμπνέει* σε συμμετοχή, *εξυψώνει* την ψυχή, *εκπαιδεύει* στη Γραφή, *ενθαρρύνει*, *παρηγορεί* και *διαμορφώνει* το χαρακτήρα της λατρεύουσας κοινότητας.

Προτεινόμενοι Πιθανοί Πρακτικοί Παράμετροι

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να προτείνω μερικές πιθανές πρακτικές παραμέτρους ‘ακρόασης’ και ‘προσέγγισης’ του Ορθόδοξου περιβάλλοντός μας (θα μπορούσαν κάλλιστα να υπάρξουν και άλλες), των οποίων τη μορφή και το εύρος θα

μπορούσαμε κατόπιν ικανού και εποικοδομητικού διαλόγου να διερευνήσουμε και υιοθετήσουμε στην Ευαγγελική μας παράδοση στην Ελλάδα.

1. **Χρήση των βιβρώ** στα παράθυρα των εκκλησιών μας με γραφικές παραστάσεις, που θα έχουν ως σκοπό να εμπνεύσουν, παρηγορήσουν και ενθαρρύνουν ενώ, παράλληλα να παίξουν το ρόλο του παιδαγωγού – διδασκάλου βιβλικών πνευματικών αληθειών.
2. **Ενθάρρυνση: α.** της διακήρυξης μαζί από τη Λατρεύουσα κοινότητα Βιβλικών κειμένων (π.χ. Ψαλμών) ή του Συμβόλου της Πίστεως· **β.** της πραγματοποίησης σύντομων δημόσιων ευχαριστηριακών προσευχών ή προσευχών δοξολογίας, στο πλαίσιο το οποίο μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η κοινή προσευχή της «Κυριακής Προσευχής» («Πάτερ ημών») και **γ.** της ανάγνωσης των Γραφών.
3. **Υιοθέτηση μουσικών φορμών και μουσικών οργάνων**, πέραν του – δυτικής προέλευσης – αρμονίου, που παραπέμπουν στην Ελληνική κουλτούρα μας και την εν γένει κουλτούρα της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.
4. **Μεγαλύτερη συνέπεια** στην τήρηση γεγονότων του Εορτολογίου που έχουν σχέση με βιβλικά γεγονότα ή πρόσωπα.
5. **Εκτενέστερη χρήση**, από μέρους των ομιλητών, πολύτιμων και χρήσιμων αποφθεγμάτων των ανατολικών Πατέρων και προσέγγιση της θεολογίας τους.
6. **Ενδεχόμενη χρήση** κάποιων κεριών ή άλλων συμβόλων (σταυρού, πρωτοχριστιανικών συμβόλων: ιχθύς, ΑΩ, το περιστέρι κ.ά.), που θα βρίσκονται τοποθετημένα κάποια από αυτά στην Τράπεζα, ενώ κάποια άλλα θα εντάσσονται και θα πλαισιώνουν αρμονικά τον εσωτερικό διάκοσμο, δίχως ωστόσο να αλλοιώνουν την Ευαγγελική μας ταυτότητα.

VI. Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Λατρεία σε αντίθεση με Πολιτισμικό Πλαίσιο/ Κουλτούρα ή Λατρεία στο Πολιτισμικό Πλαίσιο

«Η Χριστιανική Λατρεία σε σχέση με το πολιτισμικό πλαίσιο έχει μία δυναμική τέσσερις σημείων: 1. είναι υπέρ-πολιτισμική, δηλ. έχει την ίδια ουσία για κάθε άνθρωπο παντού, πέρα από το όποιο πολιτισμικό πλαίσιο· 2. συνάδει με την εντοπιότητα, διαφέροντας ανάλογα με τα τοπικά φυσικά και πολιτισμικά πλαίσια· 3. είναι αντί-πολιτισμική, αντιτίθεται σε ό,τι είναι ενάντια στο Ευαγγέλιο σε κάθε δεδομένο πολιτισμικό πλαίσιο και 4. είναι διαπολιτισμική, καθώς συμμαρτώνεται τα διάφορα τοπικά πολιτισμικά πλαίσια».

(«Δήλωση του Σικάγο» για τη Λατρεία και το Πολιτισμικό Πλαίσιο)

«Τι χρειάζεται η Εκκλησία να κατανοήσει σχετικά με την κουλτούρα, ειδικά για τον τρόπο που σκέφτεται για το άτομο, εάν θέλει να εκπληρώσει την ιεραποστολική της κλήση; Η θεία αυτή κλήση [...] έχει να κάνει με την κατανόηση από μέρους της Εκκλησίας του δικού της διαπολιτισμικού πλαισίου αλλά και με την εύρεση διαπο-

λιτισμικών τρόπων. Η Εκκλησία, ώσπου ν' αρχίσει να το πραγματοποιεί αυτό, θα είναι τόσο αποτελεσματική όσο κι ένας ιεραπόστολος που ταξιδεύει σε μια ξένη χώρα αμελώντας να μάθει τη γλώσσα και τα έθιμά της... Αυτή είναι η πρόκλησή μας σήμερα».

(David Wells, *Losing our Virtue*, σελ. 20)

Για να παραφράσω τα λόγια του Αιδ. Γιώτη Κανταρτζή, στο άρθρο του «Η Πόλη μέσα στην Πόλη», στο ειδικό τεύχος του περιοδικού «Αστήρ της Ανατολής» (Σεπτ. 2007) με θέμα «ο Θεός στην Πόλη»: «...Πιστεύουμε ότι η κλήση μας δεν είναι να σταθούμε απέναντι στην κουλτούρα (πόλη), αλλά να βρεθούμε μέσα σ' αυτήν». Και συνεχίζει λέγοντας:

«Ζω ως πολίτης της πόλης του ανθρώπου και ως πολίτης της πόλης του Θεού... Βλέπω την πόλη του ανθρώπου (με την εκάστοτε κουλτούρα της) ως θείο θεσμό της κοινής χάρης και ως τόπο που πρέπει να μολιάσουμε λυτρωτικά με την πραγματικότητα της ερχόμενης αλλά και ήδη παρούσας πόλης του Θεού, όπως αυτή εκφράζεται στο συλλογικό εναλλακτικό τρόπο ύπαρξής μας... Ο Θεός λοιπόν θέλει να βοηθήσει το λαό Του να δει το μέρος στο οποίο ζει και δρα ως μέρος της κλήσης του από Αυτόν... Ο λαός του Θεού αν και δεν ανήκει στη Βαβυλώνα είναι ένα μέρος της. Αν και ξεχωρίζει, συμμετέχει. Αν και διακρίνεται απ' απ' αυτή, ζει σε σχέση αλληλεπίδρασης μ' αυτήν».

Τη Λατρεία μας θα πρέπει να την ερμηνεύσουμε μέσα σε ένα πολιτισμικό πλαίσιο/ κουλτούρα, κι αυτό το πλαίσιο είναι το δικό μας πολιτισμικό πλαίσιο ή, αν θέλετε, το δικό μας πολυπολιτισμικό πλαίσιο, προκειμένου μέσα και από αυτό να επηρεάσουμε θετικά-λυτρωτικά τόσο την κοινωνία μας όσο και το ίδιο αυτό πολιτισμικό πλαίσιο.

Φρονώ πως η Βίβλος και ειδικότερα η Καινή Διαθήκη, θα πρέπει να γίνει ο 'θεμέλιος λίθος' και η Εκκλησιαστική Ιστορία, (δεχόμενοι τα καλά και θετικά στοιχεία που έχει να μας προσφέρει και μαθαίνοντας από τα αρνητικά μέσα σε αυτήν), ο 'οδηγός' μας, στην προσπάθειά μας να βρούμε το δρόμο για μία ανανέωση στη Λατρεία, σε σχέση με το πολιτισμικό, πολυπολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο υπάρχουμε, ζούμε κι έχουμε κληθεί να είμαστε μία Χριστιανική, Λατρεύουσα Εκκλησιαστική Κοινότητα πίστεως.

Εάν ο απ. Παύλος αναφέρει πως, «Ελεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω... τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνῶς αὐτοῦ γένωμαι.» (Α' Κορ. 9:19-23), πόσο μάλλον εμεῖς σήμερα – και η εν γένει Εκκλησία διαχρονικά και διαπολιτισμικά – θα πρέπει να στεκόμαστε στο πνεῦμα των λόγων αυτών, όχι μόνο στη μαρτυρία του Ευαγγελίου στον κόσμο, αλλά και στο βίωμα και πράξη της Λατρείας μας στο Σωτήρα; μία λατρεία που αποτελεί και τον τελικό σκοπό αυτής της ίδιας της διακήρυξης του Ευαγγελίου, συγκεκριμένα, οι άνθρωποι να γνωρίσουν και να δοξάσουν το Θεό ως Σωτήρα, Κύριο και Θεό τους.

Ο αιδ. Στ. Δεληγιάννης είναι ποιμένας της Ε.Ε.Ε. Βέροιας.

Υποσημειώσεις

¹ Webber, *Worship Old & New*, σελ. 144.

² *The Oxford History of Christian Worship*, σελ. 854.

³ Webber, *Worship Old & New*, σελ. 206.

Ο Θεός που παρηγορεί

του αιδ. Παναγιώτη Κανταρτζή

**Β' Επιστολή του απ. Παύλου
προς Κορινθίους, κεφάλαιο α' :1- 8**

Το σχολείο της ζωής

Συχνά ακούμε την φράση “το σχολείο της ζωής”. Λένε κάποιοι άνθρωποι ότι “εγώ δεν πήγα σχολείο, ή εγώ πήγα σχολείο, αλλά τα πιο σημαντικά πράγματα τα έμαθα στο σχολείο της ζωής”. Ουσιαστικά αυτό που θέλουν να πουν με την φράση αυτή είναι ότι υπάρχουν ορισμένα μαθήματα τα οποία δεν είναι δυνατόν ποτέ να τα μάθουν στα σχολεία με τα θρανία και τους δασκάλους και τα βιβλία. Μπορούμε να καταλάβουμε εκεί πράγματα, να μας εξηγήσουν εκεί πράγματα, όμως υπάρχουν ορισμένα θέματα τα οποία μπορούμε να τα μάθουμε μόνο στο σχολείο της ζωής.

Αυτό ισχύει για τα πνευματικά θέματα, για τα πράγματα του Θεού. Για την ζωή μας σε σχέση με τον Θεό, την ζωή της πίστης. Ο απ. Παύλος μας λέει ότι αυτό ακριβώς συμβαίνει στην ζωή του.

Στο 1^ο αυτό κεφάλαιο ο απ. Παύλος κάνει δύο σημαντικές δηλώσεις για τον Θεό. Δύο σημαντικές διακηρύξεις για το ποιος είναι ο Θεός.

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρηγορίας”.

Η πρώτη δήλωση. Ποιος είναι ο Θεός, τι είναι ο Θεός; Είναι ο Πατήρ των οικτιρμών και Θεός πάσης παρηγορίας. Μια σπουδαία θεολογική αλήθεια, μια σπουδαία θεολογική δήλωση! Η δεύτερη διακήρυξη που ο απ. Παύλος κάνει είναι:

⁹ ἀλλ’ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς, ἐλάβομεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου, διὰ τὸ μὴ ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν εἰς ἑαυτούς, ἀλλ’ εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἐγείροντα τοὺς νεκρούς”.

-Ποιος είναι ο Θεός; -Είναι ο Θεός που ανασταίνει τους νεκρούς.

Δύο σημαντικές θεολογικές αλήθειες που εδώ ο απ. Παύλος παρουσιάζει και διατυπώνει.

Ο Θεός ΜΑΣ

Ο απ. Παύλος δεν κάνει απλά ένα μάθημα θεολογίας, ποιος είναι ο Θεός, πώς μοιάζει και τι κάνει, αλλά το ποιος είναι ο Θεός μέσα στο πλαίσιο της δικής του ζωής.

Ας δούμε την πρώτη αλήθεια. Εδάφιο 3 :

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρηγορίας,

Και συνεχίζει στο εδάφιο 4 :

⁴ ὁ παρηγορῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, διὰ τὸ δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ παρηγορῶμεν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρηγορίας, μὲ τὴν ὁποῖαν παρηγορούμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ”.

Με άλλα λόγια, όχι απλά μια γενική αλήθεια, ο Θεός ο οποίος παρηγορεί, αλλά μια αλήθεια που αφορά τον Θεό, η οποία όμως αγγίζει την ζωή μου. Ο Θεός που είναι Θεός παρηγορίας και ο Θεός που παρηγορεί εμένα. Εδώ υπάρχει προσωπική σύνδεση.

Την επόμενη αλήθεια διαβάζουμε στα εδάφια 9-10:

⁹ ἀλλ’ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς, ἐλάβομεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου, διὰ τὸ μὴ ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν εἰς ἑαυτούς, ἀλλ’ εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἐγείροντα τοὺς νεκρούς”.

¹⁰ ὅστις ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἐκ τοσοῦτου μεγάλου θανάτου καὶ ἐλευθερόνει, εἰς τὸν ὁποῖον ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ὅτι θέλει ἐλευθερώσει”.

Παρατηρήστε την λέξη “ημάς” στα εδάφια 4 και 10. Με άλλα λόγια, όχι απλά ο Θεός κάποιου εκεί έξω, ο Θεός, μια αφηρημένη έννοια, αλλά ο Θεός ΜΑΣ, ο Θεός που όλα αυτά που είναι βλέπουμε να αγγίζουν την ζωή μας. Και εδώ είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα, κάτι που δεν πρέπει να προσπεράσουμε εύκολα.

Προκύπτει μια ερώτηση : Έχουμε άραγε γνωρίσει έτσι, με αυτόν τον τρόπο τον Θεό; Όχι δηλαδή έναν Θεό που εξαντλείται μέσα σε δόγματα, σε θεολογικές αλήθειες και θεολογικές διακηρύξεις, αλλά είναι αυτός ο Θεός, ο Θεός ΜΑΣ, ο Θεός ΣΟΥ ; Είναι όλα αυτά που ο Θεός είναι, αλήθειες που έχουν αγγίξει και έχουν επηρεάσει την ζωή σου; Ξέρεις για τον Θεό, αλλά γνωρίζεις τον Θεό;

Ο απ. Παύλος γνωρίζει τον Θεό πρακτικά, βιωματικά στην ζωή του, στην εμπειρία του. Ας δούμε πώς αυτή η πρώτη αλήθεια που διακηρύττει για τον Θεό αγγίζει την ζωή του και την μεταμορφώνει και αυτή είναι ότι ο Θεός παρηγορεί.

Ας δούμε πώς και γιατί ο Θεός μας παρηγορεί. Πριν απ’ όλα να καταλάβουμε ότι ο απ. Παύλος δεν μιλάει γενικά για θλίψεις και προβλήματα. Μιλά συγκεκριμένα όπως το λέει και στο εδάφιο 4, για “τα παθήματα του Χριστού”. Δηλαδή, για εκείνες τις θλίψεις και τα παθήματα και τον πόνο που έρχεται στην ζωή μας, καθώς με υπακοή υπηρετούμε τον Θεό, καθώς περπατούμε τον δρόμο του Θεού. Ας εφραμό-

σουμε αυτά που ο απ. Παύλος λέει πολύ συγκεκριμένα για αυτού του είδους τις θλίψεις αλλά και για κάθε θλίψη.

Πώς ο Θεός παρηγορεί

Αν ρωτούσαμε κάποιον πώς θα ήθελε ο Θεός να τον παρηγορήσει όταν έχει προβλήματα, το πιθανότερο είναι να απαντούσε 'μα φυσικά, παίρνοντας το πρόβλημα!' Σε όποιον πονάει ή κλαίει ή χρειάζεται κάτι, θα θέλαμε να τον παρηγορήσουμε λέγοντας πως θα του δώσουμε ό,τι χρειάζεται –αυτός είναι συνήθως ο τρόπος που οι γονείς παρηγορούν τα παιδιά τους.

Όλοι θα περιμέναμε και θα θέλαμε –αν ήταν στο χέρι μας να διαλέγαμε- ο Θεός έτσι να μας παρηγορούσε. Δηλαδή, στο πρόβλημα, την ανάγκη ή την θλίψη μας, ο Θεός να μας έδινε ακριβώς ό,τι χρειαζόμαστε ώστε να μην υπάρχει πια πόνος.

Όμως ο απ. Παύλος δεν μιλάει για μια τέτοια παρηγοριά, μάλιστα λέει κάτι πολύ περίεργο. Στο εδάφιο 5 λέει:

“5 διότι καθώς περισσεύουσι τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παρηγορία ἡμῶν”.

Δεν λέει ότι όσο περισσότερο ο Θεός μας παρηγορεί, τόσο λιγότερες είναι οι θλίψεις στην ζωή μας και άρα ο Θεός μας παρηγορεί αφαιρώντας τις θλίψεις, αλλά λέει πως καθώς περισσεύουν οι θλίψεις και τα παθήματα, ταυτόχρονα και μέσα από αυτήν την διαδικασία, περισσεύει η παρηγοριά Του στην ζωή μας.

Πώς λοιπόν ο Θεός μας παρηγορεί αφού δεν μας παρηγορεί απλά παίρνοντας το πρόβλημα από μπροστά μας; Ας στραφούμε ξανά στο εδάφιο 5:

“5 διότι καθώς περισσεύουσι τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παρηγορία ἡμῶν”.

Μέσα λοιπόν από τα παθήματα και τις θλίψεις, ο Θεός βρίσκει έναν τρόπο ώστε δια του Χριστού να περισσεύει η παρηγορία μας, δηλαδή μας παρηγορεί ΜΕΣΑ στα παθήματα. Δεν μας παρηγορεί αφαιρώντας πάντοτε τα προβλήματα –μερικές φορές το κάνει και τότε γιορτάζουμε, δοξάζουμε τον Θεό, χαιρόμαστε όταν ενεργεί έτσι- αλλά άλλες φορές ο Θεός λέει όχι, και το πρόβλημα παραμένει, αλλά εκεί μέσα ο Θεός μας παρηγορεί. Στο εδάφιο 4 διαβάζουμε:

“4 ὁ παρηγορῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, διὰ τὴν δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ παρηγορωῦμεν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει

διὰ τῆς παρηγορίας, μὲ τὴν ὁποῖαν παρηγορούμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ”.

Η ζυγαριά του Θεού

Άρα ότι Εκείνος δεν μας παρηγορεί ΑΠΟ τις θλίψεις μας, αλλά ΜΕΣΑ στις θλίψεις μας! Ας δούμε πώς, μέσα από το 4^ο κεφάλαιο της Β΄ προς Κορινθίους επιστολής, πώς την ώρα που δεχόμαστε την θλίψη ή την δοκιμασία, Εκείνος μας παρηγορεί. Διαβάζουμε στο εδάφιο 16:

“16 Διὰ τοῦτο δὲν ἀποκάμνομεν, ἀλλ’ ἐὰν καὶ ὁ ἐξωτερικὸς ἡμῶν ἄνθρωπος φθείρηται, ὁ ἐσωτερικὸς ὁμως ἀνανεοῦται καθ’ ἐκάστην ἡμέραν.

Τα προβλήματα είναι εκεί, ο πόνος είναι εκεί, η θλίψη είναι εκεί, το δάκρυ συνεχίζει να κυλά, αλλά εμείς δεν τα χάνουμε. Δεν εγκαταλείπουμε τον αγώνα. Δεν αποκάμνουμε. Στεκόμαστε. Με πόνο. Με αγωνία. Αλλά στεκόμαστε. Πώς;

Προσέξτε την διαδικασία που περιγράφεται. Δεν είναι ότι νιώθω καλά μέσα μου όταν όλα είναι καλά έξω μου. Εδώ λέει ότι ενώ όλα είναι στραβά έξω μου, εγώ νιώθω καλά μέσα μου! Πώς; Στο εδάφιο 17 βρίσκουμε την απάντηση:

“17 Διότι ἡ προσωρινὴ ἐλαφρὰ θλίψις ἡμῶν ἐργάζεται εἰς ἡμᾶς καθ’ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης”.

Το εδάφιο ξεκινά με την λέξη 'διότι'. Όλα αυτά, το γεγονός ότι δεν αποκάμνουμε, το γεγονός ότι ενώ υπάρχουν έξω μας χίλια προβλήματα εμείς μέσα μας ανανεωμένοι στεκόμαστε,

δεν είναι διότι είμαστε δυνατοί άνθρωποι, ή ότι εμείς μπορούμε και τα καταφέρνουμε καλύτερα. Όχι. Άλλος είναι ο λόγος.

Φανταστείτε για παράδειγμα μια ζυγαριά. Βάλτε απ' την μια μεριά ένα βάρος –και αυτό είναι ένα πρόβλημα, μια θλίψη, μια δοκιμασία. Η ζυγαριά θα γείρει. Ο Θεός δεν παίρνει πάντα το βάρος από την ζυγαριά ώστε να έρθει ισορροπία, αλλά μερικές φορές αφήνει το βάρος. Πώς λοιπόν ο Θεός παρηγορεί; Βάζει κάτι από την άλλη μεριά, από την άλλη πλευρά! Τι είναι αυτό το οποίο βάζει; Βάζει αιωνιότητα! “Αιώνιον βάρος δόξης”! Αιωνιότητα! Αιώνια δόξα! Και τότε τι συμβαίνει; Τότε το βάρος δεν φεύγει ποτέ από εκεί, αλλά γίνεται μια μεταμόρφωση, γίνεται ένας αναπροσδιορισμός των πραγμάτων. Τότε αυτό που ήταν πιθανώς μια θλίψη που προκαλούσε πίεση, γίνεται η “ προσωρινή ελαφρά θλίψις”! Μα πώς είναι ελαφρά; Τι κάνει το πρόβλημα ελαφρύ; Το ότι από την άλλη πλευρά είναι το αιώνιο βάρος δόξας! Βάζεις από την άλλη πλευρά κάτι ακόμη πιο βαρύ, κάτι το οποίο μπο-

ρεί να φέρει μια διαφορετική ισορροπία των πραγμάτων.

Ο Θεός είναι Θεός παρηγορίας, αλλά δεν είναι Θεός εύκολων λύσεων. Δεν είναι ο Θεός ο οποίος θα μας δώσει ό,τι θέλουμε. Ο Θεός έρχεται στη ζωή μας να μας παρηγορήσει, αλλά το κάνει βάζοντας στη ζυγαριά, στο ισοζύγιο της ψυχής μας, αιωνιότητα. Αιώνια δόξα. Και με αυτόν τον τρόπο ανατρέπει τα δεδομένα της καρδιάς μας και της ψυχής μας, ώστε να μπορούμε να πούμε ότι αν έξω, γύρω μας όλα γκρεμίζονται, εσωτερικά στεκόμαστε. Ανανεωνόμαστε.

Γιατί παρηγορεί ο Θεός; Η περίπτωση του Γιάννη Χαλαμπίδη

Υπάρχει όμως και μια ακόμη ερώτηση. Γιατί ο Θεός μας παρηγορεί; Για ποιόν λόγο ο Θεός εργάζεται με αυτόν τον τρόπο στην καρδιά μας; Το διαβάζουμε στο εδάφιο 4 του 1^{ου} κεφαλαίου:

“⁴ ὁ παρηγορῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, διὰ τὴν δυνάμεθα ἡμεῖς ἐν παρηγορῶν με τὸν ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρηγορίας, με τὴν ὁποῖαν παρηγορούμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ”.

Ο Θεός μας παρηγορεί για να γινόμαστε παρηγοριά, για να μπορούμε να παρηγορούμε τους άλλους.

Ένας γνωστός συγγραφέας έγραψε: “Οι εμπειρίες μας είναι η διακονία μας”.

Τις μέρες αυτές είναι γνωστό ότι προσευχόμαστε ιδιαίτερα για την κατάσταση του αδελφού μας Γιάννη Χαλαμπίδη, που νοσηλεύεται εξαιτίας αυτοκινητιστικού δυστυχήματος. Μου έκανε εντύπωση όταν μιλούσα με τους γονείς του, το ότι μου ζήτησαν να μιλήσουν με τον Jonathan. Ο Jonathan είναι ένας νέος, που είναι εδώ ιεραπόστολος και η ομολογία του είναι ότι ήταν ο ίδιος σε ένα πολύ σοβαρό αυτοκινητιστικό ατύχημα και ήταν σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα επιβιώσει, ήταν μια πολύ δύσκολη διαδικασία, μια πολύ μεγάλη εγχείρηση, όμως ήταν οι προσευχές των αγίων και το θέλημα του Θεού και ο άνθρωπος αυτός σώθηκε και έχει μια πολύ θαυμαστή εμπειρία. Μου έκανε λοιπόν αρχικά εντύπωση. Γιατί ζητούν να μιλήσουν στον άνθρωπο αυτό; Γιατί ο άνθρωπος αυτός, σε αντίθεση με πολλούς από εμάς, μπορεί να πει “πέρασα και εγώ μέσα από εκεί, ξέρω τι περνάς”. Μας παρηγορεί ο Θεός, για να μπορούμε να παρηγορούμε άλλους. Οι εμπειρίες μας –και μάλιστα οι εμπειρίες του πόνου, της θλίψης- είναι η διακονία μας. Μπορούμε να πλησιάσουμε κάποιον και να του πούμε “Ξέρεις, σε καταλαβαίνω. Πέρασα κι εγώ μέσα από το ίδιο μονοπάτι”.

Κρατήστε στον νου σας ότι ο Ιησούς Χριστός μετά την αναστάσή Του κράτησε στα χέρια Του, στο σώμα Του το αναστάσιμο, τις πληγές Του. Δεν σας κάνει εντύπωση; Μερικές φορές εμείς προσπαθούμε να κρύψουμε τις πληγές μας και να μην μιλούμε άλλο για αυτές, να τις ξεχάσουμε, να μην τις δείξουμε στους άλλους, αλλά ο Ιησούς Χριστός στην αιωνιότητα κρατά στα χέρια Του τις πληγές Του. Γιατί; Γιατί μερικές φορές τα τραύματά μας μπορεί να είναι η θεραπεία για κάποιον άλλον και δεν είναι κακό, όλα αυτά μέσα από τα οποία ο Θεός μας έχει περάσει, ό,τι και να είναι αυτά –για τον κάθε ένα είναι διαφορετικά- να γίνουν εμπειρίες χρήσιμες.

Ξέρετε τι τραγικό είναι –και το βλέπουμε αυτό συχνά- να περνούμε μέσα από καμίνια, μέσα από τρομακτικές εμπειρίες και να βγαίνουμε χωρίς να έχουμε πάρει μαθήματα; Να βγαίνουμε χωρίς να μπορούμε να πούμε “Τώρα βγαίνω από εδώ μέσα οπλισμένος. Βγαίνω έτοιμος να διακονήσω. Να μαρτυρήσω. Να χρησιμοποιήσω και αυτό το πάθημα για την δόξα του Θεού”.

Ο Θεός πάσης Παρηγορίας

Ο Θεός είναι Θεός πάσης παρηγορίας, είναι ο Πατέρας των οικτιρμών. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα μας δώσει ό,τι θέλουμε! Δεν είναι ο παππούς, είναι ο Πατέρας. Δεν είναι αυτός που θα κάνει τα χατίρια μας, αλλά είναι αυτός ο οποίος θα μας διαπαιδαγωγήσει έτσι ώστε να γίνουμε σύμμορφοι της εικόνας του Υιού Του. Και μέσα από αυτήν την διαδικασία συχνά θα υπάρχει πόνος. Μέσα στον

πόνον, Εκείνος δεν θα πάψει στην άλλη πλευρά της ζυγαριάς να βάζει αιωνιότητα. Να βάζει την δόξα του Ουρανού, να βάζει τις δικές Του τις ευλογίες έτσι ώστε να πούμε ότι και αν έξω όλα φθείρονται, μέσα, ο εσωτερικός άνθρωπος, ανανεούται και μέσα από αυτήν την διαδικασία ο Θεός ετοιμάζει υπηρέτες του, διακόνους, που θα γίνουν ευλογία στην ζωή άλλων.

Αν σήμερα περνάς μέσα σε ένα τέτοιο καμίνι, δες προσεκτικότερα την ζυγαριά. Δες προσεκτικότερα την ζυγαριά και ζήτη από τον Κύριο, “Κύριε αν είναι δυνατόν –και ο Κύριος το είπε- να φύγει το ποτήρι, αν είναι δυνατόν βγάλε το βάρος της θλίψης”. Αλλά αν πάλι ο Κύριος πει όχι, τότε πες “Κύριε, βάλε χάρη”.

Θυμάστε τι είπε στον Παύλο; “Αρκεί εις σε η χάρις μου”.

“Βάλε Κύριε χάρη από την άλλη πλευρά, έτσι ώστε να μπορέσω να σταθώ, να μην αποκάμω”.

Αμήν.

Ο αιδ. Π. Κανταρτζής είναι ποιμένας της Α' Ε.Ε.Ε.

ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ

του Πέτρου Γιαννακάκου

Ο αιώνας μας, η εποχή του ατομικού άγχους και της μαζικής αποπροσωποποίησης, έχει δημιουργήσει μία ολοένα αυξανόμενη μοναξιά, ανασφάλεια και τελικά αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου.

Η αποτυχία θρησκευτικών συστημάτων, η ανυποληψία της πολιτικής και των πολιτικών κομμάτων και τελικά η ηθική αναρχία της παγκόσμιας κοινωνίας, όλα αυτά συλλειτουργούν στη συντήρηση του αισθήματος ανασφάλειας σ' έναν κόσμο χωρίς νόημα. Γι' αυτό και η μεγάλη διάδοση της ψυχανάλυσης, που προσφέρεται σαν υποκατάστατο της θρησκείας, της πολιτικής, της φιλοσοφίας και που προσφέρει ανακούφιση και κάλυψη στο έλλειμμα των προσωπικών επικοινωνιακών σχέσεων. Διεκδικεί η ψυχανάλυση τη θεραπεία του αλλοτριωμένου ατόμου στην αποκατάστασή του σε μη αλλοτριωμένο πρόσωπο που μπορεί να αποκτήσει σημασία για μια ζωή με νόημα στο «είναι», και ενάντια στο σύγχρονο καταναλωτικό πνεύμα της χρησιμοθηρίας και του «έχειν».

Η ψυχαναλυτική ερμηνεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς έχει μία ρεαλιστική αφετηρία, την κρυμμένη πραγματικότητα του ασυνείδητου που αποτελεί το κλειδί για τις ανθρώπινες προθέσεις, τις προθέσεις που, και αν ακόμη υποκειμενικά είναι ειλικρινείς, δεν μπορούν να αποφύγουν το αδυσώπητο ερώτημα που απευθύνεται στον άνθρωπο: Ποιος είναι πίσω από τον εαυτό σου; Είναι επίκαιρη και σύμφωνη με την ψυχανάλυση η Βιβλική ρήση: «... ο άνθρωπος εξετάζει το φαινόμενο... Ο Θεός ερευνά νεφρούς και καρδιά...» και ότι «... ουδείς αγαθός εμψί ο Θεός...». Γι' αυτό ο Φρόιντ, επειδή έδωσε μία νέα διάσταση στην τιμωρία, εξάσκησε σημαντική επίδραση στη διαμαρτυρία των νέων, ιδιαίτερα, ενάντια στην ηθική και θρησκευτική υποκρισία.

Ο Φρόιντ, που άνοιξε το δρόμο για την απομυθοποίηση της ανθρώπινης συνείδησης και για την αυταπάτη περί εσωτερικού αγαθού φρονήματος, πίστευε πως ήταν αποστολή του να ιδρύσει ένα κίνημα για τη λογική και ηθική μεταρρύθμιση του ανθρώπου γιατί θεωρούσε τον εαυτό του τέκνο του Διαφωτισμού και του Ορθολογισμού.

Έδωσε έτσι, αρχικά, έναν υπερτονισμό στη σημασία του σεξουαλικού ενστίκτου, του οιδιπόδειου συμπλέγματος και γενικότερα της «λίμπιντο» αναπτύσσοντας την ορθόδοξη ψυχαναλυτική σχολή.

Όμως η ορθόδοξη ψυχαναλυτική φιλολογία κατά κανόνα αγνόησε το γεγονός ότι κάθε παιδί είναι έντονα δεμένο με τη μητέρα του, πολύ πριν αναπτυχθεί το «οιδιπόδειο σύμπλεγμα», και ότι αυτός ο πρωτογενής δεσμός με τη μητέρα είναι κοινός και στα αγόρια και στα κορίτσια. Στη συνέχεια προβάλλει καθ' υπερβολή το σεξουαλικό ένστικτο, παραγνωρίζοντας συνήθως το γεγονός ότι ο Φρόιντ, μεταγενέστερα και σε αντιδιαστολή προς αυτό, υιοθέτησε την άποψη περί «ενστίκτου θανάτου», δηλαδή ενστίκτου καταστροφικού.

Μία ακόμη φροϋδική έννοια είναι η αρχή της πραγματικότητας, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος έχει την τάση να προστατεύει τον εαυτό του από τη βλάβη που μπορεί να προκαλέσει η αρχική ικανοποίηση των ενστίκτων.

Η μαθήτριά του Φρόιντ Κάρεν Χόρνεϋ είναι από τους πρώ-

τους που παίρνουν κριτική στάση προς την ορθόδοξη ψυχανάλυση, καταργώντας τη θεωρία του «λίμπιντο» και τονίζοντας τη σπουδαιότητα των πολιτιστικών παραγώγων και δεχόμενη τη ψυχανάλυση σαν θεωρία «διαπροσωπικών σχέσεων».

Υπάρχει ακόμη και η σχολή των Εγωψυχολόγων που έχουν στρέψει την προσοχή τους προς το «εγώ», απομακρυνόμενοι από αυτό που βρισκόταν στο κέντρο της προσοχής του Φρόιντ, δηλαδή το «εκείνο», που εμπεριέχει τα παράλογα πάθη που υποκινούν τον άνθρωπο και που ωστόσο παραμένουν ασυνείδητα γι' αυτόν. Επίσης και η έννοια της σεξουαλικής απώθησης έχει υποστεί διαχρονικούς μετασχηματισμούς. Λ.χ. στη Βικτωριανή κοινωνία της Αγγλίας η μεσαία τάξη έπρεπε να αναπτύξει ένα οικονομικό αποταμιευτικό αγαθό, αντίθετο στην απόλαυση, που θα αποτελούσε την ψυχολογική βάση για τη μορφή εκείνη της καπιταλιστικής συσσώρευσης που χρειαζόταν η οικονομία του 19ου αιώνα (Μαξ Βέμπερ).

Σήμερα αντίθετα, το κύριο πρόβλημα δεν είναι πια η σεξουαλική απώθηση δεδομένου ότι με την ανάπτυξη του πνεύματος της καταναλωτικής κοινωνίας, το σεξ έχει γίνει είδος κατανάλωσης και εμπορευματοποίησης. Η παθολογία της σύγχρονης τεχνοκρατικής και αυτοματοποιημένης κοινωνίας, δηλαδή η αλλοτρίωση, το άγχος, η μοναξιά, η έλλειψη χαράς, συνιστά αυτό το σύνολο των συμπτωμάτων που έχουν αναλάβει το ρόλο που διαδραμάτιζε η σεξουαλική απώθηση τον καιρό του Φρόιντ.

Η σημερινή ηθική της αγοράς και του καταναλωτικού σεξουαλισμού λειτουργεί με δύο τύπους ανθρώπων. Τον homo economicus και τον homo sexualis. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις τα πρόσωπα παραμένουν ουσιαστικά ξένα μεταξύ τους και συνδέονται μόνο με τον κοινό σκοπό, δηλαδή την ικανοποίηση της παρόρμησης, πράγμα που σαν περιγραφή σχέσεων στη σύγχρονη δυτική κοινωνία ισχύει για την πλειονότητα των ανθρώπων. Οι περισσότερες νευρώσεις καθορίζονται από τη συνισταμένη των παρορμήσεων αυτοσυντήρησης του homo economicus και των σεξουαλικών παρορμήσεων του homo sexualis. Και η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι προϊόν δυνάμεων που, ενώ συνήθως δεν είναι συνειδητές, υποκινούν, κατευθύνουν και οδηγούν τον άνθρωπο. Όμως αρκούν οι ορισμένες καταστάσεις της ύπαρξης μέσα στις οποίες το σύστημα αυτών των δυνάμεων χάνει τη σταθερότητά του και τότε είναι που απομυθοποιείται η έννοια του «εσωτερικού αγαθού» στον άνθρωπο.

Την αρχική διαλεκτική συνύπαρξη των παρορμήσεων του «εγώ» και των γεννητικών (λίμπιντικών) παρορμήσεων, κατέλαβε, στη συνέχεια, στον Φρόιντ η βασική σύγκρουση ανάμεσα στο ένστικτο της ζωής και στο ένστικτο του θανάτου. Τελικά το ένστικτο θανάτου αποδειχίνεται ισχυρότερο και στο τέλος θριαμβεύει με τον θάνατο του ατόμου. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο Εβραϊκής καταγωγής, Φρόιντ θέτει αξιωματικά τα δύο αυτά ένστικτα, έμμεσα επενθυμίζοντας τη ρήση της Παλαιάς Διαθήκης «... Ιδού έθεσα ενώπιόν σας την ζωή και τον θάνατο... επιλέξατε λοιπόν την ζωή...».

Στη μεταγενέστερη αυτή θεωρία του Φρόιντ περί ενστίκτου θανάτου, η καταστροφικότητα γίνεται ανταγωνιστής και τελικά

νικητής των γενετήσιων παρορμήσεων και των παρορμήσεων αυτοσυντήρησης. Ο άνθρωπος έτσι δεν μπορεί παρά να θέλει να καταστρέψει εαυτόν και τους άλλους, γιατί αυτή στο βάθος είναι η βιολογική του ιδιοσυστασία. Στην άποψη αυτή διαβλέπουμε μεταφορά του 2^{ου} θερμοδυναμικού νόμου της Φυσικής στην οντολογική υπόσταση του ανθρώπου που έτσι καταλήγει στο θάνατο.

Επιβεβαίωση τέτοιων απαισιόδοξων θέσεων υπήρξε για τον Φρόιντ η οδυνηρή διάψευση της αισιόδοξης σκέψης του Διαφωτισμού περί προόδου, με τα γεγονότα του 1^{ου} παγκοσμίου πολέμου.

Απαισιόδοξος και απελπισμένος, ο Φρόιντ αισθανόταν εκπρόσωπος μίας κοινωνίας, που, από τη σταθερότητα του 19^{ου} αιώνα, είχε εμπλακεί σε απρόβλεπτους και ραγδαίους μετασχηματισμούς στον 20^ο. Η αρχική πίστη του Φρόιντ (πίστη των στοχαστών του Διαφωτισμού) στην ανθρώπινη βούληση και λογική, έδωσε τη θέση της στην αναγνώριση της δύναμης του ανθρώπινου παράλογου. Γι' αυτό ο Φρόιντ ίδρυσε την επιστήμη του παράλογου ανθρώπου, τη ψυχαναλυτική θεωρία που πιστεύει ότι με τη δύναμη της λογικής του ο άνθρωπος μπορεί να κατανοήσει το παράλογό του.

Σε αντίθεση με τον Φρόιντ οι δύο μαθητές –διάδοχοί του–, Άντλερ και Γιουγκ, ανέτρεψαν την φρουδική αυτή σύνθεση ερμηνείας λογικής και παράλογου, και επέστρεψαν στις αρχικές αντιθέσεις.

Ο μεν Άντλερ πιστεύει μονόπλευρα στην αισιόδοξη θεωρία, ότι με την ορθόλογη κατανόηση ο άνθρωπος μπορεί να απελευθερώσει τον εαυτό του (δυναμική υπέρβαση των συνειδητοποιημένων συμπλεγμάτων), ο δε Γιουγκ διαβλέπει, με τάσεις ρομαντισμού, όλες τις πηγές της ανθρώπινης δύναμης στο ασυνείδητο. Ο Φρόιντ επιδίωκε να κατανοήσει το ασυνείδητο, να το αποδυναμώσει και να το θέσει κάτω από λογικό έλεγχο, ενώ ο Γιουγκ για να αντλήσει από αυτό περισσότερη ζωτικότητα (ανορθολογική δύναμη ζωής) ενώ ταυτόχρονα το συλλογικοποιεί. Η ψυχολογία όμως περί συλλογικού ασυνείδητου του Γιουγκ δυστυχώς καταλήγει και σε δικαίωση αποκρυφιστικών θέσεων και χρησιμοποιήθηκε από το Ναζιστικό Καθεστώς.

Ο Φρόιντ γενικά χαρακτηριζόταν από ένα έντιμο ρεαλισμό για την εν γένει ηθική δύναμη του ανθρώπου όσον αφορά την πραγμάτωση του αγαθού. Αρνείται τον ηθικό παράγοντα στον άνθρωπο σαν θεμελιώδες εσωτερικό του συστατικό και τονίζει ότι ο άνθρωπος κινείται από την επιδίωξη του ατομικού του συμφέροντος που κύρια απαιτεί την ικανοποίηση των γενετήσιων ώσεών του, υπό τον όρο να μη διακινδυνεύει η αυτοσυν-

τήρησή του (αρχή πραγματικότητας). Εξαφανίζει έτσι ο Φρόιντ την έννοια του αλτρουισμού και θέτει τον εγωισμό σαν μόνη κινητήρια δύναμη με τις δύο μορφές του, τον γενετήσιο (λιμπιντικό) και τον υλικό. Είναι αυτός ο φυσικός άνθρωπος, κατά τη Βίβλο, με τις επιθυμίες του¹, και ο Φρόιντ έχει αναμφισβήτητο δίκαιο ως προς το ότι οι κανόνες που θεωρούνται σαν ηθικοί από τους περισσότερους ανθρώπους, στο μεγαλύτερο μέρος τους δεν είναι τίποτ' άλλο παρά κανόνες (νόμοι) που έχει επιβάλλει η κοινωνία για την καλύτερη δυνατή λειτουργία της. Έντιμα ρεαλιστής ο Φρόιντ καταλήγει, σχετικά με το «λίμπιντο» και σε συμπεράσματα για το παιδί χαρακτηρίζοντάς το αν ένα, σε μικρογραφία, «κακό» άνθρωπο, που γίνεται «ομαλό» ανθρώπινο ον μόνο στην πορεία της εξέλιξης του «λίμπιντο». Καταλήγει δηλαδή σε μία εικόνα του «αμαρτωλού» παιδιού, που, όπως παρατήρησαν μερικοί σχολιαστές, μοιάζει με την εικόνα του Αγίου Αυγουστίνου για το παιδί.

Τελικά, όσον αφορά και την ανθρώπινη κουλτούρα, αυτή, κατά τον Φρόιντ, εξαρτιέται από τη μερική μη ικανοποίηση των ενστικτωδών αναγκών, πράγμα που αντιδραστικά οδηγεί στη μετουσίωση (εξύψωση – εξιδανίκευση). Με αυτό τον τρόπο του μετασχηματισμού των ενστικτωδών αναγκών, αναπτύσσεται πολιτιστικά και «πνευματικά» ο άνθρωπος, δεδομένου ότι σε περίπτωση ολικής ικανοποίησης των ενστικτων, έχουμε τότε ανάπτυξη όχι πολιτισμού αλλά βαρβαρισμού. Επειδή όμως συχνά η διαδικασία της μετουσίωσης-εξιδανίκευσης οδηγείται σε αποτυχία, ο άνθρωπος πληρώνει την πολιτισμική του ανάπτυξη καταθέτοντας σαν τίμημα τη νεύρωση. Ωστε για τον Φρόιντ, η ανθρώπινη πρόοδος οδηγεί υποχρεωτικά στην απώθηση και τελικά στη νεύρωση.

Είναι θετική η διαπίστωση του Φρόιντ ότι ο άνθρωπος είναι ένα πεδίο μάχης, όπου αντιμάχονται μεταξύ τους τα ένστικτα της ζωής και του θανάτου και ότι δεν μπορεί να απαλλαγεί από την τραγική εκλογή ανάμεσα στο να καταστρέψει τους άλλους ή τον εαυτό του. Όμως πιστεύουμε ότι όλα αυτά ισχύουν κατ' εξοχήν για την υποσυνείδητη ψυχοσύνθεση του φυσικού ανθρώπου, ο οποίος εμπνέεται από το πνεύμα του ανθρωποκτόνου καταστροφέα.

Γι' αυτό μόνο η συνειδητή επιλογή του σταυρικού φρονήματος μπορεί να μετατρέψει το ένστικτο θανάτου σε ταπείνωση του «εγώ» και να μετασχηματίσει το ένστικτο ζωής στη διασυνδετική αγάπη του ανθρώπινου «εγώ» με τον Θεό (κάθετο σταυρικό ξύλο) και με τον άνθρωπο (οριζόντιο).

Ο κ. Π. Γιαννακάκος είναι ιατρός.

Υποσημείωση

¹ Ο Λόγος του Θεού αναφέρει την «επιθυμία της σαρκός, οφθαλμών και αλαζονεία του βίου». Φρονούμε ότι ειδικά η «αλαζονεία του βίου» δεν είναι τόσο «υλική» επιθυμία, αλλά κύρια στάση ζωής του αντιθεϊκού ανθρώπου, που αντανακλά την πρωταρχική, βασική, πνευματική αμαρτία που κατ' εξοχήν εμπνέεται από το πνεύμα του Εχθρού. Είναι η έσχατη συνέπεια ενός ιδεαλισμού, μονομερώς ανθρωποκεντρικού, που τελικά «θεοποιεί» τον χωρίς Θεό άνθρωπο.

Βιβλιογραφία

1. Στέφαν Τσβάιχ: «Ο Φρόιντ και η Ψυχανάλυση», Εκδ. ΤΕΧΝΗ, Αθήνα 1938
2. Έριχ Φρομμ: «Να Έχεις ή να Είσαι;», Εκδ. Μπουκουμάνη, Αθήνα 1978
3. Έριχ Φρομμ: «Η κρίση της ψυχανάλυσης», Εκδ. Μπουκουμάνη, Αθήνα 1975
4. Κλάρα Τόμπσον: «Οι κλασικοί της ψυχανάλυσης», Εκδ. «ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ», Αθήνα 1992
5. Έριχ Φρομμ: «Η αποστολή του Φρόιντ», Εκδ. Μπουκουμάνη, Αθήνα 1975
6. Κώστα Μεταλληνού: «Η περί ψυχής συζήτηση», Εκδ. «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ»

Ἡ ρῆμα" του' Suggrafew"

του Χρυσ. Κ. Καπαγκούνη

Ε n tw/cwriw/3ῆ k. ef. oJ Suggrafew' th' pro; 'Efesiou' epistolh' (oJ apostolo' Paulo') ajalogizetai thn spoudaiothta th' apostolh' tou. Pragmati, oJoklhro' hJeloth' twh ejlafiw n 3ῆ-13 oujlen aJ lo einai hJmia dieurunsi' hJepektasi' hJopoiia pragmateuetai duo apo; ta; merh pou; apartizoun thn proseuchh, hJoi, ekeinon pou; proseuetai kai; ekeinou' dia; tou; opoiou' proseuetai.¹ OuJtw, oJ rῆma" tou' Suggrafew' (ej tw/opoiw/strefetai epi; tou' paronto' to; ejdiaferon mou) katadeiknetai safw' toson dia; th' wfeleia' hJi' prokuptei dia; tou; ejnikouV (dhl. hJdia; tou' khru gnato" tou' Eujgeliou swthria tw n), oJon kai; dia; tou' «naqhato» to; opoion didetai eij ta; skoteina; dunamei".

Ἡ ρῆμα" του' Suggrafew' ajnforikw' pro; ta; eJnh einai euJolon na; prosdiorisqh' Ἡ Suggrafew' einai desmio" epeidh; khрутtei ton Thsouh eij tou; ejnikouV (3ῆ, 13...6ῆ9 k. ef.). Ἡ Qeo; ejepisteuqh eij auJton thn carin tou dia; na; diakonhsh/to; Eujgeliou metaxu; twh ejnw n (3ῆ): tou' ejnwriose to; musthriou tou to; scetizomenon me; thn swthrian twh ejnw n (3ῆ k. ef.), to; opoion hto agnwston eij panta' neri toude (3ῆ), dia; na; to; diakhruxh/ej tw/paronti kairw/eij ta; eJnh (3ῆ, 6, 8).

Tautocroww', ofw', paral htw' pro; ton spoudaion rῆmon pou; diadranatizei wJ pro; ta; eJnh, oJ Suggrafew' diadranatizei efan akouh rῆmon dia; tou' opoiou oJiJlio" ginetai to; neson hJto; ejgaleion eij ta; ceira" tou' Qeou, wJste na; epiteucqouh proupoqesei' aiJ opoia eJoun terastia" nellontika; sunepia' dia; ton kosmon (= sunpan). Ἡ Ἐκκλησία, hJ opoia eJraiwmetai dia; tou' khru gnato" tou' apostou, ginetai hJiJlia to; ejgaleion tou' Qeou dia; na; doqh/eij tou; katoikou' twh epouraniwn nomon kai; diarke; «naqhna» peri; th' ajexicniastou sofia" tou' Qeou: «iJta gnwrisqh/nuh tai' ajcai' kai; tai' ejousiai' ejn toi' epouraniou' hJpolupoikilo" sofia tou' qeou» (3:10). Ἡ ekfrasi" dia; th' ekklhsia" fanerwnei ofi oJ rῆma" th' Ἐκκλησία einai aJlw' rῆma" ejgaleiou hJnesou. Ἐkeino" pou; paradidei thn didaskalian hJto; «naqhna» eij ta; ponhra; dunamei", dhl adhyto; upokeimenon tou' rῆmato" hJojejergw n, einai oJiJlio" oJ Qeou. Touto sunperainetai kai; ek tou' ofi ejn th' Agia/

Grafh/pollaki" to; paqtikon rῆma upodhloi qeikon upokeimenon.²

Twra egeiretai to; ejwthma; dia; poiou tropou crhsimopoi ei' oJ Qeo; thn Ἐκκλησίαν dia; na; didaxh/ton ajgelikon kosmon thn megalopreph' kai; ajexicniaston sofian tou.³ Touto ginetai faneron apo; thn fraseologian kai; thn sunafeian twh legomenwn. Toson to; cronikon epirrhma nuh oJon kai; hJsunafeia tou' cwriou kaqistouh eparkountw' safe; ofi oJ Suggrafew' eJei kata; nouh to; musthriou peri; th' idrusew' kai; eJraiwsew' th' Ἐκκλησία, kai; sugkekrineww', thn sunqesin th' Ἐκκλησία ej' Ioudaiwn kai; ejnikwn.⁴ Ἐn aJ loi' logoi", hJiJrusi" kai; hJsunqesi" th' Ἐκκλησία einai to; periecomenon tou' «naqhato» pou; protietai na; dwsh/oJ Qeo; eij ta; skoteina; dunamei" «ejn toi' epouraniou'». Kai; einai touto naqhna eij auJa; dioti ginetai kaqaron ofi oJ ai aiJ prospaqeia tw n na; ajatreysi ta; scedia tou' Qeou, na; katastreysi to; eJgon tou eJoun nauaghsei. AiJ dunamei' hJstochsan eij thn proqesin kai; prospaqeian tw n na; nataiwswn thn boulh n tou' Qeou. Ἡ iJrusi" kai; eJraiwsi" th' Ἐκκλησία - hJopoiia ajtikatoprizei ton karpon tou' Staurou' kai; thn sfragida th' epitucia" tou - einai dusareston kai; frikton mhuma di' auJaV. Ἡ stauriko; qamato" tou' Uidu' tou' Qeou ajti; na; apodeicqh/hJnegisth apotucia tou' Qeou eij thn prospaqeian tou na; ajacaitish/to; kakon, apedeicqh hJnegisth nikh tou' Qeou ep' auJw n. Nikh dia; fainomenikh" hJta"! Ide Kol 2:15: «apekdusaneno" ta; ajca; kai; ta; ejousia" ejleignatisen ejn parrhsia/qrianbeusa" auJou; ejn auJw». Ἡ uparxi" th' Ἐκκλησία kaqista/oJofaneron ofi aiJponhrai; dunamei" eJoun ejpaicqei, eJoun geloiopoi hqei, eJoun hJthqei kata; krato" kai; ofi den paramenei di' auJa; para; hJtelikh; kaqupotaxiV tw n upo; tou' Cristou wJ nenikhnemoi kai; ejxoudenwnemoi ejqroivou.

Di' aJ lhn mian foran oJ Suggrafew' epistrefei eij to; qema peri; ajakefalaiwsew' tw n pantwn, qema me; to; opoion hJscollhqh ejn tw/1ῆ k. ef. Me; thn diaforan ofw', ofi ejn tw/paronti cwriw/prosqetei kai; mian nean ijlean, toutestin, ofi hJklhsi" th' Ἐκκλησία prokeita na; leitourghsh/wJ neson dia; thn

ajakefal aiwsin twh «ej toi oujanoi»⁶. Kai;ofci monon touto. Akowh ejtonwtero" kai; ejplhktikwtero" efcetai oijscurismo;" tou Suggrafew" ofci ej th/idrusei kai; edraiwsei th" Ekklesia", oJilio" epei diadramatisei spoudaiotaton rōlon kai; katevei kentrikhn qesin.

Outo" oijscurismo;" qa;hto akowh ijsurotero" kai; pleon ejtupwsiako;" ejan hJ suntomwtera grafh;⁷ kaq' hh oSuggrafeu;" egrafen «kai;fwtisai tiv hloikonomia tou musthriou tou apokekrummenou» hto hJ prwtarcikhgrafh; ajti; th" makrotera" «kai; fwtsai panta" tiv hloikonomia» ktl. H diafora; einai ofci ejw kata; thn deuteran grafhn ekeinon oper fwtizetai einai oiJ akouonte" to; Eujggevion, kata; thn prwthn grafhn to; fwtizomenon einai hshmasia th" oikonomia" tou musthriou. Ean twnti hdeutera grafh; ajtanakla/ta; logia tou apostou, touto qa; eshmaine ofci hsofia tou Qeou' gnwstopoieitai kaq' hh wfan to; apo; twh aiwawn kai; genewh apokekrummenon musthriou fwtizetai dia; tou khrugmato" tou Eujggevliou, kai; to; periecomenon tou, dhl. hJedraiwsi" th" Ekklesia", efcetai eij to; plhre" fw" th" htera".

Eduw ginetai oIokayaron ofci oSuggrafeu;" topoqetei thn ijlikhn tou apostolhn kai; to; efgon tou sthn sunafeian mia" kosmikh"⁸ diastasew", hJofioia sunperilambanei oIoklhron thn ktisin (= sunpan). Touto shmaine ofci oSuggrafeu;" probalei ton ejplhktikon ijscurismon ofci oJilio" katevei kentrikhn qesin ej tw/aijwni/scediw/tou' Qeou;

dhl., na; diakhruxh/to; apo; aiwawn sesighnenon kai; apokekrummenon musthriou eij ofhn thn ejscatologikh shmasian kai; ejbeveian tou, pragma to; ofoion uponoei' ejscatologika;" sunepeia" di' oflon ton kosmon (= sunpan), kai; kaq' ofhn thn aiwmiothta (p.c. 2:7). Eduw bleponen to; rōlon kai; thn sunbolhn tou Suggrafew" ej tw/aijwni/scediw/tou' Qeou'. H suneidhtopoihsi" th" klhsew" hh elaben ej tou' Qeou' dia; na; diadramatish/toiouton rōlon ej th/aiwmi/boulh/tou' Qeou' toson ejaubwsen ton megan apostolon, wste aijsqanomeno" thn baqean ajaxiothtaw tou dia; thn tinhn, ejfrazeta; aijsqhmataw tou grafonta":

ejwi; tw/ajacistoterw/pantwn agiwn ejloqh hJcari" auqh, toi" efnesin eujgelisasqai to; ajexicniaston plouto" tou' Cristou' kai; fwtsai [panta"] tiv hloikonomia tou musthriou tou apokekrummenou apo; twh aiwawn ej tw/Qew/ tw/ta; panta ktisanti, iha gnwrish/nuh tai" ajcai" kai; tai" ejousiai" ej toi" epouranioti" dia; th" ejklhsia" hJpolupoikilo" sofia tou' Qeou', kata; proqesin twh aiwawn hh epoihsen ej Cristw' Ihsou' tw/Kuriw/hhwn.

Poshn parhgorian kai; qarro" eij to; duskolwtaton kai; ejdouxwtaton efgon twn afrage den qa; prepei na; ajtlhswsi kai; oiJ shmerinoi; poimene", apo; tou; logou" toutou" tou apostou, ef' ofson ki' aufoi; kata; to; metron th" dwrea" tou' Qeou', hJkiwqhsan paromia" tinh"!

Ⓞ κ. Χρ. Καραγκούνης είναι Καθηγητής th" Kainh" Diakhkh", Lund University, Σουηδία.

Uposhneiwsai"

¹ H proseuchupwter tino" apoteleitai ej triwn nerwh: ton proseucomenon, to; periecomenon kai; ekeinon dia; ton ofoion ginetai.

² P.c. ofan, kata; to; cwriwn Mtq 9:2 (= Mk 2:5), oJhsou" legei «afientaisou aiJmartiai» to; pahtikon rhma upodhloi' ton Qeon wJ to; grammatikon upokeimenon, dhl. oJQeo' einai ekeino" ofti" sugcwrei ton paralutikon.

³ AiJajcai; kai; aiJejousiai sunperilambanontai metaxu; twh ajggevwn, oiJofioi einai aJloi uphretai tou' Qeou' kai; aJloi uphretai tou Pnhrou'.

⁴ To; epirrhma nuh, ofw", ej th/parousa/sunafeia/den epei ajsthrw" cronikhn efmoian, ajla; nal lon kai; logikh, dhl adhy hJgnwstopoihsi" tou' scediou tou' Qeou' den ekteleitai ajpikleistikw" kata; thn diarkeian tou' efgou tou' apostou, ajla; kat' ajchn. Qa; suntelesqei, bebaiw", eij ejscatologikon cronon.

⁵ To; eJlafion touto, to; ofoion perieci nohmta crhzonta ejhghsew", epei efnhmuqe'i swstw" kai; ej th/metafrasei tou' N. Bauba kai; ej th/dhmotikh/metafrasei (1997).

⁶ Dia; thn shmasian tou' ofou toutou, blepe eponenh meleth « H Anakefal aiwsi" tou' Kosmon».

⁷ H ceirografikh; paradosi" eij to; shmeibn touto paradidei to; keimenon ne; duo norfa: (a) «kai;fwtisai panta" tiv hJ oikonomia» kai; (b) «kai;fwtisai tiv hloikonomia». H deutera, suntomwtera grafh; apanta/ej tw/Sinaitikw/kai; Alexandrinw/ ceirografw/ ejw/hmakrotera grafh; epei thn uposthrixin perissoterwn kai; katati palaioterwn ceirografwn (ofw" ton Papuron 46 kai; ton Batikanon kwidika), hJofioia wJ ej toutou sunhqw" qewreitai kai; wJ piqanotera.

⁸ D ofo" kosmiko", kosmikhcrhsimpoieitai ejw/me; thn basikhn tou efmoian, kaq' hh ajferetai eij to; sunpan, dhl. oIoklhron thn dhmiourgian, ofci monon th" gh" kai; twh ej th/gh

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

του αιδ. Μελέτη Μελετιάδη

Το παρακάτω άρθρο αποτελεί την εναρκτήρια ομιλία της ΚΘ' Γενικής Συνέλευσης της Γενικής Συνόδου της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας που εκφωνήθηκε από τον πρόεδρό της αιδ. Μ. Μελετιάδη, στις 15/11/2006, στη Β' Ε.Ε.Ε. Αθηνών.

Προς Κολοσσαείς 1.24-2.5

Καθώς με την Χάρη του Κυρίου ξεκινάμε τις εργασίες της ΚΘ' Γενικής Συνέλευσης της Γενικής Συνόδου της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας στην διάρκεια των οποίων θα γίνει η αποτίμηση των πεπραγμένων της περασμένης διετίας, θα ήθελα η ώρα αυτή της λατρευτικής μας εναρκτήριας σύναξης να έχει ένα προσανατολισμό προς το μέλλον και την παρουσία και τον ρόλο της ΕΕΕ μέσα στην ελληνική κοινωνία του σήμερα και του αύριο.

Ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος της ΕΕΕ μέσα στην Ελληνική κοινωνία;

Πριν από δύο χρόνια, στην αντίστοιχη σύναξη της ΚΗ' Γενικής Συνέλευσης στην Κατερίνη, είχα θέσει το ίδιο ερώτημα το οποίο απάντησα με το κάλεσμα η ΕΕΕ να έχει μια εξωστρεφή λυτρωτική στάση. Να γίνει η ευαγγελική ζύμη της ελληνικής κοινωνίας.

Απόψε θα ήθελα να έρθουμε και να δούμε ένα ανάλογο κάλεσμα που θέτει ο απ. Παύλος στους αναγνώστες του στην Εκκλησία των Κολοσσών. Θα σας προσκαλούσα στο παράδειγμα του Παύλου να δούμε την δική μας εκκλησιαστική παρουσία μέσα στον δικό μας πολιτιστικό, κοινωνικό και εθνικό χώρο.

A. Η ΕΕΕ Καλείται Να Διακονήσει την Ελληνική Κοινωνία

Ποιος είναι ο ρόλος του απ. Παύλου, ως κορυφαίου αποστόλου, προς την Εκκλησία του Ιησού Χριστού η οποία οικοδομείται μέσα στην κοινωνία των Κολοσσών και σε ολόκληρη την περιοχή της κοιλάδας του Λύκου ποταμού;

Θα μπορούσε να ήταν ένας ρόλος εξουσίας κι απολαβής. Όμως δεν είναι. Αντίθετα, ο ρόλος του είναι διακονικός "... ης εγενόμην εγώ διάκονος..." (1.25).

Ο απ. Παύλος επαναλαμβάνει το παράδειγμα του Κυρίου του, Του Οποίου η επίγεια παρουσία χαρακτηριζόταν από διακονία προς τον κόσμο κι εκφράζεται μ' εκείνα τα λόγια με τα οποία την οριοθέτησε όταν είπε, "... ο Υιός του ανθρώπου ουκ ήλθε διακονηθήναι,

αλλά διακονήσαι, και δούναι την ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν" (Μκ. 10.45).

Στην αρχαιότητα διάκονοι ήσαν όχι τα αφεντικά, όχι οι δεσπότες αλλά οι δούλοι στους οποίους οι κύριοί τους ανέθεταν τις διάφορες εργασίες. Ο Παύλος έχει μια ανάλογη για τον εαυτό του εικόνα καθώς είχε κληθεί από τον Κύριό του να υπηρετήσει την Εκκλησία για την οποία υπέφερε κίολας (1.24).

Όπως ο Παύλος υπηρέτησε άλλους με αφοσίωση, έτσι και η Εκκλησία καλείται όχι να κατακρίνει και να καταδικάζει τους ανθρώπους αλλά να τους διακονήσει στις ανάγκες τους. Δεν καλείται σε μίαν απόταξη του κόσμου από φόβο μην τυχόν μολυνθεί απ' αυτόν αλλά σε μια διακονία καταλλαγής προς τον κόσμο. Η Εκκλησία δεν είναι αυτοσκοπός. Δεν υπάρχει για να υπηρετεί τον εαυτό της ή να υπηρετήσει τον Ιησού Χριστό. Εκείνος δεν χρειάζεται την διακονία μας αλλά ο πλησίον μας, οι άνθρωποι με τα διάφορα προβλήματα και ανάγκες.

Λίγο προτού αναχωρήσει από ανάμεσά τους ο Κύριος είπε στους στενοχωρημένους Αποστόλους, "Σας βεβαιώνω ότι αυτός που πιστεύει σ' εμένα θα κάνει κι εκείνος τα ίδια έργα που κάνω εγώ, ακόμα μεγαλύτερα απ' αυτά θα κάνει γιατί εγώ πηγαίνω κοντά στον Πατέρα" (Ιν. 14.12).

Με τα λόγια Του αυτά υποσχόταν ότι η απουσία Του από τον κόσμο δεν θα σήμανε και το τέλος της διακονίας Του διότι αυτήν την διακονία θα την συνέχιζαν οι μαθητές Του. Μάλιστα τους υπόσχεται ότι με πίστη σ' Αυτόν θα μπορούσαν να κάνουν όχι μόνο εκείνα που Αυτός είχε κάνει, τα οποία θεωρεί ελάσσονος σημασίας, αλλά και μεγαλύτερα τούτων. Και το ερώτημα γεννιέται, "τι θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο κι απ' αυτό το έργο της ανάστασης του Λαζάρου;"

Σε μια εκκλησιαστική κοινότητα σήμερα που αναζητεί το θέαμα με έργα θεραπείας σε αμφιβόλου πνευματικότητας φιέστες, τα οποία για τον Κύριο είναι το ελάσσον, το ερώτημα για το μείζον προκαλεί ενόχληση διότι τα έργα μείζονος σημασίας δεν έχουν τίποτα να κάνουν με φίλαυτα, ατομοκεντρικά και περιορισμένης πνευματικής αποτελεσματικότητας θαύματα.

Μεγαλύτερο έργο κι απ' αυτήν την θεαματική ανάσταση του Λαζάρου ήταν το κήρυγμα του Πέτρου την ημέρα της Πεντηκοστής και η πίστη 3.000 ανθρώπων να πιστέψουν στον Κύριο Ιησού Χριστό, όταν σε ολόκληρη την επίγεια διακονία Του ο ίδιος δεν είδε συνολικά τόσους να πιστεύουν.

Μεγαλύτερο έργο ήταν ο δώκτης της Εκκλησίας

Σαύλος να αλλάξει και να γίνει ο Απόστολος των Εθνών Παύλος. Γι' αυτό και ο Αυγουστίνος αργότερα θα γράψει,

Και ποιά άλλα είναι τα έργα από του να παράγεις έναν δίκαιο από έναν άδικο; Μπορώ χωρίς δισταγμό να θεωρήσω κάτι τέτοιο 'μείζον' του ουρανού και της γης. Διότι ο ουρανός και η γη θα παρέλθουν αλλά η σωτηρία και η δικαίωση των προγνωρισμένων θα παραμείνη για πάντα. Εκείνος που μπορεί να καταλάβει και να κρίνει ας πει εάν είναι μεγαλύτερο να δημιουργεί κανείς δίκαια όντα ή να αλλάζει τους καλούς σε δίκαιους. Διότι τουλάχιστον εάν και για τα δύο χρειάζεται ίση δύναμις για το δεύτερο χρειάζεται μεγαλύτερο έλεος. (Τρεμπέλας, 516).

Μεγαλύτερο έργο ήταν η εξάπλωση της Εκκλησίας όταν ο Θεός κατήργησε κάθε μεσότοιχο έχθρας κι αποκάλυψε το αιώνιο μυστήριό Του, την Εκκλησία η οποία αποτέλεσε την αιχμή του δόρατος της ιστορίας του ανθρώπου.

Μεγαλύτερο έργο ήταν η ειδωλολατρική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία να αλλάξει κι Ευρώπη να εκχριστιανιστεί. Μεγαλύτερο έργο ήταν το Ευαγγέλιο να καταργήσει ανήθικους θεσμούς, όπως της δουλείας και της απόλυτης μοναρχίας.

Μεγαλύτερο έργο ήταν άνθρωποι που πίστεψαν στον Ιησού Χριστό όχι μόνο οι ίδιοι να αλλάξουν αλλά στην συνέχεια να ενδιαφέρονται για τις ανάγκες, πνευματικές και υλικές, των άλλων, όπως ο Μ. Βασίλειος και μυριάδες σαν κι αυτόν, χρίζοντας νοσοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία και να βρίσκονται ακόμη και σήμερα πρώτοι στα πεδία των καταστροφών έτοιμοι να προσφέρουν αγάπη και αγαθά στους πονεμένους.

Σ' αυτά τα μεγαλύτερα έργα, τα οποία όμως σημείο αναφοράς δεν έχουν τον εαυτό μου αλλά τον άλλον, την κοινωνία ολόκληρη, μας καλεί ο Κύριος να εργαστούμε. Να γίνουμε δικοί Του διάκονοι προς τον πλησίον στους τόπους διαμονής μας. Να γίνουμε δικοί Του διάκονοι καταλλαγής μέσα στον κόσμο κι όχι κράχτες μιας ταμπέλας και μιας στείρας εκκλησιαστικής αντιπαράθεσης.

Β. Η ΕΕ Καλείται Να Κηρύξει το Ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού

Ως διάκονος της Εκκλησίας με εντολή του Ιησού Χριστού το έργο που ανατέθηκε στον απ. Παύλο ήταν: "... να ολοκληρώσω το κήρυγμα του ευαγγελίου" (1.25) ["... Αυτόν τον Χριστό κι εμείς κηρύττουμε" (1.28)].

Ο απ. Παύλος επαναλαμβάνει κι εδώ το παράδειγμα του Κυρίου ο οποίος όταν οι μαθητές Τον αναζή-

τησαν και Του είπαν να επιστρέψει στην Καπερναούμ διότι είχε μαζευτεί πολύς λαός εξαιτίας των θαυμάτων που έκανε το προηγούμενο βράδυ, απάντησε στην θαυματολαγνεία των μαθητών απογοητεύοντας κι αυτούς και τα πλήθη που είχαν συγκεντρωθεί για το θέαμα, "Πάμε στα γειτονικά χωριά, για να κηρύξω κι εκεί αυτή είναι η αποστολή μου" (Μκ. 1.38).

Ο απ. Παύλος θεωρούσε ότι το κάλεσμά του δεν ήταν ούτε θαύματα να κάνει, ούτε βαπτίσεις, αλλά να κηρύξει το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού.

Το ίδιο ακριβώς πρέπει να είναι και το δικό μας έργο. Όχι να χτίσουμε το δικό μας προσωπικό ή εκκλησιαστικό βασίλειο, αλλά να δώσουμε στους ίδιους τους εαυτούς μας, στις οικογένειές μας αλλά και στον λαό της Ελλάδας, το Ευαγγέλιο. Να γίνουμε "η ευαγγελική ζύμη της Ελλάδος". Να ένα όντως μεγάλο έργο!

Να δώσουμε το Ευαγγέλιο. Γι' αυτό λεγόμαστε ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΙ! Ήταν αυτό το ευαγγελικό κήρυγμα το ζητούμενο στον σκοτεινό Μεσαίωνα. Το οποίο στη συνέχεια αποτέλεσε την αιχμή του δόρατος της ευαγγελικής μεταρρύθμισης και πρέπει να αποτε-

λεί την αιχμή του δόρατος του έργου της ΕΕΕ. Να κηρύξουμε το Λόγο του Θεού "εγκαίρως ακαίρως"!

Ως Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία καλούμαστε να γίνουμε μια Εκκλησία "καθ' οδόν προς την Εμμαούς" όπου μιμούμενοι τον Κύριο εμπλεκόμαστε με τους συνανθρώπους μας σ' αυτό το ταξίδι της ζωής

Ως Ευαγγελική Εκκλησία πρέπει να προσπαθήσουμε τον άμβωνα ώστε αυτό που ο άμβωνας μεταδίδει να είναι αληθινή και πραγματική στερεή πνευματική τροφή. Ως Εκκλησία καλούμαστε, πάρα τις περί αντιθέτου "σειρήνες" να επενδύουμε στην θεολογική κατάρτιση των υποψηφίων διακόνων των αμβώνων μας.

Και τέλος, καλούμαστε να βρούμε τρόπους να

μεταδώσουμε στο λαό μας το ευαγγελικό μήνυμα που λευτερώνει τον άνθρωπο από δεσμά αμαρτίας. Καλούμαστε να γίνουμε μια Εκκλησία "καθ' οδόν προς την Εμμαούς" όπου μιμούμενοι τον Κύριο εμπλεκόμαστε με τους συνανθρώπους μας σ' αυτό το ταξίδι της ζωής κι εξηγούμε στον κάθε ενδιαφερόμενο την αλήθεια για τον Λόγο, την Σταύρωση, τον Θάνατο και την Ανάσταση του Κυρίου.

Γ. Η ΕΕΕ Καλείται Να Αναπτύξει Μια Φιλάνθρωπη Μεθοδολογία Διακονίας

Ποιος είναι ο τρόπος διακονίας του απ. Παύλου; Μήπως ένας πατερναλιστικός ή ένας κατακριτικός όπου ο Παύλος χρησιμοποιεί το Ευαγγέλιο ως ηθικό μαστίγιο για να κατακεραυνώνει την "σάπια" κοινωνία και τους αμαρτωλούς που την αποτελούν;

Με ποιον τρόπο κηρύττει "Αυτόν τον Χριστό";

Την απάντηση την δίνει στο εδ. 1.28, "... νουθετούντες πάντα άνθρωπον και διδάσκοντες πάντα άνθρωπον εν πάση σοφία...".

Και η νουθεσία και η διδασκαλία ως μέθοδοι προϋποθέτουν σεβασμό προς το πρόσωπο, ελευθερία,

απουσία άσκησης οποιασδήποτε μορφής βίας ή εκμετάλλευσης, δηλώνουν αγαπητική σχέση που ενδιαφέρεται πρωτίστως για το καλό του άλλου.

Στο ταξίδι επιστροφής στην Ιερουσαλήμ ο Παύλος καλεί τους Πρεσβυτέρους της Εκκλησίας της Εφέσου να τον συναντήσουν στην Μίλητο όπου μεταξύ άλλων τους λέει, “... να θυμάστε ότι τρία χρόνια συνέχεια δεν έπαψα νύχτα και μέρα να νουθετώ με δάκρυα τον καθένα σας” (ΠτΑ. 20.31).

Η νουθεσία με βάση το Λόγο του Θεού πραγματοποιείται με διάφορους τρόπους:

- α. Ενθαρρύνοντας
- β. Καθοδηγώντας
- γ. Συμβουλευώντας
- δ. Ελέγχοντας

Κι όλα αυτά με ΣΟΦΙΑ!

Λίγο παρακάτω ο απ. Παύλος θα πει ότι η διακονία της νουθεσίας δεν είναι αποκλειστικό έργο κι ευθύνη μόνο του Κήρυκα αλλά έργο όλων των πιστών, “Ο λόγος του Χριστού, με όλο του τον πλούτο, ας μένει μόνιμα ανάμεσά σας. Κι έτσι, να διδάσκετε και να συμβουλευέτε ο ένας τον άλλο με σοφία.” (3.16).

Ως ΕΕΕ καλούμαστε σε μια φιλάνθρωπη μεθοδολογία μετάδοσης του ευαγγελικού κηρύγματος που σέβεται το πρόσωπο, την αξιοπρέπεια του, τον πολιτισμό του, την νοημοσύνη του, την θρησκευτική του παράδοση. Μια μεθοδολογία που δεν κινείται από θριαμβολογικά συμπλέγματα αλλά από κίνητρα αγάπης και διακονίας των πνευματικών, ψυχικών, κοινωνικών και υλικών αναγκών των συνανθρώπων μας.

Δ. Η ΕΕΕ Καλείται να Έχει Ξεκάθαρους Στόχους και Σκοπούς

Για τον απ. Παύλο τρεις ήταν οι σκοποί της διακονίας του για τους Κολοσσαείς τους οποίους πρέπει να έχει η Εκκλησία:

1. Η Τελειοποίηση Του Κάθε Ανθρώπου 1.28

Ενώ στην ελληνική γραμματεία η έννοια της τελειότητας ήταν ηθικής φύσεως, αυτή είχε να κάνει με την απουσία κάθε ηθικής ατέλειας, κάτι βέβαια αδύνατο για τους ανθρώπους, αντίθετα στην εβραϊκή αντίληψη “τέλειος” ήταν εκείνος που βρισκόταν σε σωστή σχέση με τον Θεό καθώς έτσι γινόταν “ολόκληρος” άνθρωπος. Έτσι, στην ΚΔ “τέλειος” είναι ο άνθρωπος που:

- α. Ανήκει στον Χριστό
- β. Πιστεύει σταθερά στον Χριστό
- γ. Υπακούει στις εντολές του Χριστού

Με άλλα λόγια η “τελειότητα” είναι Χριστοκεντρική και δεν υπάρχει έξω από τον Χριστό σε κάποια διδασκαλία, μυστικιστική εμπειρία, μύηση, τελετουργία, ηθική συμπεριφορά ή σε κάποιο κύκλο πιστών, αλλά στον Χριστό του Οποίου το έργο σκοπό έχει να παραστήσει τους δικούς Του

2. Η “Δημιουργία” Πιστών 1:22-23:

- α. Των Οποίων η Καρδιά έχει ενισχυθεί με το Ευαγγέλιο (“ίνα παρακληθώσιν αι καρδιαί αυτών”)
- β. Οι οποίοι είναι ενωμένοι με αγάπη
- γ. Είναι πλουτισμένοι με αληθινή γνώση

Η Εκκλησία καλείται να είναι ο φορέας, ο χώρος και ο τόπος όπου θα κοινωνηθεί και θα προσφερθεί στους άλλους η αγάπη, η ενθάρρυνση, η αποδοχή, η στήριξη.

Θυμηθείτε τον αμαρτωλό τελώνη της παραβολής, τον Ζακχαίο της ιστορίας, την πόρνη γυναίκα μπροστά στον Χριστό. Κοντά

Του βρήκαν όχι κατάκριση ή ηθικό κήρυγμα αλλά σεβασμό, συγχώρηση, ελπίδα, αγάπη, στήριξη, μέλλον.

3. Να Κηρύξει Τα Καλά Νέα Σε Όλους τους Ανθρώπους

Τρεις φορές μέσα στο εδάφιο 1.28 ο απ. Παύλος αναφέρει τις λέξεις “πάντα άνθρωπον”.

Το Ευαγγέλιο του Χριστού είναι για όλους τους ανθρώπους. Γι’ αυτό

το λόγο η ΕΕΕ καλείται να διαπερνά και να προσπερνά κάθε εθνικά, φυλετικά, κοινωνικά, γλωσσικά, διανοητικά, οικονομικά, θρησκευτικά και πολιτιστικά σύνορα τα οποία η αμαρτωλότητα του ανθρώπου έχει ορθώσει.

Ακόμη, αυτό το “πάντα άνθρωπον εν πάση σοφία” σημαίνει ότι δεν μπορεί ένας μέρος αυτής της θεϊκής σοφίας να παραμένει αποκλειστικά κτήμα κάποιων, λίγων μνημένων. “Όλη η αλήθεια του Λόγου του Θεού είναι για όλους τους ανθρώπους”.

Το κάλεσμα του Κυρίου “δωρεάν λάβατε, δωρεάν δότε” είναι περιεκτικό, στοχεύει όλους, πλούσιους και φτωχούς, δυνατούς κι αδύναμους, μικρούς και μεγάλους, Έλληνες κι αλλοδαπούς, άνδρες και γυναίκες, ηθικούς κι ανήθικους.

Η Εκκλησία του Χριστού ποτέ δεν είχε στόχο και σκοπό να είναι μια κλειστή, αρνησικοσμική λέσχη κάποιων, λίγων αλλά μια κοινωνία ανοιχτή και προσπελάσιμη σε όλους τους ανθρώπους.

Ο αιδ. Μ. Μελετιάδης είναι ποιμένας της Ε.Ε.Ε Βόλου.

Ως Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία καλούμαστε σε μια φιλάνθρωπη μεθοδολογία μετάδοσης του ευαγγελικού κηρύγματος που σέβεται το πρόσωπο, την αξιοπρέπεια του, τον πολιτισμό του, τη νοημοσύνη του, την θρησκευτική του παράδοση

Είκοσι Συμβουλές στο Ποίμνιό μου

του Thomas Watson

Στις 24 Αυγούστου 1662 δύο χιλιάδες πουριτανοί ιεροκήρυκες διώχτηκαν από τις εκκλησίες τους με τη διαταγή να μην ξανακηρύξουν δημόσια. Η κοινοβουλευτική πράξη «της συμμορφώσεως» ανάγκαζε τους πουριτανούς ιεροκήρυκες ή να σταματήσουν το κήρυγμα ή να συμμορφωθούν με το λειτουργικό τρόπο λατρείας της κρατικής Εκκλησίας της Αγγλίας. Πολλοί ιεροκήρυκες προτίμησαν να σιωπήσουν παρά να συμβιβαστούν. Ένας απ' αυτούς ήταν και ο THOMAS WATSON, που ήταν ένας από τους πιο δημοφιλείς και βαθυστόχαστους ιεροκήρυκες και συγγραφείς της εποχής του. Παρακάτω παραθέτουμε σε περίληψη το τελευταίο κήρυγμα που έκανε ο Watson στο ποίμνιό του στο Γουόλμπρουκ της Αγγλίας.

Πριν αποχωριστούμε θα ήθελα να σας δώσω μερικές συμβουλές για τις ψυχές σας. Αγαπητοί μου, θέλω να σας αφήσω είκοσι οδηγίες και η επιθυμία της καρδιάς μου είναι να τις προσέξετε ιδιαίτερα:

1) Να διατηρήσετε τις τακτικές ώρες επικοινωνίας σας με τον Θεό κάθε ημέρα. Ο θεοσεβής άνθρωπος είναι αποχωρισμένος για να λατρεύει τον Θεό. Αρχίστε την ημέρα σας με τον Θεό. Επισκεφθείτε τον Θεό το πρωί προτού κάνετε οποιαδήποτε άλλη επίσκεψη. Συντονίστε τις καρδιές σας με τον Θεό το πρωί για να έχετε ευλογίες όλη την ημέρα. Μετατρέψτε τα σπίτια σας σε ναούς. Μελετάτε τη Βίβλο. Είναι ο καθρέπτης που δείχνει τα ψεγάδια σας και η λεκάνη για να τα καθαρίσετε. Οι δύο Διαθήκες είναι τα δύο χείλη με τα οποία μας μιλά ο Θεός. Αυτές θα σας κάνουν σοφούς σε σχέση με τη σωτηρία. Πολιορκήστε τον Ουρανό με προσευχή κάθε ημέρα. Έτσι τα σπίτια σας θα είναι αρωματισμένα με τη χάρη του Θεού.

2) Μαζέψτε καλά βιβλία στα σπίτια σας. Τα καλά βιβλία είναι σαν τις πηγές που κρατούν μέσα τους το νερό της ζωής για να σας ξεδιψούν. Όταν δεν μπορείτε να ακούτε το κήρυγμα που επιθυμείτε, τότε τα καλά βιβλία θα σας προσφέρουν αυτό που λαχταρά η καρδιά σας. Σε ημέρες πνευματικής ξηρασίας τα καλά βιβλία θα σας φέρουν σε επαφή με τέτοιες αληθινές που θα αναζωογονήσουν την καρδιά.

3) Προσέξτε τη συντροφιά που διαλέγετε. Αποφεύγετε την άσκοπη εξοικείωσή σας με τους ασεβείς. Δε μπορούμε να πάρουμε υγεία από τους άλλους· μπορούμε όμως να κολλήσουμε κάποια αρρώστια. Η αρρώστια της αμαρτίας είναι κολλητική. Θα πρέπει ν' αποφεύγω τους ασεβείς όπως ακριβώς αποφεύγω εκείνους που έχουν αρρώστιες. «*Αλλ' εσμίχθησαν μετά των εθνών και έμαθον τα έργα αυτών*» (Ψαλμός ρσ΄ 35). Αν δεν μπορούμε να κάνουμε τους άλλους καλύτερους, τότε ας προσέχουμε να μη μας κάνουν οι άλλοι χειρότερους. Η αμαρτωλή συντροφιά είναι αιτία για αμαρτία. Οι Ναζηραίοι όχι μόνο κρασί δεν έπρεπε να πιουν, αλλά τους απαγορεύονταν να φάνε και σταφύλια, από τα οποία γινόταν το κρασί

(Αριθμοί στ΄ 3, 4). Κάθε αιτία για αμαρτία πρέπει ν' αποφεύγεται. Η κακή συντροφιά είναι το δίκτυο του διαβόλου, με το οποίο πιάνει εκατομμύρια για την κόλαση. Πόσες ψυχές δεν καταστράφηκαν από τις κακιές συντροφίες.

4) Προσέξτε ποιους ακούτε. Η συμβουλή του Κυρίου μας είναι: «*Προσέχετε δε από των ψευδοπροφητών, ότινες έρχονται προς εσάς με ενδύματα προβάτων, έσωθεν όμως είναι λύκοι άρπαγες*» (Ματθ. ζ΄ 15). Και ο Διάβολος έχει τους εργάτες του όπως και ο Χριστός. Υπάρχουν πολλοί που στην υποουλήτά τους έμαθαν την τέχνη ν' αναμειγνύουν το ψέμα με την αλήθεια και να προσφέρουν δηλητήριο μέσα σε χρυσαφένιο κύπελλο. Προσέξτε στο τι και πώς ακούτε. Να είστε σαν τους Βεροίεις που εξέταζαν τις Γραφές για να δούνε αν τα κηρύγματα που άκουγαν συμφωνούσαν με τις Γραφές (Πράξεις ιζ΄ 11). Να είστε σαν κι' αυτούς στην παραβολή που μάζευαν τα καλά ψάρια στα δοχεία, τα δε άσχημα τα έριχναν έξω (Ματθ. ιγ΄ 48).

5) Ακολουθήστε την ειλικρίνεια: «*Ιδού ηγάπησας αλήθειαν εν τη καρδιά*» (Ψαλμ. να΄ 6). Να φαίνεστε αυτό που είστε. Να μην είστε διπλοπρόσωποι. Με την ομολογία σας να κοιτάτε στον ουρανό και με τη ζωή σας να είστε προσκολλημένοι στην κόλαση. Μην προσποιείστε ότι αγαπάτε τον Θεό, ενώ στην πραγματικότητα αγαπάτε την αμαρτία. Η κίβδηλη ευσέβεια είναι διπλή αμαρτία. Ας είναι οι καρδιές μας ευθείες με τον Θεό. Όσο πιο απλό είναι το διαμάντι, τόσο πιο πλούσιο είναι. Και όσο πιο απλή είναι η καρδιά, τόσο περισσότερο ο Θεός την εκτιμά. Η μικρή αληθινή χάρη, με τις πολλές ανθρώπινες αδυναμίες, είναι πολύ καλύτερη απ' όλα τα φανταχτερά επιδεικτικά χαρίσματα των υποκριτών. Η ειλικρινής καρδιά είναι το σωστό νόμισμα του Θεού.

6) Κάντε συνεχώς αυτοεξέταση. Κοιτάξτε το βιβλίο της συνειδήσεώς σας για να δείτε τι είναι γραμμένο εκεί. «*Διαλογίζομαι μετά της καρδιάς μου*» (Ψαλμ. οζ΄ 6). Κάντε ένα δικαστήριο στην ψυχή σας. Εξετάστε αν έχετε χάρη ή όχι και αν βρίσκεστε στην πίστη. Να φοβάστε από τη ζωγραφισμένη αγιότητα όπως θα φοβόσασταν να πάτε σ' ένα ζωγραφισμένο

ουρανό. Μη νομίζετε ότι είστε καλός επειδή έτσι νομίζουν οι άλλοι για σας. Αφήστε το Λόγο του Θεού να γίνει η λύδια λίθος που θα δοκιμάσει της καρδιάς σας.

7) Φρουρήστε την πνευματική σας ζωή. Η καρδιά είναι ύπουλη. Θέλει να μας οδηγήσει στη ματαιότητα και αν δεν αγρυπνούμε θα μας ρίξει στην αμαρτία. Ας παρακολουθούμε την καρδιά μας όπως κάνουμε με κάποιο ύποπτο πρόσωπο. Η καρδιά είναι προδότης. Ο Ιώβ έκανε συνθήκη με τα μάτια του (Ιώβ λα΄ 1). Ας αγρυπνούμε στη φρουρά μας.

8) Να έχετε συχνές επαφές με τα παιδιά του Θεού. «Οι φοβούμενοι τον Κύριον ελάουν προς αλλήλους» (Μαλαχίας γ΄ 16). Ο ένας χριστιανός βοηθά να θερμαίνει τον άλλον. Ο χριστιανός με τα καλά του λόγια ρίχνει άγιο λάδι στο λυχνάρι του άλλου και κάνει τη χάρη να λάμπει περισσότερο. Οι βιολόγοι παρατηρούν ότι υπάρχει συμπάθεια στα φυτά. Μερικά μεγαλώνουν καλύτερα όταν βρίσκονται κοντά σε άλλα φυτά. Αυτό είναι αλήθεια και στη θρησκεία. Οι πιστοί είναι δένδρα δικαιοσύνης. Αναπτύσσονται καλύτερα στην ευσέβεια όταν είναι κοντά στους άλλους.

9) Αφήστε τις καρδιές σας να υψωθούν πάνω από τα πράγματα του κόσμου. «Τα άνω ζητείτε» (Κολοσ. γ΄ 2). Μπορεί να βλέπουμε το φεγγάρι στα νερά. Το φεγγάρι όμως βρίσκεται ψηλά στον ουρανό. Έτσι και οι χριστιανοί αν και περπατούν εδώ κάτω στη γη, οι καρδιές τους πρέπει να είναι καρφωμένες στον ουρανό. Στον ουρανό βρίσκεται η πιο καθαρή μας χαρά και τα οικήματά μας. Εκεί υπάρχει η πιο γλυκιά και ανώτερη ζωή. Όσο πιο ψηλά ανεβαίνει το πουλί τόσο και πιο γλυκά τραγουδά. Κι' όσο πιο ψηλά η καρδιά υψώνεται πάνω από τον κόσμο τόσο και πιο γλυκιά είναι η χαρά που δοκιμάζει. Ο αετός που πετά ψηλά ποτέ δεν φοβάται το κεντρί του φιδιού. Κι' εκείνων που οι καρδιές ανεβαίνουν πολύ ψηλά δεν έχουν το φόβο να δοκιμάσουν τις πίκρες και τις απογοητεύσεις των άλλων. Αντίθετα είναι γεμάτοι από χαρά και ικανοποίηση.

10) Παρηγορηθείτε με τις υποσχέσεις του Θεού. Οι υποσχέσεις είναι μεγάλα στηρίγματα για την πίστη. Η πίστη ζει στην υπόσχεση όπως το ψάρι στο νερό. Οι υποσχέσεις του Θεού είναι σαν τις σχεδίες που μας κρατούν από το βούλιαγμα όταν ερχόμαστε στα νερά των θλίψεων. Οι υποσχέσεις είναι σαν γλυκά τσαμπιά σταφύλια που μεγαλώνουν στον Χριστό, που είναι το Αληθινό Αμπέλι. Για κάθε κατάσταση στην οποία έρχεται ο πιστός υπάρχει και μια υπόσχεση κατάλληλη.

11) Μην είστε αργόσχολοι. Εργάζεστε για τη ζωή σας. Ο Ιερώνυμος συμβούλευε τον φίλο του να είναι πάντα πολυάσχολος. Έτσι όταν θα ερχόταν ο διάβολος να τον πειράξει να τον έβρισκε απασχολημένο στο αμπέλι του Θεού. Ο Θεός που είπε: «*Ενθυμού την ημέραν του Σαββάτου, δια να αγιάξης αυτήν*» (Έξοδος κ΄ 8), είπε ακόμη: «*Εξ ημέρας εργάζου*» (Έξοδ. κ΄ 9). Ο αργόσχολος χριστιανός φέρνει ντροπή στον Κύριο του και στην ομολογία του. «*Επειδή ακούομεν τινάς ότι περιπατούσι μεταξύ σας ατάκτως, μη εργαζόμενοι, αλλά περιεργαζόμενοι. Παραγγέλλομεν δε εις τους*

τοιούτους και προτρέπομεν δια του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, να τρώγωσι τον άρτον αυτών εργαζόμενοι μετά ησυχίας» (Β΄ Θεσ. γ΄ 11-12). Ο Σόλων έκανε νόμους που τιμωρούσαν την τεμπελιά. Ο αργόσχολος είναι άχρηστος. Ο χριστιανός εργάζεται σύμφωνα με την κλήση Του.

12) Τοποθετήστε μαζί και την πρώτη και δεύτερη πλάκα του Δεκάλογου –ευσέβεια στον Θεό και ισότητα στο γείτονά σου. Ο απόστολος τοποθετεί και τις δύο αυτές λέξεις μαζί σ' ένα εδάφιο: «*Να ζήσωμεν δικαίως και ευσεβώς*» (Τίτος β΄ 12). Δικαίως –αυτό σχετίζεται με την ηθική. Ευσεβώς –αυτό σχετίζεται με την αγιότητα. Πάντα να θυμάστε ότι κάθε εντολή του Θεού έχει την ίδια θεία σφραγίδα και αυθεντία όπως και η άλλη. Μερικοί προσποιούνται ότι έχουν πίστη αλλά δεν έχουν έργα. Άλλοι έχουν έργα, χωρίς να έχουν πίστη. Μερικοί προσποιούνται ότι έχουν ζήλο για τον Θεό, δεν είναι όμως δίκαιοι στις διδασκαλίες τους. Άλλοι το αντίθετο. Αν θέλετε να πάτε στον ουρανό πρέπει ν' ακολουθήσετε και τις δύο πλάκες του Δεκαλόγου. Ενώστε την ευσέβεια και την ηθική.

13) Στο περπάτημά σας μπροστά στους άλλους βάλε μαζί την απλότητα και τη σωφροσύνη. «*Γίνεσθε φρόνιμοι ως οι όφεις, και απλοί ως αι περιστεραί*» (Ματθ. ι΄ 16). Ας είμαστε απλοί σε σχέση με τη σοφία μας, αλλιώς η σοφία μας δεν είναι παρά πανουργία. Και πρέπει να έχουμε σοφία με την απλότητά μας, γιατί αλλιώς η απλότητά μας είναι αδυναμία. Πρέπει να έχουμε την καθαρότητα του περιστεριού για να μην κάνουμε κακό στους άλλους και πρέπει να έχουμε τη φρόνηση του φιδιού ώστε να μη μας εξαπατούν οι άλλοι. Και οι δύο αυτές αρετές πρέπει να είναι ενωμένες.

14) Να φοβάστε περισσότερο την αμαρτία παρά τα παθήματα. Ο πιστός μπορεί να βασανίζεται και θλιβεται κι' όμως έχει την αγάπη του Θεού. Όταν όμως αμαρτάνει προκαλεί την οργή του Θεού. Η αμαρτία προκαλεί την έκλειψη του προσώπου του Θεού. Στα παθήματα η συνείδηση μπορεί να ησυχάζει. Κι όταν το σώμα πάσχει μπορεί να βγει μια γλυκιά μουσική από τη συνείδηση. Όταν όμως ο άνθρωπος αμαρτάνει θεληματικά χάνει όλη την ειρήνη του. Εκείνος που αμαρτάνει για να προφυλαχτεί από τα παθήματα μοιάζει μ' εκείνον που επιτρέπει το κεφάλι του να πληγωθεί για να σώσει την ασπίδα και την περικεφαλαία του.

15) Προσέξτε από την ειδωλολατρία. «*Τεκνία, φυλάξατε εαυτούς από των ειδώλων*» (Α΄ Ιωάν. ε΄ 21). Η ειδωλολατρία είναι μια εικόνα ζηλοτυπίας που προκαλεί τον Θεό. Σπάζει το δεσμό του γάμου και κάνει τον Θεό να αδιαφορεί για το λαό Του. Προφυλαχθείτε από κάθε είδος ειδωλολατρίας και δεισιδαιμονίας.

16) Μην υποτιμάτε και υποβιβάζετε την ευσέβεια γιατί καταφρονείται και διώκεται. Οι ασεβείς, που ενθαρρύνονται από το διάβολο, περιφρονούν με φθόνο τις οδούς του Θεού. Μην σκέπτεστε άσχημα για τη θρησκεία γιατί καταφρονείται από τους ασεβείς. Μήπως όταν μια παρθένος περιφρονείται για τη

αγνότητά της αυτό υποβιβάζει την αγνότητά της; Η αγιότητα είναι όμορφη και ένδοξη. Είναι η δόξα των αγγέλων. Και θα ντραπούμε γι' αυτό που μας κάνει σαν τους αγγέλους; Θα έρθει εποχή που οι ασεβείς θα επιθυμήσουν λίγη απ' αυτήν την αγιότητα που τώρα περιφρονούν. Θα είναι όμως αργά.

17) Μην σκέπτεστε υψηλά για την αμαρτία γιατί είναι τώρα της μόδας. Μη νομίζετε ότι ο δρόμος της αμαρτίας είναι καλύτερος γιατί πολλοί υπάρχουν σ' αυτόν. Το «πλήθος» είναι ανόητο επιχείρημα. Το πλήθος δεν έχει το δίκαιο. Το όνομα του διαβόλου είναι Λεγεών, που σημαίνει μεγάλος αριθμός. Ο δρόμος που οδηγεί στην Κόλαση είναι σήμερα γεμάτος με ταξιδιώτες. Μήπως θεωρούμε μια αρρώστια καλή γιατί έχει διαδοθεί πλατειά; Η παράκληση του πλήθους δεν θα συγκρατήσει την οργή του Θεού όταν ο Θεός σας ρωτήσει: Γιατί δεν φυλάξατε την αγία Μου ημέρα; Γιατί μεθύσατε; κ.λπ. Μήπως θα πείτε τότε: Κύριε, τα κάναμε όλα αυτά γιατί ο περισσότερος κόσμος τα έκανε; Πολύ φτωχή θα είναι η δικαιολογία αυτή. Τότε ο Θεός θα σας πει: Όπως αμαρτήσατε μαζί με το πλήθος, θα πάτε και με το πλήθος στην Κόλαση. Αν είστε ζωντανά ψάρια κολυμπήστε αντίθετα με το ρεύμα. *«Μη συκοινωνείτε εις τα έργα τα άκαρπα του σκότους, μάλλον δε και ελέγχετε»* (Εφεσ. ε' 11).

18) Στη Χριστιανική σας ζωή υπηρετήστε τον Θεό μ' όλη τη δύναμή σας. *«Πάντα όσα εύρη η χεiris σου να κάμη, κάμη κατά την δύναμίν σου· διότι δεν είναι πράξεις, ούτε λογισμός... εν τω άδη όπου υπάγεις»* (Εκκλησ. Θ' 10). Αυτό είναι ένα κίνητρο καλό για να κάνουμε για τον Θεό ό,τι μπορούμε. Πρέπει να Τον υπηρετήσουμε με όλη τη δύναμή μας γιατί ο θάνατος είναι κοντά μας. Και ύστερα από το θάνατο δεν υπάρχει μετάνοια. Ο χρόνος είναι σύντομος γι' αυτό ο ζήλος μας για τον Θεό πρέπει να είναι μεγάλος. *«Κατά το πνεύμα ζέοντες· τον Κύριον δουλεύοντες»* (Ρωμ. ιβ' 11). Να αποφεύγετε το τεμπέλικο πνεύμα στην υπηρεσία του Θεού. Να είστε γεμάτος μ' αγάπη για τον Θεό. Ο δρόμος για την Κόλαση είναι πολύ εύκολος. Μ' ένα πήδημα και θα βρεθείτε σ' αυτήν. Ο δρόμος όμως για τον ουρανό είναι ανηφορικός, γι' αυτό πρέπει να βάλετε όλη τη δύναμή σας. *«Οι βιασταί αρπάζουσιν αυτήν (την βασιλεία των ουρανών)»* (Ματθ. ια' 12).

19) Κάντε όλο το καλό που μπορείτε στους άλλους όσον καιρό ζείτε. Ο Θεός έκανε κάθε δημιουργία Του χρήσιμη για μας. Ο ήλιος δεν έχει το φως

του για τον εαυτό του αλλά για μας. Η πηγή δροσίζει όλους. Τα πουλιά δίνουν τη μουσική τους κ.λπ. Αν ο Θεός έκανε όλα για να είναι χρήσιμα σε μας δεν πρέπει κι' εμείς να είμαστε χρήσιμοι ο ένας στον άλλο; Ας κοπιάσουμε για να βοηθήσουμε τους άλλους στις ανάγκες τους. Ο Ιησούς ήταν μια δημόσια ευλογία. Όπου πήγαινε έκανε το καλό. Σαν μέλη της κοινωνίας, αλλά ιδιαίτερα σαν μέλη του σώματος του Χριστού, πρέπει να βοηθούμε ο ένας τον άλλον. Το μέλος που δεν συμβάλλει για το καλό του σώματος είναι νεκρό.

20) Κάθε ημέρα να σκέπτεστε για την αιωνιότητα. Όλοι μας αργά ή γρήγορα θα ριχτούμε στον ωκεανό της αιωνιότητας. Η διάρκεια της αιωνιότητας είναι ατέλειωτη. Είναι ένα σύνολο που δεν μπορεί να μετρηθεί. Η αιωνιότητα είναι μια κατάσταση είτε αιώνιας αθλιότητας και δυστυχίας ή αιώνιας χαράς. Αν είσαι πιστός θα είσαι αιώνια ευτυχισμένος. Θα λάμπεις στο φως της παρουσίας του Θεού. Αν όμως είσαι ασεβής, θα είσαι συνεχώς δυστυχισμένος κάτω από το καμίνι της οργής του Παντοδύναμου Θεού. Η αιωνιότητα για τον πιστό είναι μια ημέρα χωρίς δύση. Γι' αυτό, ξεδέψτε χρόνο κάθε ημέρα να σκέφτεστε την αιωνιότητα. Οι σοβαρές σκέψεις για την αιώνια κατάσταση μας θα είναι το μέσο που θα προάγει την αγιότητα. Οι σκέψεις για την αιωνιότητα θα μας κάνουν πολύ σοβαρούς για τις ψυχές μας. Ω ψυχή μου, γρήγορα θα πετάξεις στην αιωνιότητα, σε μια κατάσταση που δεν μπορείς να την αλλάξεις. Οι σκέψεις μας για την αιωνιότητα θα μας κάνουν να περιφρονούμε τα πράγματα του κόσμου. Τι αξία μπορεί να έχει ο κόσμος στον πιστό που μπροστά στα μάτια του έχει συνεχώς την αιωνιότητα; Αν σκεφτόμασταν σοβαρά για την αιωνιότητα δεν θα υπερτιμούσαμε τις ανέσεις του κόσμου, ούτε και θα γογγύζαμε για τους σταυρούς μας.

Σφόδρα αγαπητοί μου, αυτές ήταν είκοσι συμβουλές για τις πολύτιμες ψυχές σας. Αποθησαυρίστε τις. Να τις έχετε πάντα μαζί σας. Θα είναι το καλύτερο αντίδοτο που θα σας κρατήσει μακριά από την αμαρτία. Επίσης αυτές θα διατηρήσουν τον ζήλο σας για ευσέβεια. Δεν ξέρω αν θα έχω άλλη ευκαιρία από τον Θεό να σας μιλήσω. Η δύναμή μου έχει τώρα εξασθενήσει. Προσέξτε σ' αυτά που σας είπα και ο Κύριος να σας δώσει κατανόηση σ' όλα αυτά.

Μετάφραση: Γ. Σ. Κανταρτζής

**ΤΟ ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΙ ΣΕ ΔΕΚΑΔΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ,
ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΑΙΝΙΑ,
ΤΩΡΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ»
ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΡΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ**

Τιμή: 7 ευρώ

Για παραγγελίες τηλ. 210 3231079, fax: 210 3316577, e-mail: astir@gec.gr

Στη χώρα των Γαδαρηνών

του Μ. Β. Κυριακάκη

Στη χώρα των Γαδαρηνών θα βρεθούμε νοερώς. Εκεί που ο Κύριός μας βρέθηκε μετά την τρικυμία που εδάμασε στη θάλασσα της Γαλιλαίας.

Εκεί, σ' αυτό τον τόπο στην Ανατολική πλευρά της Γαλιλαίας, ο Κύριός μας συναντά ένα δυστυχισμένο άνθρωπο με ακάθαρτο πνεύμα, τον οποίον και εθεράπευσε. Στην ιστορία αυτή έχουμε μια πολύ ζωντανή εικόνα του έργου που κάμνει ο Χριστός στον άνθρωπο. Έχουμε τις τρεις φάσεις ή τρεις πλευρές αυτού του έργου της χάριτος του Χριστού. Μας δείχνει η ιστορία αυτή σε ποια κατάσταση βρίσκεται ο Χριστός τον άνθρωπο και πώς ενεργεί τη σωτηρία του. Ο άνθρωπος κατείχετο **από πνεύμα ακάθαρτο**. Ήταν μια εξαιρετική όσο και δραματική περίπτωση. Υπάρχει όμως στον κόσμο ολόκληρο άνθρωπος που να μην έχει προσβληθεί από κάποιο ακάθαρτο πνεύμα; Είναι καθαρό το πνεύμα του ανθρώπου; Τον διακρίνει η ειλικρίνεια, η αγνότητα, η δικαιοσύνη; Τι είναι εκείνο που κάμνει την ψυχή του ανθρώπου καθαρή και τι την ακαθαρταίνει;

Φυσικά επικρατεί μια επιπόλαιη αντίληψη πως είναι δυνατόν να μολυνθεί ο άνθρωπος πνευματικά και ηθικά ανάλογα με το φαγητό που θα φάει. Και το περίεργο είναι ότι τα πιο βαριά, τα πιο ερεθιστικά φαγητά όπως είναι λ.χ. ο ταραμάς και τα στρείδια, θεωρούνται αθώα... Τι μας λέει όμως ο Λόγος του

Θεού; Μας λέει πολύ καθαρά ότι η Βασιλεία του Θεού, που είναι υπόθεση εσωτερική, «δεν είναι βρώσις και πόσις, αλλά δικαιοσύνη και ειρήνη και χαρά εν πνεύματι αγίω» (Ρωμ. 14:17). Και ο Χριστός το είπε ακόμη πιο καθαρά: «Δεν μολύνουν τον άνθρωπον αυτά που εισέρχονται με το στόμα του, αλλά αυτά που βγαίνουν από την καρδιά του». Γιατί μέσα από την καρδιά του ανθρώπου βγαίνουν οι διαλογισμοί οι κακοί, μοιχείες, πορνείες, φόνοι, κλοπές, πλεονεξίες, πονηρίες, δόλος, ασέλγειες, βλέμμα πονηρό, βλασφημία, υπερηφάνεια, αφροσύνη –όλα αυτά τα πονηρά από μέσα βγαίνουν και μολύνουν τον άνθρωπο (Μάρκ. 7:21-23). Αυτά λοιπόν είναι που κάμνουν το πνεύμα του ανθρώπου ακάθαρτο. Και αυτά είναι που έχουν μεταβάλει την κοινωνία των πολιτισμένων ανθρώπων σε εστία μολύνσεων. Με μια λέξη **η αμαρτία**.

Και όπως στην περίπτωση του ανθρώπου εκείνου, ολόκληρη λεγεών πονηρών πνευμάτων

καταβασανίζει τους ανθρώπους: Ποιο να αναφέρεις πρώτο και ποιο ύστερο; Θυμοί, κακίες, φόνοι, αδικίες, υποκρισίες, αγνωμοσύνη, πλεονεξία, μίσση, φλυαρίες... Ποιο είναι το όνομά σου; **Λεγεών!** Ολόκληρη λεγεών μέσα στον άνθρωπο και δεν το έχει αντιληφθεί.

Όχι μόνον ακάθαρτος, αλλά του αρέσει να μένει **στα μνήματα**. Ανάμεσα στους νεκρούς. Και εκεί είναι η θέση του ανθρώπου. Γιατί αυτή είναι η κατάσταση του. Δεν έχει ζωή. Είναι νεκρός.

«Νεκροί εις τα παραπτώματα και τας αμαρτίας...». «Ούτος ο υιός μου νεκρός ήταν και αναστήθηκε». Ο αμαρτωλός αναπτύσσει μια εκπληκτική δραστηριότητα, στην πραγματικότητα όμως είναι νεκρός! Εσωτερικά, στο πνεύμα του είναι νεκρός. Πνιγμένη η ψυχή. Ταραχή, βρασμός, πυρετός... αλλά είναι όλα συμπτώματα της αποσυνθέσεως...

Προσπάθεια να περιορισθεί το κακό. Να δαμασθεί το ακάθαρτο πνεύμα. Ποδόδεσμα και αλυσίδες εχρησιμοποιήθησαν για τον άνθρωπο εκείνο. Πόσα τέτοια... εκπαίδευση· νόμοι· ηθικά συστήματα· θρησκευτικά μέσα, «ουδέν ίσχυε να δαμάση αυτόν».

Τίποτε δεν πιάνει.

Αυτή είναι η κατάσταση στην οποία ευρίσκει ο Χριστός τον άνθρωπο. Και τι κάμνει; Εδώ παρατηρούμε τις τρεις πλευρές ή τρεις διαστάσεις του έργου Του:

1) Αυτά που κάμνει για τον άνθρωπο. Πρώτη φάσις-διάσταση,

2) Αυτό που κάμνει

μέσα στον άνθρωπο.

3) Αυτό που κάμνει με τον άνθρωπο. Πώς τον μεταχειρίζεται αφού περάσει από την πρώτη στη δεύτερη φάση.

1) Αυτό που κάμνει για τον άνθρωπο: «Έξελθε το πνεύμα το ακάθαρτον». Έτσι τον απαλλάσσει από τη δύναμη του κακού. Κάμνει γι' αυτόν εκείνο που δεν μπορεί μόνος του να το κάμει. Τον ξαναφέρει στη ζωή. Τον μεταθέτει από μια κατάσταση νεκρότητας σε μια άλλη κατάσταση –ζωής. Τον μεταφέρει από τα μνήματα στη ζωή. Εκ του σκότους στο θαυμαστό Του φως. «Όστις πιστεύει εις εμέ, μετέβη ήδη εκ του θανάτου εις την ζωήν».

Τον βλέπουμε τώρα ντυμένο και ήρεμο ανάμεσα στους άλλους ανθρώπους. Ο γυμνός αμαρτωλός ντύνεται με το έργο του Χριστού.

2) Αυτό είναι το έργο που κάμνει αντικειμενικά ο Χριστός για τον άνθρωπο. Η δεύτερη φάση είναι

Αν ο Κύριος της δόξης είναι μέσα στην καρδιά σου, ξεκίνησε για την τρίτη φάση: ο Χριστός σε θέλει συνεργάτη Του. Ζήσε έτσι ώστε οι γύρω σου να πληροφορηθούν τι Εκείνος έκαμε για σένα...

μέσα στον άνθρωπο.

Αυτό τον έξαλλο δαιμονισμένο, τον έβλεπαν τώρα «σωφρωνούνται». Αυτή η σωφροσύνη που αντικατέστησε την εξαλλοσύνη του ήταν το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής αλλαγής. Κάτι έγινε μέσα στον άνθρωπο. Όχι μονάχα η λεγεών των πονηρών πνευμάτων που τον εβασάνιζε έφυγε από μέσα του. Ένα νέο πνεύμα μπήκε μέσα του. Είναι ανανεωμένος και ειρηνεμένος. Είναι ένας καινούργιος άνθρωπος. Ο ίδιος βέβαια άνθρωπος που μπορούσαν όλοι να τον αναγνωρίσουν αλλά και πόσο διαφορετικός και αλλαγμένος.

Ένας γείτονας είπε στο φίλο του: «Βλέπω ότι έχεις καινούργιο αυτοκίνητο...» «Όχι!», λέει αυτός. «Είναι το ίδιο αυτοκίνητο, αλλά άλλαξα τη μηχανή. Ο ίδιος αριθμός, το ίδιο καροσερί, αλλά καινούργια μηχανή. Εκεί που βογκούσε για να ξεκινήσει, τώρα ξεκινά γοργά».

Αυτό κάμνει ο Χριστός στον άνθρωπο. Εξωτερικά είναι ο ίδιος, αλλά η καρδιά του έχει αλλάξει. Έχει τα ίδια μάτια, αλλά άλλη είναι η ματιά του. Έχει τα ίδια χείλη, αλλά άλλα λόγια βγαίνουν από αυτά τα ίδια χείλη. Φώναζε, βλαστημούσε... Τώρα ψάλλει, δοξολογεί, προσεύχεται. Έχει τα ίδια πόδια, αλλά άλλη είναι η κατεύθυνση και η πορεία του. Τώρα, όπως ο άνθρωπος της περικοπής μας, βαδίζει εκεί που βαδίζει και ο Χριστός. Ακολουθεί τα ίχνη Του.

Για τον άνθρωπο, λοιπόν, έχει κάμει έργο ο Χριστός. Και κάμνει μέσα στον άνθρωπο. Προχωρεί όμως και σ' ένα τρίτο στάδιο.

3) Αυτό το τρίτο στάδιο είναι **με** τον άνθρωπο. Τον κάμνει συνεργάτη και αποστολέα Του.

Ο θεραπευμένος άνθρωπος ήθελε να μείνει κοντά στο Σωτήρα Του. Όταν ο Ιησούς μπήκε στο πλοίο, μας γράφει ο Ευαγγελιστής, «παρεκάλει αυτόν ο δαιμονισθείς να ήναι μετ' αυτού. Πλην ο Ιησούς δεν αφήκεν αυτόν». Δεν του το επέτρεψε. Γιατί άραγε; Η απάντηση βρίσκεται στη συνέχεια. Του αναθέτει κάποιο έργο. Πήγαινε, του είπε, στο σπίτι σου! Ανάγγειλε τι ο Κύριος έκαμε και πώς σε ελέησε. Πόσο προτιμότερο θα ήταν για τον θεραπευμένο άνθρωπο να μείνει για πάντα κοντά στον Ιησού. Να απολαμβάνει τη συντροφιά Του. Να ακούει τη διδασκαλία Του. Να παρακολουθεί από κοντά τα θαύματά Του. Όμως όχι! Πήγαινε να δώσεις τη μαρτυρία σου και να διηγηθείς στους γύρω σου, στους οικείους και συμπολίτες σου όσα

θαυμαστά έκαμε ο Θεός για σένα. «Και ο άνθρωπος άρχισε να κηρύττει όσα έκαμεν εις αυτόν ο Ιησούς».

Για τον άνθρωπο που ο Χριστός σώζει, δεν θα υπήρχε τίποτε πιο επιθυμητό και ασφαλές, να τον έπαιρνε αμέσως κοντά Του ο Κύριος στον ουρανό. Θα απόφευγε έτσι πειρασμούς, διωγμούς, σκάνδαλα. Δεν τον παίρνει όμως ο Κύριος. Τον αφήνει εδώ και του αναθέτει μια αποστολή. Πολλές φορές απορούμε γιατί ο Θεός αφήνει ένα πιστό τέκνο Του να ταλαιπωρείται και να βασανίζεται στον μάταιο τούτο κόσμο. Ο Κύριος όμως γνωρίζει καλύτερα από ό,τι εμείς γνωρίζουμε. Και για τον ηλικιωμένο, τον αδύνατο, τον άρρωστο, αυτόν που εμείς νομίζουμε πως είναι πια περιττό να βρίσκεται σ' αυτό τον κόσμο, ο Θεός έχει ένα σχέδιο και μια αποστολή να εκτελέσει. Θα ήταν πολύ πιο ποθητό να βρεθούμε μια ώρα πιο γρήγορα εκεί που είναι ο Λυτρωτής μας. Εκείνος όμως, λέει, όχι! «Δεν ζητώ να τους σηκώσεις από τον κόσμο». Τους θέλω μέσα σ' αυτό τον κόσμο, σαν απεσταλμένους μου για να διηγούνται στους ανθρώπους τι έκαμα γι' αυτούς.

Έτσι για τον καθένα μας, και την καθεμιά έρχεται σαν συμπέρασμα το ερώτημα:

-Πληροφορήθηκες τι έχει κάμει ο Χριστός για σένα; Γεύθηκε θάνατο για να γευθείς τη ζωή.

- Τον αφήνεις να προχωρήσει στο έργο της χάριτός Του και να το εδραιώσει μέσα σου; Δεν αρκεί να πληροφορηθείς ότι ο Χριστός πέθανε για σένα στο Σταυρό. Θέλει να κατοικήσει μέσα σου και να σε αλλάξει ριζικά. Να σε κάμει έναν καινούργιο άνθρωπο.

Αν ναι, αν περάσεις από αυτά τα δύο πρώτα στάδια. Αν σου έχει δώσει ειρήνη. Αν απόλαυσες τη συγχώρηση που παρέχει και σε απάλλαξε από το ακάθατο πνεύμα, αν πραγματικά σε ελέησε, άκουσε την εντολή Του: Πήγαινε!

Μην αρκεσθείς στην πρώτη διάσταση. Προχώρησε στη δεύτερη. Και αν ο Κύριος της δόξης είναι μέσα στην καρδιά σου, ξεκίνησε για την τρίτη φάση: ο Χριστός σε θέλει συνεργάτη Του. Ζήσε έτσι ώστε οι γύρω σου να πληροφορηθούν τι Εκείνος έκαμε για σένα...

Ο Μ. Β. Κυριακάκης διατέλεσε εκδότης του περιοδικού μας από το 1946 μέχρι το 1989.

Αυτό κάμνει ο Χριστός στον άνθρωπο. Εξωτερικά είναι ο ίδιος, αλλά η καρδιά του έχει αλλάξει. Έχει τα ίδια μάτια, αλλά άλλη είναι η ματιά του. Έχει τα ίδια χείλη, αλλά άλλα λόγια βγαίνουν από αυτά τα ίδια χείλη. Φώναζε, βλαστημούσε... Τώρα ψάλλει, δοξολογεί, προσεύχεται. Έχει τα ίδια πόδια, αλλά άλλη είναι η κατεύθυνση και η πορεία του. Τώρα βαδίζει εκεί που βαδίζει και ο Χριστός. Ακολουθεί τα ίχνη Του.

Βιβλιοπαρουσιάσεις

"Μέσα από τη Θλίψη" **Συγγραφέας: Γενοβέφα** **Θεοχαροπούλου – Σαρηγιαννίδου** **Εκδόσεις: "Ο Λόγος", 2007**

Στο μικρό αυτό και ευκολοδιάβαστο βιβλίο η νέα συγγραφέας (μέλος της Εκκλησίας της Βέροιας) καταγράφει την ομολογία σωτηρίας του πατέρα της Σωτήρη Θεοχαρόπουλου, Πρεσβύτερου της Εκκλησίας της Βέροιας. Μέσα από την φτώχεια, τον πόλεμο, την αρρώστια, την έλευση των προσφύγων της Μικράς Ασίας, ο Θεός προετοίμαζε το έδαφος ώστε ο βοσκός των γελαδιών στον κάμπο των Γιαννιτών να γνωρίσει τον Ποιμένα και η ζωή του να αλλάξει. Μια αλλαγή που ενώ προκάλεσε προβλήματα στις οικογενειακές σχέσεις, ωστόσο γαλβάνισε την πίστη στον Ιησού Χριστό.

Στο οπισθόφυλλο του βιβλίου έχουν καταχωρηθεί τα παρακάτω λόγια: *"Η αναζήτηση του σκοπού της ζωής δημιουργεί ιστορίες που κανένας συγγραφέας δε θα μπορούσε να συλλάβει. Μια τέτοια ιστορία είναι και αυτή που μέσα από τα θολά ποτάμια και τη θλίψη ανακαλύπτει το φως, την ανακούφιση, τη σωτηρία που γίνεται βίωμα προσωπικό και μια διαδρομή ευλογίας. Ένα παράδειγμα που δείχνει το Σταυρό να γίνεται σημείο λύτρωσης και αλλαγής. Είναι τα θαύματα μιας ζωής που σε κάνουν να θαυμάζεις και να θέλεις να τη ζήσεις και συ..."*

Μαζί του στην πνευματική πορεία η αγαπημένη του γυναίκα, η Ελένη για την οποία ο ίδιος εκμυστηρεύεται, *"Τί ωραία που χτύπαγε η καρδιά μου κάθε*

φορά που την έβλεπα" (σελ. 31). Οι δύο τους ερωτευμένοι μέχρι το τέλος (την Ελένη την κάλεσε ο Κύριος τον περασμένο Αύγουστο) πορεύτηκαν μαζί στον αγώνα της ζωής, μαζί στα χωράφια, μαζί στην αρρώστια, μαζί στην πίστη, μαζί στην Εκκλησία. Το σπίτι τους ήταν πάντοτε ανοιχτό και φιλόξενο. Από το τραπέζι τους κάθε Κυριακή θα περνούσαν οι επισκέπτες της Εκκλησίας. Τα τελευταία πέντε χρόνια η Ελένη καθηλωμένη στο κρεβάτι σε κώμα και ο Σωτήρης να την υπηρετεί με πιστότητα και ιδιαίτερη αγάπη ολόκληρο το 24ωρο. Ο ίδιος διηγείται, *"Ήρθε η σειρά μου να φροντίσω εγώ την Ελένη μου τώρα. Πώς μπορούσα να ξεχάσω όλα αυτά τα χρόνια που αυτή στάθηκε δίπλα μου; Πόσο κουράγιο μου έδινε όταν εγώ ήμουν άρρωστος. Ήταν ο πατέρας μου, η μάνα μου, ο φίλος μου, τα πάντα ήταν αυτή... Τα κατάφερα όχι από μόνος μου, αλλά η χάρη και η δύναμη του Χριστού με στήριζε και με στηρίζει ακόμη"* (σελ. 69).

Κλείνει την ομολογία του λέγοντας, *"Η τελευταία μου επιθυμία είναι, όταν φύγω από αυτή τη ζωή και φθάσω στην πολυπόθητη πατρίδα, να μπορώ να σταθώ άξιος μπροστά στο θρόνο του Αγίου Πατέρα χωρίς να σκύψω το κεφάλι μου από ντροπή. Ν' ακούσω τα ευλογημένα λόγια του Κυρίου: 'Έγχε δούλε μου, πιστέ κι αγαθέ. Εις τα ολίγα εστάθης πιστός, επί πολλών θα σε καταστήσω. Το όνομά σου είναι γραμμένο με το δικό μου αίμα στο βιβλίο της ζωής. Είσελθε εις τη χαράν του Κυρίου Σου'"* (σελ. 73).

Ο αδ. Σωτήρης ζει σήμερα στο Διαβατό Βέροιας, είναι 85 ετών κι έχει τέσσερα παιδιά.

M.M.

Ειδοποιούνται οι αγαπητοί συνδρομητές του "ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ"
να εξοφλήσουν τη συνδρομή τους.

Με κατάθεση στον αριθμό Λογαριασμού Τραπέζης ALPHA
149-00-2786-004611 (Ιωάννης Εμμανουήλ)

IBAN: GR53 0140 1490 0278 6004 611 - SWIFT Τραπέζης (BIC): CRBAGRAAXX
ή με ταχυδρομική επιταγή ή στους κατά τόπους αντιπροσώπους.

*Προσοχή!!! Μην αμελήσετε να δώσετε στην τράπεζα το ονοματεπώνυμό σας
ώστε να ενημερωθεί το αρχείο μας.*

Οι συνδρομές για το έτος 2008 παραμένουν οι ίδιες:

Ελλάδα και Κύπρος: 10 €

Οι συνδρομές του εξωτερικού: Χώρες Ευρωπαϊκής Ενώσεως: 26 €,
ΗΠΑ: 30 δολάρια ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία: 40 δολάρια Καναδά ή Αυστραλίας

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΟ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΥΛΕΙΑ ΣΤΗ ΒΕΡΟΙΑ

Στη διάρκεια του περασμένου Ιουνίου εορτάστηκαν στην Βέροια τα ΙΔ' Παύλεια, με σειρά εκδηλώσεων που διοργανώνει κάθε χρόνο η Ιερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας σε συνεργασία με τον Δήμο Βεροίας.

Ο εορτασμός συμπίπτει φέτος με τη συμπλήρωση 2.000 ετών από τον θάνατο του Αποστόλου Παύλου, γι' αυτό η Ορθόδοξη και η Καθολική Εκκλησία έχουν ανακηρύξει το έτος που αρχίζει από τις 29 Ιουνίου 2008 και τελειώνει στις 29 Ιουνίου 2009, ως «Έτος Αποστόλου Παύλου».

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών διοργανώθηκε στις 20 Ιουνίου επιστημονική ημερίδα θεολόγων καθηγητών των γυμνασίων και λυκείων του Νομού Ημαθίας με θέμα «Η Αγία Γραφή στον σύγχρονο κόσμο».

Οι εκδηλώσεις αυτές ολοκληρώθηκαν με τριήμερο διεθνές επιστημονικό συνέδριο που έγινε από 26 έως 28 Ιουνίου, με θέμα «Ξενοφοβία κατά τον Απόστολο Παύλο». Το συνέδριο έγινε στην Αντωνιάδεια Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Δήμου Βεροίας με τη φροντίδα του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος.

Τα θέματα του συνεδρίου ήταν πολλά και ενδιαφέροντα και οι εισηγητές έγκριτοι καθηγητές, κληρικοί, θεολόγοι, δημοσιογράφοι. Μερικά από τα θέματα που

παρουσιάστηκαν ήταν:

«Είναι ο ξένος πλησίον; Βιβλική διδασκαλία και νεοελληνική πραγματικότητα» (Ομ. Καθηγητής Α.Π.Θ. κ. Ι. Καραβιδόπουλος), «Ο ξένος στον ελληνορωμαϊκό κόσμο» (Δικηγόρος, Κ. Ακριβόπουλος), «Ο ξένος μαθητής στο ελληνικό σχολείο υπό το φως της Παύλεια θεολογίας» (Αν. Καθηγητής Α.Π.Θ. Η. Περάκης) «Ο ξένος στην Παλαιά Διαθήκη» (Πρωτοπρ. Ioan Chirilla, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Cluj-Napoca, Ρουμανία), «Η τοποθέτηση έναντι του ξένου στις διάφορες θρησκείες» (Ομ. Καθηγητής Α.Π.Θ. κ. Γ. Ζιάκας) και άλλες ενδιαφέρουσες πτυχές του θέματος. Το συνέδριο παρακολούθησε μεγάλη μερίδα του τοπικού κλήρου, αλλά και ακαδημαϊκοί, και πολλοί πολίτες της Βέροιας. Η συζήτηση που ακολουθούσε μετά από κάθε εισήγηση φάνερωνε ειλικρινή προβληματισμό και πρόθυμη διάθεση να γίνουν βήματα προς την κατεύθυνση που δίνει ο απόστολος Παύλος στις επιστολές του: «Δεν υπάρχει πια Ιουδαίος και ειδωλολάτρης, δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, δεν υπάρχει άντρας και γυναίκα· όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό» (Γαλ. 3,28) και «σ' αυτή τη νέα κατάσταση δεν υπάρχουν πια εθνικοί και Ιουδαίοι, περιτμημένοι κι απεριτμητοί, βάρβαροι, Σκύθες, δούλοι, ελεύθεροι· του Χριστού είναι όλα και ο Χριστός τα διέπει όλα» (Κολ. 3,11). Πάνω σ' αυτή την αρχή στηρίχθηκαν τόσο οι χαιρετισμοί των εκπροσώπων των Ορθοδόξων εκκλησιών όσο και οι διάφορες εισηγήσεις.

Στις εκδηλώσεις αυτές και ιδιαίτερα στη διάρκεια της ημερίδας αλλά και του τριήμερου συνεδρίου η Ελληνική Βιβλική Εταιρεία συμμετείχε με την παρουσία της έκθεσης: «Αγία Γραφή – από τα αρχαία χειρόγραφα ως τις σύγχρονες μεταφράσεις» Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η έκθεση θα παραμείνει στη Βέροια μέχρι το φθινόπωρο, για να μπορέσουν να την επισκεφθούν και τα σχολεία της περιοχής.

Έρση Αντωνιάδου

ΠΙΟ ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΑΠΟ ΠΟΤΕ!

Χρυσοστόμου Κ. Καραγκούνη

ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ Αρχαία και Σύγχρονη -Και η Χριστιανική Εκκλησία

Μετάφραση: Χάρης Ι. Νταγκουνάκης

Παραγγελίες: 210 3231079

Fax: 210 3316577

Επίσης στα βιβλιοπωλεία Ο ΛΟΓΟΣ και ΑΝΩΓΕΙΟ
τιμή: 6 ευρώ

Ύδατος Κίνησις

«Εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν»

Ψαλμ. νθ' 14

Είχε πετύχει πολλές νίκες ο Δαβίδ, ο στεμμένος από τον Θεό βασιλιάς του Ισραήλ. Θρίάμβοι επί θρίάμβων είναι η ιστορία της βασιλείας του. Νίκες ενάντια σε εξωτερικούς εχθρούς, νίκες ενάντια σε εσωτερικούς εχθρούς, οι οποίοι επιβουλεύονταν το θρόνο του. Ποιος βασιλιάς, ποιος αρχηγός του λαού δεν θα ζήλευε τα ένδοξα πολεμικά κατορθώματα του Δαβίδ; Και ποιος δεν θα ήθελε να είχε τη δόξα και το μεγαλείο του εξαιρετικού αυτού βασιλιά; Κι όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Θεός επέτρεπε να έχει και ο Δαβίδ αποτυχίες. Οι εχθροί του λαού του κατόρθωναν μερικές φορές να νικούν τα στρατεύματά του. Και τότε η λύπη και ο φόβος κυριεύαν την ψυχή του Δαβίδ. Συντετριμμένος τότε και ταπεινωμένος κατέφυγε σε θερμή προσευχή. Ζητούσε την επέμβαση και την προστασία του Θεού. Και το αποτέλεσμα ερχόταν αμέσως.

Αν προς στιγμή ο Κύριος δοκίμαζε τον Δαβίδ, όμως δεν απόσυρε το έλεός Του από του δούλου Του. Εξακολουθούσε να τον περιβάλλει με την πατρική σorgeή Του και να του παρέχει την ακαταμάχητη προστασία και βοήθειά Του. Και ανανέωνε λοιπόν κάθε τόσο ο Θεός τις υποσχέσεις Του και εμπύχωνε τον φοβισμένο Δαβίδ και ενέπνεε στην ψυχή του θάρρος και ελπίδα για το μέλλον.

Και τότε, γεμάτος από χαρά και αισιοδοξία ο Δαβίδ, διακήρυττε: «εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν». Με την βοήθεια του Θεού θα αντιμετωπίσουμε τους εχθρούς, θα υπερνικήσουμε τα εμπόδια, θα υπερπηδήσουμε όλες τις δυσκολίες και στο τέλος θα βγούμε νικητές.

****

«Εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν». Αλλά και μ' εμάς συχνά το ίδιο συμβαίνει. Μας έχει υποσχεθεί ο Θεός ότι είναι μαζί μας και ότι δεν θα μας εγκαταλείψει ποτέ. «Ου μη σε ανώ, ουδ' ου μη σε εγκαταλίπω» (Εβρ. ιγ' 5). Παρ' όλα αυτά, έρχονται περιστάσεις στις οποίες νομίζουμε ότι ο Θεός μας έχει λησμονήσει. Ασθένειες προσωπικές ή άλλων προσφιλών μας προσώπων, δυσκολίες που παρουσιάζονται

στην εργασία μας, αντιδράσεις εκ μέρους ανθρώπων, οι οποίοι δεν τρέφουν φιλικά αισθήματα απέναντί μας, κίνδυνοι εθνικοί και γενικότερες δυσκολίες του έθνους μας, άλλα απρόοπτα γεγονότα, μας κάνουν να νομίζουμε ότι ο Θεός μας εγκατέλειψε. Και νομίζουμε τότε ότι διαπλεύουμε το πέλαγος αυτής της ζωής μόνοι, χωρίς τη βοήθεια και την προστασία του Θεού.

Όμως, όχι! Οι σκέψεις αυτές δεν ανταποκρίνονται στην αλήθεια. Αν προς στιγμήν ο Θεός επιτρέπει να δοκιμάζουμε περισσότερο τον κλύδωνα των θλιβερών περιστατικών της ζωής, το κάνει όχι επειδή λιγοστεύει η αγάπη Του προς εμάς, αλλά για να μας κρατά σε συνεχή ενθύμηση, ότι από Αυτόν εξαρτόμαστε και ότι τη δική Του προστασία έχουμε ανάγκη και σ' Αυτόν πρέπει να καταφεύγουμε. Και γι' αυτό το λόγο, όταν εμείς, με θερμή προσευχή στραφούμε στη μεγαλοσύνη Του, διαλύει τα σύννεφα των θλίψεων, σταματάει τον κλυδωνισμό, εξομαλύνει τα εμπόδια και η πορεία της ζωής μας συνεχίζεται ήσυχη και ειρηνική. Κι εμείς τότε, ικανοποιημένοι κι ευχαριστημένοι, με αναπτερωμένες τις ελπίδες μας και με την πεποίθηση ότι και στο μέλλον θα μας προστατεύει ο Θεός, αναφωνούμε: «εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν».

****

«Εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν». Η αλήθεια όμως αυτή έχει εφαρμογή και στις πνευματικές μας επιδιώξεις. Ενώ θέλουμε να ζούμε πάντοτε σύμφωνα με το θέλημα του Θεού και να εκτελούμε ό,τι ο Θεός μας παραγγέλλει, συναντούμε πολλές φορές δυσκολίες και εμπόδια, που μας φαίνονται ανυπέρβλητα. Ο φυσικός μας χαρακτήρας μας παρασύρει σε πράξεις κι ενέργειες αντίθετες προς το θεικό θέλημα. Το βλέπουμε, το αναγνωρίζουμε πως αυτό δεν έπρεπε με κανέναν τρόπο να το πράξουμε. Η δύναμη όμως του παλαιού ανθρώπου, που υπάρχει μέσα μας, αιχμαλωτίζει τη θέλησή μας, ώστε να πράττουμε εκείνο το οποίο αναγνωρίζουμε πως δεν είναι το σωστό. Κλαίμε ίσως, τότε, και λυπόμαστε κι ανησυχούμε. Πότε

τέλος πάντων θα απαλλαγούμε από τη δύναμη του κακού; Πότε οι πράξεις μας θα είναι σύμφωνες με τη γνώση που έχουμε του θεικού θελήματος, αλλά και με τη διάθεση κι επιθυμία της ψυχής μας; Πώς θα καταπολεμήσουμε τον κακό μας εαυτό; Λοιπόν, και σ' αυτή την περίπτωση έχουν πλήρη εφαρμογή τα λόγια του θεόπνευστου ψαλμωδού. «Εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν». Με την ακαταμάχητη βοήθεια της χάριτος του Θεού θα νεκρωθεί μέσα μας ο παλιός άνθρωπος, θα ενισχυθεί η αδύναμη θέλησή μας κι εμείς θα πραγματοποιούμε ολοένα και περισσότερες πνευματικές κατακτήσεις. Με βήμα σημειωτών, έστω, στην αρχή, με ρυθμό γοργότερο κατόπιν, καθώς ενισχυόμαστε από τη χάριτ του Θεού, θα γινόμαστε περισσότεροι ευάρεστοι στον Θεό κράζοντας: «εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν».

****

Αυτή την ακαταμάχητη δύναμή Σου, σε παρακαλούμε, Παντοδύναμε Κύριε, να μας χαρίζεις. Τα θλιβερά περιστατικά της επίγειας ζωής και η δύναμη της αμαρτίας μας κάνουν πολλές φορές να είμαστε σαν τα φθινοπωρινά φύλλα, τα οποία ο άνεμος αποσπά από το δέντρο και τα παρασύρει εδώ κι εκεί. Εμείς από μόνοι μας, είμαστε τόσο αδύναμοι, όσο το εύθραστο καλάμι, που δεν μπορεί ν' αντισταθεί στην ορμή του ανέμου. Με την ενίσχυση όμως της δικής Σου δύναμης μπορούμε να αντιμετωπίσουμε όλες τις δυσκολίες αυτής της ζωής, να υπομένουμε όλες τις θλίψεις, όσες η αγαθότητά Σου επιτρέπει, να αντιστεκόμαστε στη δύναμη του κακού και της αμαρτίας. Δίνε μας, Κύριε, Σε ικετεύουμε, τη χάριτ Σου και τη δύναμή Σου, ώστε να μοιάζουμε με τα μεγάλα και δυνατά δέντρα, που δεν φοβούνται τον άνεμο κι αξιωνέ μας, δυναμωμένοι από την παντοδυναμία Σου, να προχωρούμε ολοένα προς τα μπρος, πραγματοποιώντας καθημερινά νίκες πνευματικές και ψάλλοντας, «εν τω Θεώ ποιήσομεν δύναμιν».

Λόγοι της Χάριτος

Προσευχόμαστε για τον Γιάννη μας, Κύριε

Μάνες, πατέρες, παιδιά,
μέρες τώρα υψώνουμε
δίχτυ προσευχής, στέρεο,
πλεγμένο με τις υποσχέσεις Σου, Κύριε,
για την υγεία του Γιάννη μας,
γιου, φίλου κι' αδελφού,
π' αναπάντεχα βρέθηκε
βαρειά τραυματισμένος.

Στα χέρια Σου, Πολυέλεε Θεέ μας, τον εμπιστευόμαστε·
Είσαι η ελπίδα μας.
Φρόντισέ τον Εσύ
κατά τον πλούτο της αγάπης Σου
κι' αύξησε την δική μας πίστη
στη δύναμη της Αγάπης Σου.
Δική Σου είναι η μάχη Κύριε κι εμείς κοντά Σου.
Σ' ευχαριστούμε και Σε δοξάζουμε.

Ησυχάζουμε. Βέβαιοι πως Εσύ μεριμνάς
και για τον Γιάννη και για μας.
Γεννηθήτω το θέλημά Σου.
Μεγαλυνθήτω τ' όνομά Σου.
Αμήν.

Λ. Βαλαή

ΜΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ

Λίγοι κι' αν είμαστε δεν μας πειράζει.
Μας φτάνει Εκείνος που πάει μπροστά.
Κι' αν γύρω μας το πλήθος που κομπάζει
μέσα σε κούφιας δόξας τους καπνούς,
εμάς η τρικυμία δεν μας τρομάζει
και νικητές θα φθάσουμε στους ουρανούς!

Χαμένοι εμείς, του κόσμου αποδιωγμένοι,
ας μας γελάνε του κόσμου οι σοφοί.
Για μας το πατρικό μας σπίτι περιμένει,
δεν μας χωράει εμάς η γης.
Η δόξα και το χώμα της δεν μας χορταίνει
Το φως προσμένουμε μιας νέας αυγής.

Μιχ. Β. Κυριακάκης
Στις Απάτητες Κορφές